KURTULUŞ SAVAŞI

Marksist Leninist Değerlendirme

Erdogan A

Ulusal Kurtuluş Savaşının

Marksist -Leninist değerlendirilmesi

Erdoğan A

Kopya Hakkı Yoktur

İçindekiler

Önsöz

[1] Lenin, Savaşa ve "ata" topraklarının savunmasına karşı Marksist Tutum
[2] Chicherin, Dış Politika
[3] Lenin, Şimdiki Durum Üzerine Tezler 13 Mayıs 1918
[4] Lenin, Moskova Dördüncü Sendikalar ve Fabrika Komiteleri Konferansı
[5] Lenin, R.C.P.(B.) nin Onuncu Kongresi
[6] Stalin, Shakty Olayı
[7] Lenin, Moskova İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyet'i Genel Kurul Toplantısında Konuşma
[8] Stalin, Ulusal Sorun Konusunda Partinin İvedi Görevleri
[9] Roy, Komintern Türk Zaferi ve Doğu
[10] Stalin, Uluslararası Durumla İlgili Olarak
[11] Chicherin, Dış Politika
[12] S.I. Aralov, Bir Sovyet Diplomatının Türkiye hatıraları
[13] Stalin, Proletarya Diktatörlüğünün Üç Yılı,
[14] Stalin, Sun Yat-Sen Üniversitesi Öğrencileriyle Konuşma
[15] Stalin, Uluslararası Durum ve Sovyetler Birliğinin Korunması Üzerine,
[16] Dimitrov, The European War and the Labour Movement in the Balkans
[17] Togliatti, Sosyal Demokrasi ve Sömürge Sorunu
[18] Komintern, Komünist Balkan Federasyonunun Manifestosu Aralık 1922
[19] Komintern, Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu Eylül 1922
[20] Komintern, Dördüncü Kongresi Tarafından Kabul Edilen Taktikler Üzerine Tezler Aralık 1922
[21] Zinovyev, Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongre Tutanağı
[22] Lenin, Michael Farbman la Röportaj

[23] Lenin, Vergi Üzerine Rapor
[24] Komintern, Yunan Türk Savaşı
[25] A. Bolgar, Komintern, Yakın Doğuda Bunalım
[26] Roy, Komintern, Doğu Meselesi Üzerine Tartışma
[27] Lenin, Speech on The International Situation
[28] H. Kabakçıyef, Komintern - Balkanlarda Durum
[29] H. Kabakçıyef, Komintern- Türkiye ve Trakya Sorunu
[30] Lenin, Devlet ve Devrim, Paris Komünü Deneyimi
[31] Lenin, Rusya'da Ulusal Sorunun Somut Özellikleri
[32] Stalin, Three years of Proletarian Dictatorship, Prospects
[33] Zeri populit, Marked Day in the History of the Turkish People
[34] Enver Hoca, From Comrade Enver Hoxha's Speech
[35] Lenin, Rusya Sosyal Demokratların görevleri
[36] Lenin, İkinci Enternasyonel in çöküşü
[37] Lenin, Devlet ve Devrim, Marksın İç Savaşının 1891 Önsözü
[38] Stalin, Anarşizm mi Sosyalizmmi? Proleter Sosyalizmi
[39] Lenin, Federatif Cumhuriyet, Merkezi Cumhuriyet
[40] Lenin, Devlet – Sverdlov Üniversitesinde verilen bir Ders

ÖNSÖZ

Her olay "kendisi" olarak "gerçektir", onun niteliği, nedeni, kimlerin yaptığı vb. gibi "ikincil gerçekler", olayı değerlendirmelerinde seçilen ve kullanılan "kaynaklara" bağımlı olarak farklı, hatta birbirine zıt "gerçekleri" ortaya çıkarır. Bilgi elde etme ve bilginin dağılımı bir örgütlülüğe, mali olanaklara ve profesyonel elemanlara sahip olmayı gerektirir. Olaylarda "kaynakları" oluşturan, "güvenilir" liğini belirleyen bu örgütlülüktür. Bu kaynakların "güvenirliği" konusundaki farklı görüşler, farklı kaynaklara dayanılarak yapılan değerlendirme sonucunda kişilerde olayın "ikincil gerçeklerinin" farklı şekilde algılanması ve kabullenilmesi sonucu yaratır. Örneğin, Suriye'de ISIS in varlığı ve faaliyetlerinin geçmişe nazaran tamamıyla güçsüzleşmesi "gerçeği" ni ele alırsak, buna bağımlı olan "ikincil gerçekler"- diyelim nedeni, ABD de TV, Radyo ve Hâkim Basını "kaynak seçeneği "olarak alanlarca, "ABD özel kuvvetlerinin ISIS e karşı savaşlarının bir başarısıdır", "Suriye halkı ABD ye teşekkür ve minnet borçludur". Dünyadaki diğer ilerici basın ve yorumları "kaynak seçeneği" olarak alanlarca, "" ISIS ABD ve diğerleri tarafından desteklenmiş", "Suriye ve Rusya'nın çabasıyla yenilgiye uğratılmıştır". "Neyin "gerçek olduğunu belirleyen, ideolojik seçeneğe bağımlı olan "kaynak" tır.

Konumuz güncel değil, tarihi olduğundan, buna tarihi bir örnek verelim. İkinci dünya savaşı "gerçeği", kendi içinde, kendince, hangi ideolojiden ve hatta sapmalardan olursa olsun, tartışma götürmez. Ancak "ikincil gerçekler" kaynaklara bağımlı olarak, farklılığın ötesinde zıtlaşır. Emperyalist burjuva akademisyen, yazar ve tarihçilerin yaptığı gibi, ABD ve diğer benzer ideolojik kaynaklara dayanılarak bir değerlendirme yapılırsa, Nazi Almanya'sının saldırısına ve katliamlarına, Stalin önderliğindeki Sovyetlerin neden olduğu ikincil gerçeğine ulaşırız. İlerici ve hatta liberal kaynaklar değerlendirmede temel alınırsa, Stalin

önderliğindeki Sovyetlerin dünya halklarını faşizmden kurtardığı ikincil gerçeğine ulaşırız. Buna Ukrayna'daki katliamlardan, Gulaglara kadar, sonucu "kaynağa" bağımlı olacak, sayısız örnekler verebiliriz.

Yani ikincil gerçeği (ya da gerçekleri) belirleyici olan, değerlendirmeyi yaparken temel alınan "kaynak" seçeneğidir.

Türkiye'deki 1919-1923 arası olayların değerlendirmesinin de aynı şekilde, dayanılan "kaynak" lara bağımlı olarak, farklı olacağı kaçınılmazdır. KAYNAK olarak SEÇENEK NE (ler) ve KİM (ler)?

GİRİŞ

Türkiye'deki Ulusal Kurtuluş Savaşı üzerine, yabancı dilde dahil gerek Türkiye'den ve gerekse yabancılar tarafından yazılmış tezlerden ve makalelerden, Latin Amerika'daki Troçkist'lere kadar okuduğum düzinelerce değerlendirmelerde bir tane bile Lenin'den, Stalin'den, ya da Komintern 'den alıntı göremedim.

Günümüzde, Türkiye'den "Sol", hem de "Marksist Leninist Sol" adına, Ulusal Kurtuluş Savaşı üzerine uydurukçu, mantıksal tahminlere, karşı devrimci ve gerici kaynaklara dayanan yazılar, burjuva yazarlarıda, Latin Amerika'daki Troçkist revizyonistleri de çok geride bırakan, burjuvazinin dini gerici kanadının borazancılığını yapma görev ve pratiğini hala aşamamış nitelikte devam etmekte.

Konu üzerine hazırladığım bu yazı ne dini gericileri ne de Etnik Milliyetçilerini muhatap alan bir yazı değil. Marksizm Leninizm'de samimi olan gençlere hitap eden gerek değerlendirmede yöntem ve gerekse Marksizm'in diyalektiğine örnek olarak ve bu temelde Ulusal Kurtuluş Hareketini, o zaman yaşayan ve konuyla direk ilgilenen Lenin, Stalin, Çiçerin, Komintern ve devamında Dimitrov,

Enver Hocanın nasıl değerlendirdiğini göstermek. Yani verilen değerlendirmeler onların teorik temelde yaptıkları değerlendirmeleri.

Marksist Leninistler değerlendirmelerinde temel olarak Marksist Leninist teorileri ve kaynak olarak da Marksist Leninistleri alırlar. Şimdiye kadar yazılan "ulusal kurtuluş savaşı diye bir şey yok "ve benzeri gibisinden, bilgiç ce ve ukalaca yazılmış sayısız burjuva yazılarında, bir tane bile Marksist Leninist alıntı bulunmaz, ya da bir iki alıntılar konuyu sapıtma ve öncesi ve sonrası ile çorba yapma, kafa bulandırma amacını taşır. Bir Marksist Leninist'in bu tür değerlendirmelerde ilk bakması gereken şey, Marksist Leninist alıntılar olmalıdır. Özellikle Lenin'in ve Stalin'in yaşamış, ciddi bir şekilde ilgilenmiş ve üzerine yazı yazmış olduğu dönemde geçen, bu tür, ciddi konular üzerine, Marksist Leninist alıntılar olmayan değerlendirmelere, kuşkuyla bakmayı alışkanlık haline getirmelidir.

Marksist Leninistler doğruları - hele bir de damgalanma endişesiyle- söylemekten ve yazmaktan korkmazlar. Onun adı, korkaklığın dışında, oportünizmdir.

"Ulusal Kurtuluş savaşı" kendi başına bir konudur 1919 - 1923 yıllarını kapsar. 1923 ten sonra ne olduğu, bu anlamda, onun niteliğini ve içeriğini değiştirmez. Sınıfların Tarihi İlerici ya da Gerici Rolleri ile, bireylerin (her ne kadarda bağlı olduğu sınıftan bağımsız olamasa da) dönemsel ve özgül olay ya da konuda oynadıkları ilerici ve gerici rollerini birbirine karıştırmamak gerekir. Otokrasiye, feodalizme karşı Burjuvazinin Sınıfsal tarihi ilerici rolü, burjuva devrimini tamamlamasıyla – ki Türkiye'de tamamlanmamıştı -, işçi sınıfına karşı Tarihi gerici rolüne dönüşmüştür. Yani Burjuva Devrimini gerçekleştiren Kurtuluş Savaşı ve onun destekçisi ulusal burjuvazi, 1923 de, bir sınıf olarak Tarihi "gerici" niteliğine dönüşmüştür.

Tarihi olayları ve değişimleri "kişileştirmek", onu bağlı olduğu sınıf ya da sınıflardan ve temsil ettiği sistemden soyutlamak, Marksist Leninistlerin tavrı olamaz. Bu yaklaşım, burjuvazinin, kapitalist sistem söz konusu olduğunda "sistemde bir sorun yok, sorun liderlerde" diyerek sistemi sürekli gözlerden uzak tatma, tam tersi bir hipokratlık olarakda, örneğin Stalin'i kötüleyerek de Sosyalizme saldırma da kullandığı taktikleridir. Siyaset, sınıfsal sorundan ve konumundan soyutlanarak, bireyselleştirilemez. Ne Ulusal Kurtuluş savaşı ne de kurulan Cumhuriyet sistemi sadece Mustafa Kemale indirgenemez. Bu onun arkasında, onu destekleyen sınıfların varlığını saklamak bir yana, Türkiye'de devamındaki (Fransızlara eğilimli burjuvazi kesimi, İngilizlere eğimli Toprak ağaları kesimi ve Osmanlıdan Almanya eğilimli Kalan Komprador burjuvazi vb.) (*) "hâkim sınıflar" arasındaki, egemenlik mücadelesini de göz ardı etmek olur.

Bu anlamda, birey olarak Mustafa Kemalin konumu, kendisinin lider olması, onu sınıflar üstü bir niteliğe ve güce sahip kılmaz. Onun Cumhuriyetin Kuruluşu ile beraber oynadığı "ilerici rol", Kurulma süreci içinde olan Burjuva sistemin çıkarları ile bağdaşan ve sistemin gerektirdiği değişimlerle ilgilidir. Yani onun "ilericiliği" temsil ettiği sınıfın tarihi ilericiliği ve gereksinimleri ile direk bağlantılıdır, ondan bağımsız değildir. Cumhuriyet döneminde "bireylerin" özgül ilerici rolü ve inisiyatifine en önemli örnek olarak "Köy Enstitüleri" verilebilir, ki bu da birkaç yıl sonra sistem tarafından kapatıldı. Aynı şekilde, hâkim sınıflar arasındaki çatışmaların sonucunda 67 ihtilali ile getirilen demokratik haklar, -kısa da olsa egemenliğini sağlayan - ulusal burjuvazinin "ilerici" niteliğinden değil, sistemin gelişmesi ve egemenliklerini korumak, pekiştirmek için gereksiniminden doğan, çıkarları ile ilgili gelişmelerdir. Kısacası, Ulusal Kurtuluş savaşını kazanan hâkim sınıflar, toprak devrimini devam ettiriyor olsalardı, bu sürece

ilericiliği devam ederdi-, her iki şekilde de sonuçta Sınıfsal Tarihi Gerici rolüne dönüşeceklerdi.

Türkiye'de Marksizm'i Leninizm'i anlama yerine "ezberciliğin" ve "slogancılışatırma" nın bir başka sonucu da "Anti Kapitalist olmayan bir kurtuluş hareketi nasıl anti emperyalist olabilir" diyerek bu savaşın "anti emperyalist olmadığını" iddia eden, Leninizm'i okuyup – ya da ezberleyip - anlamamış olmakta yatıyor.

Her şeyden önce bu tür değerlendirmeyi hangi temelde yapılması gerektiğini Lenin şu sözleriyle belirtiyor;

> """" **dar kafalının düzeyine inerek** kendini alçaltmayan Marksizm, belli bir savaşın ilerici sayılıp sayılmayacağını, **demokrasinin gerekleriyle proletaryanın çıkarlarına hizmet edip etmediğini** ve bu anlamda haklı, meşru, vb. olup olmadığını belirlemek amacıyla, **her savaşın tarihsel bir tahlilden geçirilmesini gerektirir**."""" (1)

Emperyalist saldırılara karşı işgal altına giren her ülkenin savaşı "haklı" savaşlardır ve emperyalizme karşı olduğu anlam ve içerikte "Anti Emperyalist" dir. Emperyalizme vurulan her darbe, işçi sınıfının mücadelesi çıkarları doğrultusunda bir adımdır. Lenin Sosyalizm ve Savaş Broşürünün "5. sayfasında, "sosyalistlerin, 'ata topraklarının savunulması' için verilen savaşları ya da 'savunma' savaşlarını", yalnız "yabancı baskısını yok etme" anlamında, "haklı, ilerici ve adil gördüklerini" açıkça belirtir" der (1)

Bu Kurtuluş savaşı ve Cumhuriyet dönemini çorba yatma konusunu açıklığa kavuşturmak için, Bir Marksist'in tarihi olayları tahlil ve olaylara tavrı üzerine Kautsky'i eleştirisinde Lenin şunları söyler;

"**Bütün safsatacılar** her zaman ana öğelerinde birbirlerine benzemeyen durumlarla ilgili örnekleri gösterme alışkanlığında olmuşlardır.

Feodalite ile mutlakıyete **karşı savaşımda**, kurtuluş yolundaki burjuvazi politikasının "uzantısı"nı, feodallerle **bağlaşma içinde,** proletaryayı ezen, günü geçmiş -yani emperyalist, yani tüm dünyayı soymuş bulunan- gerici bir burjuvazi "politikasının uzantısı" ile bir tutmak, peynirle tebeşiri bir tutmak demektir" (1)

Kurtuluş savaşı, emperyalizme, feodalite ve mutlakıyete karşı "kurtuluş yolunda ilerici burjuva politikası" dır, Cumhuriyet, "feodallerle bağdaşma içinde, proletaryayı ezen, gerici burjuva politikasıdır. İkisini aynılaştırmak, Marksizm Leninizm'den uzak, burjuva yaklaşımıdır.

Lenin'in yukarda (ve birçok yazısında) belirttiği Cumhuriyetin devamı ve cumhuriyete geçiş – ulusal kurtuluş savaşı birbirine bağlı, ama kendi öz önem ve değerleri olan iki konudur. Ulusal Kurtuluş Savaşı, Türkiye'yi feodal gericilikten büyük ölçüde Burjuva Cumhuriyete geçişle halkları modern yaşamla tanıştırmasının yanında, onun tarihi önemi konusunda, sadece ama sadece Lenin ve Stalin gibi kurtuluş savaşı döneminde yaşayan Marksist Leninistlerden, Komintern' den ve Enver Hoca, Dimitrov, Togliatti den kaynaklara dayanarak, konunun Marksist Leninist değerlendirmesini okuyacağız.

Yeniden vurgulayalım, Marksist Leninistlerin bir konu üzerine değerlendirmede kaynakları, Milliyetçiler, dini gericiler ve Fikret başkaya ve benzerleri gibi sosyalizm düşmanları değil, Marksist Leninistler olması gerekir. Özellikle Lenin, Stalin, Enver Hoca ayni konuda değerlendirme yapmışsa, bizim kaynağımız ve TERCİHİMİZ ONLARDIR, burjuva ideologları değil. Marksist Leninistler

sübjektif nedenlerle, işlerine gelince Lenin ve Stalin'in değerlendirmelerine sırt çeviremez.

Lenin'in Türkiye'deki Ulusal Kurtuluş savaşıyla ilgilenmesi ve oynadığı rolü üzerine, Chicherin in kendi sözleriyle;

> " 1922 yılı sonbaharında yurt dışından döndüğümde, Moskova da altı hafta geçirdim. Ana sorun Türkiye'ninki idi; Lozan Konferansı için hazırlıklar yapılıyordu. Lozan'a götüreceğimiz program ve Lenin'in büyük katılımı ile tartışıldı ve kabul edildi. Bu Lenin in dış politikamıza yaptığı **son büyük katkısı oldu**. Boğazlar Lenin ile tartıştığımız en son sorun olmuştu. Onu bir daha da görmedim " (2)

1-Önce Türkiye'deki 1919'a doğru gelişmeleri Marksist Leninistlerin nasıl değerlendirdiği konusuna bakalım.

En çocukça, cahilce, gerici ve emperyalist burjuva iddia, emperyalistlerin, emperyalistlikten vazgeçip, Türkiye'den de vazgeçtiği uydurmacasıdır. Bu sadece Türkiye açısından gerçeği yansıtmaması yanı sıra, Emperyalistlerin Sovyetlerden de vazgeçtiği gibi dar kafalı bir anlayışla bütünleşmektedir. Çünkü Emperyalistlerin Türkiye ye olan ilgisi sadece Musul, Kerkük, Bakü petrolleri ve İstanbul da boğazlarla sınırlı kalmamıştır, tam tersine bunlara bağımlı olarak Sovyetleri Ortadan kaldırma amaçları ile direk ilgilidir.

Lenin, Mayıs 1918 de, şimdiki durum üzerine raporda, dönemdeki durumu ve savaşa hazır olmanın zorunluluğu konusunda şunları söylüyordu.

> "" Almanya ve Japonya gibi savaşın aşırı unsurlarının her an üstünlük kazanma olasılığını söylemeye bile gerek yok. Almanya'da devrim olmadığı sürece buna karşı bir garanti olamaz. Amerikan burjuvazisi Japon burjuvazisiyle birlikte ya da Almanya Japonlarla birlikte bir komplo yapabilirler. Bu nedenle, bizim

zorunlu olan görevimiz savaş için en enerjik hazırlıkları yapmaktır.

Barışı korumanın en küçük bir şansı ya da Finlandiya, Ukrayna ve Türkiye ile yeni bazı ilhak ve kayıplar pahasına barışı tamamlama şansı olduğu sürece, biz emperyalist güçlerin aşırı unsurlarına savaşta yardımcı olabilecek tek bir adım bile atmamamız gerekir." (3)

Lenin'in vurguladığı gibi, içte sivil savaş devam ederken, dıştan savaş tehlikesi bitmemiş, tam tersine daha da yaygınlaşma olasılığını büyük ölçüde korumaktaydı. Hemen devamında Haziran 1918 da Lenin; " ...savaştaki durumlarına bakmaksızın - Almanya bize karşı savaşıyor, İngiltere Bağdat'ı ele geçirmek ve Türkiye'yi boğazlayarak öldürmek istiyor - bütün ülkelerde işçiler Rus Bolşevikleriyle ve Bolşevik devrimle birleşiyor" (4) demişti. Lenin in bu tahlilin doğruluğu hemen ardından gelişen olaylarla kanıtlanmış oldu.

Emperyalist kampanya durmamış, tam tersine hızını arttırmış ve yaygınlaşmıştı, Lenin "London'dan raporlardan alıntı yapan Le Matin, Kremlin üzerinde "beyaz bayrak "(teslimiyet) dalgalanıyor diyordu…...yalan kampanyası şüphesiz ki sadece ABD ye değil, aynı zamanda Londra'daki Türk Delegesine de dönüktü "(5) diyordu. Emperyalist planların bu, Türkiye – Sovyetler, "ikiliği" , kendisini dikkatle tasarlanmış emperyalist bir plan ve tahriklerin parçası olarak İttihak terakki hükümet, Ekim 1918 de Bakü ve Dağıstan a saldırttırılarak, Türk ordusunun Irak, Filistin ve Makedonya'da Anglo- Fransız kuvvetlerinin karşısında zayıflaması sağlandı.

Emperyalist propagandalar şüphesiz ki Sovyetler içinde de revizyonist, uzlaşmacı ve yanı başındaki kurtuluş savaşlarını askeri olarak desteklememe görüşlerin ortaya çıkması olarak kendi etkisini göstermişti.

Stalin Troçki'nin ve diğer revizyonistlerin İngiltere'yle bir "anlayış" birliğine varması ve doğuda mücadeleyi sadece siyasete ve eğitime vermesi yönündeki anlayışlarına Shakty affair ile ilgili konuşmasında onlarla alay ederek şunları söyler- ``Bizim kurtuluşcu dış politika izlerken ABD ve Avrupa Kapitalistlerinin övgüsünü alabileceğimizi düşünen insanlar var. Böyle saf insanların bizim partimizle hiçbir ilgisi olmadığını ve olamayacağını göstermeden durmayacağım…İngiltere, örneğin, İran'da, Afganistan'da ya da Türkiye'de yağmacı nüfus alanı kurmada onlara katılmamızı talep ediyorlar ve eğer biz bu tavizi verirsek , bizimle "dostluk" kuramaya hazır olduklarını söylüyorlar. Ne dersiniz Yoldaşlar, belki böyle bir taviz vermeli miyiz? `` (6) Revizyonistlere karşı, benzer bir yorumu da Lenin "Önceki bir konuşmacı emperyalist ülkelerden soyutlanmanın zararlı olacağına değindi, koyunun kurttan izole olmaktan kaçınmasını önermekte hiçbir anlam yok" diyerek yapar. (7)

Türkiye İran vb. ülkelerde emperyalistlerin altınlarla cirit attığını ve Sovyetlerin etrafında ekonomik- yalnız ekonomik olmayan güç - yaratmaya çalıştığını belirten Stalin, Türkiye'nin bir sömürge ülke ye dönüştüğünü bu tür ülkelerin **"kurtuluş savaşlarına" sessiz kalmanın emperyalizmin ekmeğine yağ sürmek olacağını belirtir.** "İngiltere'nin, Fransa'nın, Amerika'nın, Japonya'nın mengenesine sıkıştırılmış sömürgeler söz konusu olduğu zaman; Arabistan, Mezopotamya, Türkiye, Hindistan gibi uyruklaştırılmış ülkeler, yani Antantın sömürgesi olan ülkeler söz konusu olduğu zaman, halkların ayrılma hakkı sloganı, devrimci bir slogandır. Bundan vazgeçmek demek, Antanta yardım etmek demektir. (8)

Stalin in Ulusal Sorun Konusunda Partinin İvedi Görevleri yazısındaki şu paragraf, sadece emperyalistlerin Türkiye'yi paylaşma pratikleri ve savaşın Kurtuluş savaşı olduğunu vurgulamakla kalmıyor, onu ulusal hareketleri canlandırmada bir kıvılcım olarak değerlendiriyor. """ ulusal

sorunun genişlemesi, tüm yeryüzünü önce küçük kıvılcımlar, daha sonra kurtuluş hareketi aleviyle tutuşturan genel sömürge sorunu durumuna geliştiren ikinci etken de emperyalist grupların Türkiye'yi paylaşma ve devlet olarak varlığına son verme girişimleridir. Müslüman halklar arasında, en gelişmiş devlet olan Türkiye, buna katlanamazdı; savaşım bayrağını kaldırdı ve emperyalizme karşı Doğu halklarını kendi yöresinde topladı. “” (8)

Emperyalistlerin siyasetleri sonucu parçalanan Türkiye ve onun tek dostu üzerine, Komintern de 14 Ekim 1922 tarihli Türk Zaferi ve Doğu yazısında Roy “Türkiye, bu canice siyaset sonucu millet olarak parçalandı ve bu parçalanma tehdidine karşı halkın isyanı bugünkü milliyetçi hareketin doğmasına yol açtı. Yeni kurulan Ankara'daki milli hükümetin, kendisini yok olmanın eşiğine getiren tüm İttifak Devletlerine karşı mücadele ettiği sırada, ona yardım elini uzatan biricik devlet devrimci Rusya oldu” (9) diyordu.

Stalin aynı şekilde” Sovyet Hükümeti, Türkiye ve İran, Afganistan ve Çin in, birlik ve bağımsızlığını, özgürlük ve egemenliğini kaygısızca savunan tek hükümettir, "" diyordu. (10)

Yukardaki alıntılar aslında sadece içinde bulunan dönemin emperyalist planların ve saldırıların olduğu bir dönem olduğunu değil, savaşın bu emperyalistlere karşı bir Kurtuluş savaşı olduğu konusun dada “güvenilir” kaynaklardan yeterli bilgiler verebilir. Ancak, biz devam edelim, Marksist Leninistlerin değerlendirmelerine.

2-Simdide bu savaşın anti emperyalist Ulusal Kurtuluş Savaşı olup olmadığı yönünde Marksist Leninist değerlendirmelere bakalım.

Lenin Ulusal Kurtuluş Savaşlarını şöyle açıklıyor –““Peki, bir savaşın "özü"nü nasıl tanımlayabilir, nasıl ortaya koyabiliriz? Savaş siyasetin devamıdır. Öyleyse savaş öncesinde güdülen

siyaseti, savaşa yol açan, savaşı ortaya çıkaran siyaseti incelememiz gerekir. Bu siyaset emperyalist bir siyasete, yani mali-sermayenin çıkarlarını güven altına almak, sömürgelerle yabancı ülkeleri soymak, ezmek amacını güdüyorsa, o zaman bu siyasetten doğan savaş emperyalisttir. Eğer güdülen siyaset ulusal kurtuluş siyasetiyse, yani ulusa zulmedilmesine karşı olan yığın hareketinin ifadesiyse, o zaman bu siyasetten doğan savaş, ulusal kurtuluş savaşıdır."""" (…) Dar kafalı, savaşın, "siyasetin devamı" olduğunu kavramaz; (…) Marksist içinse önemli olan, o savaşta söz konusu şeylerin ne olduğudur" diyor ve devam ediyor; "İngiltere, Fransa ve Rusya, ele geçirmiş oldukları sömürgeleri bırakmamak, Türkiye'yi soyabilmek, vb. için savaşıyorlar. Almanya o sömürgeleri devralmak, Türkiye'yi kendisi soyabilmek, vb. için savaşıyor. …. Savaş, zulmeden iki grup arasında çapulun nasıl bölüşüleceği, Türkiye'yi ve öteki sömürgeleri kimin soyacağı konusunda, iki haydut arasında verilen bir savaştır. "(1)

Lenin Sovyet Türk konferansını en önemli olaylardan birisi olarak yorumladığı, 28 Şubat 1921 genel kurul toplantısında yaptığı açıklamada; "... gerçek şu ki son birkaç yıldır her iki ülke de emperyalist güçlerin elinde tarifsiz acılara katlanmak zorunda kaldı……, Türkiye, emperyalist hükümetler tarafından yağmaya karşı, onların en güçlü olanlarının bile ellerini çekmek zorunda bırakan bir canlılıkla direndi. İşte bu bizi Türkiye ile şimdiki müzakerelere çok büyük bir başarı olarak baktırır". (7)

Ocak1922 de Sovyetler 'in Türkiye temsilcisi olarak atanan S.I Aralov, Lenin'in sözlerini şöyle anlatıyor;

> "Türkler, ulusal kurtuluşları için savaşıyorlar. Bunun için Merkez Komitesi, askerlik işlerini bilen birisi olarak sizi oraya gönderiyor. Emperyalistler Türkiye'yi soyup soğana çevirdiler, hala da soyuyorlar..." ' (12)

Stalin, ikinci dönem yazısında “” Doğuda Kızıl Ordu'nun başarıları, örneğin **Türkiye'de**, İtilaf ve **müttefikleri aleyhinde tamamen savaşa dönüştü**”” (13) diyordu.

Sun Yat Sen öğrencileri ile konuşmasında Çin le Türkiye’deki anti emperyalist savaşları karşılaştıran Stalin “Türkiye’de emperyalizme karşı savaş Kemalistler tarafında **Anti-Emperyalist bir savaşla kısıtlanmış olarak sonuçlanırken**”, (14) Çin’de bütünüyle popüler ve farklı bir ulusal karakter aldığını anlatıyor.

Stalin aynı yazısında muhalefetin ""-Troçki, Zinoviev ve Radek- Türkiye ve Çin arasındaki önemli farkı görmediklerini, Kemalist devrimi, Toprak Devrimi ile karıştırdıklarını ve ayırım yapmadan her şeyi bir küme içine koyduklarını" söyler. (Türkiye’de de yapılan bu - anti emperyalist kurtuluş savaşını, toprak devrimi, hatta sosyalist devrimi olmadığı nedeniyle inkâr etme yollarını aramak) (14)

Stalin bu farkı ve Türkiye’deki devrimi değerlendirirken, "“örneğin, **Türk devriminin** (Kemalistler) **karakteristik özelliği**, gelişiminin ilk aşamasında, **burjuva-kurtuluş hareketi** aşamasında, ikinci aşamaya, tarım devrimi aşamasına geçmek girişiminde bulunulmadan "ilk adımda" saplanıp kalması” (15) olarak açıklıyordu.

Stalin aynı yazısında “**Ankara** ve Canton **emperyalizme karşı savaşırken** bizim Çin de Cantona, Türkiyede Ankaraya yardım ederken haklı mıydık? Evet, haklıydık. Biz, haklıydık ve Lenin'in izinden gidiyorduk. Canton ve **Ankara yürüttüğü mücadele ile emperyalizmin güçlerini dağıtıyor,** emperyalizmi zayıflatıyor ve itibarını düşürüyor ve **böylece de** dünya devriminin merkezinin gelişimini, SSCB gelişimi kolaylaştırıyordu. (15)

Stalin bu değerlendirmelerinde Türkiye’deki savaşın anti-emperyalist kurtuluş savaşı olması yanında, bu savaşın

Sovyetlerin gelişmesini kolaylaştırdığını, bu yöndeki önemini de belirtmiş oluyordu.

Dimitrov Balkanların Uluslararası Önemi yazısında " savaştan önce olduğu gibi, Çanakkale artık emperyalistlerin kuklası olan, kokuşmuş Türk İmparatorluğunun elinde değil artık, (o) Sovyetlerin yardımı ile Avrupa Emperyalizminin boyunduruğundan kendini kurtaran, Yeni Türkiye'nin elinde..."" (16)

" İngiliz Emperyalizminin maceracılığından kaynaklanan, Yunanlıların Anadolu'daki felaket yenilgisi, komşu ülkelerin hâkim sınıflarında yeni arzular provoke etti". (16)

Togliatti Sosyal Demokrasi ve Sömürge Sorunları raporunda, anti emperyalist mücadeleleri destekledikleri için Komünistlerle alay eden demokratlara aynı alaycı cevabında "" Muhakkak hatırlarsınız, sosyal demokrat beyefendiler bizle, .**Kemalizm'in** İngiliz Emperyalizmine karşı savaşını **devrimci önemi olduğunu** ve hâkim ülkelerin proleterlerinin **mücadelesine büyük oranda katkıda bulunabileceğini söyleyen**, biz zavallı komünistlerle, dalga geçmişlerdi" (17) diyordu. Günümüzdeki burjuva Milliyetçilerinin, etnikliğinden siyasi olarak kurtulamayan Marksist Leninistlerin ve şüphesiz ki Sosyalizm düşmanlarının yaklaşımları da farklı değil, zaten farklı olamaz.

Komintern'in Aralık 1922 de yayınladığı - Komünist Balkan Federasyonunun Manifestosunda şunları söylüyordu;

> Yunanistan'ın yenilgisi ve Türk milli ordularının İstanbul'a doğru ilerlemesi Balkanlardaki durumu değiştirdi. Yunanistan'ın yenilgisi aynı zamanda İngiltere'nin yenilgisi oldu. İngiltere savaşta Yunanistan'ı destekledi ve onu, Anadolu'yu istila siyasetinin ileri karakolu olarak kullandı. Türkiye'nin başarısı, ittifak Devletlerinden özellikle de İngiliz

emperyalizminin boyunduruğundan kurtulma mücadelesi veren Türkiye halkının başarısıdır. Türkiye ve büyük emperyalist devletler arasındaki bu mücadelede Balkan halklarının iktisadi, siyasi ve milli çıkarları, emperyalist soyguncuların istilacı emellerinin karşısında ve Türkiye halkının yanındadır.

Başta İngiltere ve Fransa olmak üzere büyük emperyalist devletler Türkiye'den ne istiyor? Onu boyunduruk altında tutmak, kesin olarak sömürgeleştirmek ve aralarında paylaşmak istiyorlar. Kısa bir süre öncesine kadar Türkiye ye uyguladıkları siyasetlerde birbirleriyle mücadele eden İngiltere ve Fransa bugün, Türkiye halkının elde silah istilacıları kovaladığı ve milli bağımsızlığını tam olarak kazanmak istediği bir anda görüş birliğine vararak Türklere karşı birleşiyorlar. Amaçları, ortak güçlerle Türkiye'nin istila edilmesini ve boyunduruk altına alınmasını sağlamaktır.

İngiliz emperyalizminin, esasen tüm İttifak Devletleri emperyalizminin Anadolu'ya, Boğazlara ve Karadeniz'e yerleşmesi, Balkan halkları için ve Karadeniz kıyısında yaşayan diğer halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı için büyük bir tehlike oluşturacaktır. Üstelik bu, emperyalist İngiltere'nin Rusya halkının yüce cumhuriyetine karşı, devrimci Rusya'ya karşı vereceği mücadele için daha büyük yeni bir üsse kavuşması demek olur. (18)

Aynı şekilde, Konuya birçok açıdan değinen, Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulunun 27 Eylül 1922 tarihindeki Türkiye Halkına Barış, Avrupa Emperyalizmine Savaş başlığındaki hitabesi şunları söylüyordu;

"" Galip İttifak Devletlerinin kapitalistleri, **Türkiye halkını ölüme mahkûm etti.** Türkiye'yi

parçaladılar. **Türkiye'nin çevresini** kendi gücüne dayanarak varlığını sürdürme yeteneğinden yoksun **bir dizi devletle sardılar**. Bu devletler, İttifak Devletlerinin köpekleri olmaya ve her zaman Türkiye halkına karşı kışkırtılmaya mahkumdur. Türkiye'nin başkenti İstanbul, müttefiklerin savaş kampı haline geldi.

Kızıl Ordumuzdan cesaret alan Türkiye halkı, peş peşe savaşlardan bitkin düşmüş olduğu halde, silaha sarıldı ve üç yıl süren mücadele sonunda canını kurtarmasını bildi. İngiltere'nin donattığı Yunan ordularını kaçmaya zorladı. İstanbul ve Çanakkale Boğazı dışında, tüm Anadolu'yu yabancı ordulardan temizledi.

İngiliz emperyalizmi dünyayı yeni bir savaşla tehdit etmeye bir kez daha cüret ediyor. Tehditlerini gerçekleştirmeyi başarırsa sadece İngiliz ve Türk askerlerinin değil, daha başka halkların da kanları akacaktır.

Türkiye, İttifak Devletlerinin sırtına sapladığı hançerle yaşayamaz ve Rusya, kendi buğday ve kömür bölgeleri İngiliz donanmasının etki alanı içinde kaldığı sürece güvenlikte olamaz.

Türk hükümeti, işçilerin ve köylülerin hükümeti değildir;

Ama Türkiye işçileri, kendileriyle bu hükümet arasındaki ilişkiler ne olursa olsun, **Türkiye'nin mücadelesinin yoksul bir köylü halkın uluslararası sermayenin köleleştirme çabalarına karşı verdiği bir mücadele olduğunu anladılar**"""" (19)

Komintern'in Dördüncü Kongresi Tarafından Kabul Edilen Taktikler Üzerine Tezler de "Hindistan, Mısır, İrlanda ve

Türkiye'deki ulusal kurtuluş hareketleri örneği, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin, emperyalist güçlere karşı gelişen devrimci hareketin sıcak yatağı olduğunu göstermekte ve verili durumda nesnel olarak burjuva dünya düzeninin tüm varlığına karşı işleyen devrimci direnişin tükenmez rezervlerini temsil etmektedir "(20) deniliyordu

Komünist Enternasyonal Üçüncü Kongresi, 22 Haziran - 12 Temmuz 1921şöyle değerlendiriyordu;

> "Söz konusu komite, 1919 yılında kurulmuş olan devrimci Müslümanlar komitesidir. Bu komite, Türkiye, Mısır, Trablusgarp, Fransız sömürgeleri ve Hindistan'da çalışmalar yapıyor. Tekrar ediyorum, bu komünist bir örgüt değildir. Ama Müslümanların köleleştirilmesine karşı, emperyalizme karşı mücadele eden bir örgüttür." (21)

3-Bu savaşın gerek Sovyetler Birliği ve gerekse halkların mücadelesi açısından önemi konusunda Marksist Leninistlerin değerlendirmelerine bakalım.

Lenin Sovyetlerin extra-ordinary Tüm Rusya Kongresinde şunları söylüyordu;

> "Onlar (emperyalistler) **Rusya'yı yıkmak için bir süredir uğraşıyorlar** ve saldırmak için bir süredir düşünüyorlar…. Şimdi İngiltere'nin Türkiye'ye Bakü'yü vererek **bizi hammadde den mahrum bırakıp boğmayı hedefleyen** bir antlaşması var. İngiliz askerleri Rusya'ya güneyden saldırmaya hazırlar, Çanakkale'den, ya da Bulgaristan ve Romanya'dan. Sovyet Rusya'yı çembere alıyorlar ve tüm dünya ile ekonomik bağlantımızı kesmeye çalışıyorlar" (27)

Konuya genel açıdan baktığımızda Türkiye'deki Ulusal Kurtuluş Savaşı ile Sovyetlerin emniyeti ve ayakta

kalabilmesi arasındaki kopmaz diyalektik bağlantıyı kuramamak için ya dar kafalı olmak gerekir ya da bunun bilincinde olup hem Sovyetlere hem de Ulusal Kurtuluş Savaşına nefret duymak gerekir.

Türkiye'deki Ulusal Kurtuluş Savaşının Sovyetler açısından önemi üzerine, Lenin, Michael Farbman la röportajında "**Bizim Ortadoğu politikamız** Rusya'nın ve onunla birlikte bir dizi federe devletlerin **en gerçek, acil ve hayati çıkarı meselesidir**" (22) sözleri bu konuda oldukça geniş içeriğe sahip. Bu nedenle Lenin, aynı röportajda ulusal kurtuluş savaşının sonuca ulaşmasının, "bu savaşı **uluslararası politikanın en önüne koyan** çatışma ve farklılıkların da sonu olabileceği konusundaki umutlarımızın ne derecede doğru olduğunu yakın tarih gösterecektir" (22) diyerek vurguluyordu.

Lenin, Bir Çeşit Vergi Üzerine raporunda "Dokuz ve onuncu kongreler arasındaki dönem, nerdeyse tamamen savaş dönemiydi. Bildiğiniz gibi geçenlerde Polonya ile bir anlaşma imzaladık ve birkaç gün önce, **Türklerle bir barış anlaşması imzaladık**, bu (Türkler ile olan barış anlaşması), **tek başına, bizi Kafkasya'da bitmez tükenmez savaşlardan kurtaracaktır**" (23) diyordu. Lenin'in diğer değerlendirmeleri ile bir bütünlük olarak ele alırsak, Lenin bu "savaşlardan kurtulmayı" sadece "barış" ın kendisine değil, bu barışla beraber olacak gelişmeleri de hesaba kattığını görebiliriz; emperyalistlerin Sovyetlerin Güneyinde yeni bir savaş cephesi açamayacağı, emperyalizme karşı bir ittifakın oluşması gibi.

İkinci bölümde değindiğimiz Stalin'in şu değerlendirmesi, bu bölüm için de önemli bir kaynak olduğundan tekrarlamakta yarar var;

> ""ulusal sorunun genişlemesi, tüm yeryüzünü **önce küçük kıvılcımlar**, daha sonra **kurtuluş hareketi aleviyle tutuşturan** genel sömürge sorunu durumuna

geliştiren ikinci etken de **emperyalist grupların Türkiye'yi paylaşma** ve devlet olarak varlığına son verme girişimleridir. Müslüman halklar arasında, en gelişmiş devlet olan Türkiye, buna katlanamazdı; savaşım bayrağını kaldırdı ve **emperyalizme karşı** Doğu halklarını kendi yöresinde topladı."" (8)

Stalin, ikinci dönem yazısında, "İkinci dönem, İngiliz Fransız Amerika koalisyonunun Alman emperyalizmini yenmesi ve **Sovyet Rusya'yı yıkma çalışmalarına** koyulduğu zaman başladı. Uluslararasında, bu dönem **Sovyet Güçleri ile Entante** güçlerinin açık savaş dönemi olarak açıklanabilir" (13) diyerek, emperyalistlerin savaşlarının **asıl hedefinin Sovyetler olduğunu** ve bu bağlamda (diğer değerlendirmeleriyle bir bütün içinde alınırsa) gelişen halk hareketlerini de yok etme olduğunu belirtiyor. Bu stratejik olarak bütünleştirilmiş ve aynı zamanda ideolojik farklılığı ortaya koyan değerlendirme Komintern in 7 Nisan 1921 tarihli Yunan Türk Savaşı yazısında daha açık görünüyor.

""Bolşeviklerin mücadele yöntemine karşı Sosyal Demokrasinin en çok başvurduğu savlardan biri de **Bolşeviklerin yarı-feodal "devrimci" Kemal Paşa** ile ittifak yaptıkları, **böylece emperyalist** - "Bonapartçıları" olduklarını kanıtladıkları ve artık kendilerine proleter hükümeti demeye hakları olmadığıdır. Rus proletaryasının bu "iyi niyetli" dostları, **dünyanın tek işçi hükümetinin kapitalist dünyaya karşı mücadelesi ile**, Rus devletinin İttifak Devletleri **emperyalizmine karşı mücadelesi arasındaki farkı göremiyorlar.**

" Yunanlılarla Türklerin arasındaki savaş da öyle **ikinci dereceden bir savaş sayılmamalıdır.** Çünkü **bu savaş İttifak Devletlerinin Sovyet Rusya'ya karşı yürüttüğü inatçı mücadelenin bir**

> **uzantısıdır.**.....Ankara'nın **burjuva devrimci** hükümetiyle ittifak olanağı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu hükümet de **emperyalizme karşı** mücadele ediyor.
>
> Güçlerinin bilincinde olan Kemalistler, İttifak Devletleri **emperyalizmine karşı mücadeleyi sürdürecektir.** "(24)

Komintern 21 Eylül 1922 de şöyle diyordu;

> "Kemal Paşa, Sovyet hükümetinin çağrılmadığı hiçbir barış konferansına katılmayacağını bildirdi. İngiltere'nin boğazladığı, **Fransızların da terk ettiği Türkiye,** Sovyet Rusya'nın safına itiliyor. Böylece Kemal Paşa'nın İngiltere ile mücadelede hem Fransız emperyalizminin himayesinde hem de proleter Rusya ile müttefik olması biçimindeki çelişme de çözülmektedir. (28)"

Doğu Meselesi Üzerine Tartışma da "Komünist Enternasyonal'in II. Kongresinde kabul edilen tezlere göre sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki Ulusal hareket nesnel olarak ve dayandığı temel açılandan devrimci bir savaştır; bu niteliği ile de **dünya devrim mücadelesinin 'bir parçasını oluşturmaktadır.**"""" (26) diyen, Komintern den, Roy, 14 Ekim 1922 tarihli Türk Zaferi ve Doğu yazısında, Ulusal Kurtuluş Savaşının önemini '"**bir Doğu milletinin**, başarıyla direnme yeteneğini kanıtlaması, **işte sırf bu olgular bile**, kölelik altındaki tüm halklar için **önemli bir cesaret kaynağı** oluşturmaya yeter. ...Yakın Doğudaki bu çatışmanın **kesin sonucu ne olursa olsun**, Doğu halkları ve özellikle Hindistan üzerindeki **siyasi ve manevi etkisi çok büyük olmuştur** "(9) diyerek özetler.

Aynı şekilde, Komintern'den, Bolgar, Yakın Doğuda Bunalım yazında bu öneme şöyle değinir.

”…bundan böyle **İngilizlerle Türkler arasında açık çatışma** aşamasına dönüşmekte olan Yunan - Türk savaşıdır. Bütün bunlar sorunu daha geniş boyutlara ulaştırıyor. Bu sorun, neredeyse **emperyalist siyasetin** en açık, en çarpıcı örneği olmuştur ve hem geçmiş dünya savaşını anlama hem de dünya çapında yeşeren y**eni çatışmanın tohumlarını kavrama** açısından özel bir önem taşır.

Türklerin zaferi ve Yunanlıların yenilgisinin bir sonucu olarak Bulgaristan'ın güçlenmesi, bunların Romanya ve Yugoslavya üzerindeki etkileri, Balkanlardaki bunalımı geçici bir çözümle dinmeyecek biçimde keskinleş tiren **son derece önemli etkenlerdir**."" (25)

Komintern’den Kabakçıyef Balkanlarda Durum yazısında şunları söylüyordu;

“”” **Yunanistan’ın yenilgisi aynı zamanda, İngiliz emperyalizminin de yenilgisidir**. Çünkü Türklerle savaşta **Yunanistan'ın arkasında İngilizler vardı**. İttifak Devletlerinin, özellikle de İngiliz emperyalizminin Balkanlardaki ve Anadolu'daki durumu, Yunanistan’ın yenilgisi ve milli Türk ordularının İstanbul'a ilerlemesi sonucu zayıflamıştır. Bu, **emperyalizmin ve karşı-devrimin Balkanlardaki devrimci harekete Güneyden saldırma tehlikesini azaltıyor.**

Ama **İttifak Devletleri,** Balkan devletlerini yeniden bir savaş ve hanedan birliğinde toplamaya çalışıyorlar. Amaçları, bu birliğin yardımıyla **Balkan halklarını Türkiye'ye ve Rusya'ya karşı savaşa zorlamaktır.**

Milli Türk ordularının başarıları **İngiltere'nin sömürgeler üzerindeki egemenliğini sarstı,** tüm

> Doğu halklarının özgürlük mücadelesini canlandıran **itici bir güç oldu.** İstanbul ve Anadolu'da, Avrupa **emperyalizmine karşı mücadelede**, Balkan halklarının doğal müttefiki olacak bağımsız bir Türkiye'nin kurulması, Avrupa emperyalizminin sömürgeleştirdiği **Balkan halklarının son derece yararınadır**.
>
> İngiltere, "Boğazların serbestliği" şiarıyla Boğazların ve İstanbul'un tek hâkimi olmak, Karadeniz'i bir İngiliz gölüne dönüştürmek istiyor. Böylece **hem Sovyet Rusya'ya karşı mevzilerini sağlamlaştıracak** hem de Yakın Doğudaki sömürge egemenliğini güvence altına almış olacak. Boğazların İngiltere tarafından işgal edilmesi, Karadeniz kıyılarında yaşayan halkların, dolayısıyla özellikle Balkan halklarının çıkarları ve bağımsızlığı açısından korkunç derecede büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Bu nedenle Balkan halkları, **Türkiye'nin Avrupa emperyalizmine karşı** bağımsızlık için verdiği mücadeleyi desteklemek zorundadırlar."" (28)

Kabakçıyef, Türkiye ve Trakya Sorunu yazısında bu önemi şöyle tekrarlıyordu;

> ""Komünist Enternasyonal ve komünist partileri, tüm sömürge ve yan-sömürge halklarının **emperyalizme karşı mücadelesini destekler.** Balkan komünist partileri de Avrupa emperyalizmine karşı çıktığı, dolayısıyla da **devrimci bir nitelik taşıdığı sürece Türk ulusal hareketini desteklemektedir** ve desteklemeye devam edecektir. Ama bu hareket yabancı halkları istila etmeye, boyunduruk altına almaya başladığı an, yani Türkiye, Boğazlar ve İstanbul üzerindeki egemenliğiyle yetinmeyerek Trakya'yı da istila etmeye kalkıştığı an, bu harekete kararlıkla karşı çıkacaklardır."" (29)

Bu alıntılar Türkiye'deki Ulusal Kurtuluş Savaşının gerek Sovyetlerin Savunması ve ayakta kalabilmesi açısından, gerekse Doğu ve Balkan haklarının mücadelesi anlamında önemini vurgulayan Marksist Leninist değerlendirmelerdir.

Başlangıçta değindiğim gibi, "Kaynak" seçeneği, objektif ya da sübjektif yaklaşıma ve en önemlisi ideolojik anlayışa ve amaçlara bağlıdır. Kaynak seçeneği burjuva ve sosyalizm düşmanları olursa, farklı bir "ikincil gerçek", daha doğrusu " sahte gerçek" anlayışın ortaya çıkması kaçınılmazdır.

4-Son olarak da Burjuva devrimci yönü ve Türkiye halklarının modernleşmeyle tanışması konusuna değinelim.

Lenin "Devlet ve devrim" de *(bırakalım Ulusal Kurtuluş Burjuva Devrimini)* 1908 Devriminden bahsederken; "" Eğer biz yirminci yüzyılın devrimlerini örnek olarak alırsak, Şüphesiz ki, Portekiz ve **Türk devrimlerini burjuva devrimleri olarak Kabul etmek zorundayız** " (30) der.

Lenin Ulusların Kendi kaderini Tayin hakkı yazısında " Rusya, İran, **Türkiye ve Çin deki devrimler,** Balkan savaşları - bu bizim "Oryent" imizin, **bizim dönemimize ait dünya olaylar zinciridir**. Ve **sadece kör bir adam** bu olaylar zincirinin **bağımsız ulusal devletler** ve ulusal birlik oluşturmak için çaba gösteren bir dizi **burjuva -demokratik ulusal hareketlerinin uyanışı olduğunu göremez**.`` diyordu. (31)

Stalin'e göre Burjuva Devrimci Kemal Hükümeti Emperyalizme karşı silahlı mücadele sürdürüyor.

Stalin, "Beklentiler" yazısında şunları söylüyordu;

> "" Üç yıl önce Doğunun ezilen ülkelerinde devrime ilgisizliği izledik, şimdi Doğu karışmaya başladı ve emperyalizme, Entant e karşı yönelen bir sürü kurtuluş hareketlerine şahit oluyoruz. **Kemal**

> **Hükümeti şeklinde**, Entante ye karşı **silahlı mücadele sürdüren, Burjuva Devrimci bir Hükümet, devrimci bir çekirdeğimiz var**.
>
> Üç yıl önce Doğu'nun harekete geçebileceğini hayal etmeye bile cesaret edemedik; şimdi Doğu'da, **burjuva devrimci Türkiye biçiminde bir devrimci çekirdeğe sahibiz**". (32)

Arnavutluk Sosyalist Parti yayını, Zeri Populit Türkiye'nin bağımsızlığının ciddi bir şekilde tehlikeye düştüğü, ülkenin emperyalistlerce parçalanıp bölünmesi döneminde **Türkiye'nin kurtuluş mücadelesini** ve orta çağ boyunduruğundan kurtulup, **halifeliği yıkarak, laikliği kurarak** vs. modernleştiği içeriğinde yıldönümü kutlaması yayınlar. (33)

Enver Hoca 8. Parti kongre Raporunda şunları söylüyordu;

> "Arnavut halkının, büyük cesaret ve demokratik ilerici fikirlerden esinlenerek Türkiye'yi ve cesur halkını, diğer halkları Sultanın imparatorluğunu karakterize eden kölelik kompleksinden özgürleştiren, Türk ulusunun birliğini ve gerçek bağımsızlığını pekiştiren ve Türkiye'yi demokrasi ve ilerleme yoluna başlatan Mustafa Kemal Atatürk'e özel hayranlığı ve saygısı vardır. Arnavut halkı, Arnavut halkının zorbası olan Kral Zog'a karşı çıkan Kemal Atatürk'ün, Arnavutluk'a karşı duyduğu iyi niyetinin farkındaydı.
> .....
>
> Seçkin bir demokrat olarak, Osmanlı İmparatorluğunu ve Hilafeti yıkıp yeni demokratik Türkiye kuran Türk halkının büyük lideri Mustafa Kemal Atatürk'e onur ve saygı duyuyoruz. Halklarını ezip haklarını çiğneyen ve sömürgeciliği canlı tutan, sahte sözlerle kaplanmış bütün sahte demokratlar ve sahte sosyalistler, Osmanlı İmparatorluğu'nun

> «Gordiyon düğümünü» kılıcıyla kesen Kemal Atatürk örneğini takip etsinler"""" (34)

"Sosyalistler "diyor Lenin, "ilerici toplumsal sınıfları gerici sınıflara karşı desteklerler" (35)

Mutlakıyete ve feodalizme karşı savaşın ilerici niteliği tartışma götürmez. Lenin Sosyalizm ve Savaş ta ""...bu savaşların başlıca içerikleri ve tarihsel anlamları, mutlakıyeti ve feodalizmi devirmek, hiç değilse bu kurumların temelini sarsmak ya da yabancı boyunduruğundan kurtulmaktı. Onun içindir ki, bu savaşlar ilerici savaşlardı ve bu gibi savaşlar verilirken bütün içten devrimci demokratlar ile sosyalistler, feodalizmin ve mutlakıyetçiliğin temellerini yıkan ya da en azından bu temelleri sarsan, ya da yabancıların baskısına karşı savaşım veren tarafa daima sevgi duymuşlardır" diyerek, önemli bir Sosyalist tavra işaret ediyor.

Ulusal Kurtuluş savaşı yürüten Burjuva Devrimci Türkiye, Osmanlı hanedanlığından, halifelikten kurtulup, "feodal sisteme karşı savaşım içinde, yeni ulusların milyonlarca insanını uygar yaşama yükselten" (36) bir cumhuriyet kurdumu? Kurdu.

Bu ilerici ve işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda bir gelişim miydi?

Bunun isçi sınıfı açısından önemi ne, soralım Lenin'e, "" Sınıf savaşımının ve sınıfları baskı altında tutmanın daha geniş, daha özgür, daha açık bir biçimi, proletaryanın genel olarak sınıfların ortadan kalkması için yürüttüğü savaşımı büyük ölçüde kolaylaştırır.""(37).

Bir de Stalin'e soralım, Stalin Proleter Sosyalizmi yazısında aynı konuyu şöyle açıklıyor;

> ""Siyasi özgürlük, en iyi ve en tam haliyle bir demokratik cumhuriyette sağlanır, elbette ki, kapitalizm koşullarında ne kadar sağlanabilirse. Bu

> nedenle, proleter sosyalizmin bütün savunucuları, sosyalizme [geçişte] en iyi "köprü" olarak, bir demokratik cumhuriyetin kurulması için mutlaka çaba gösterirler. (38)

Lenin Devlet yazısında şunu söyler; “Evet Marksistler için, Engelsin vurguladığı gibi” tıpkı bir krallıkta olduğu "kadar", demokratik bir cumhuriyette de devletin "bir sınıfın bir başka sınıfı baskı altında tutmasına yarayan bir makineden başka bir şey”” değildir. Ancak Engels, bunu söylerken, “bu sözleriyle hiçbir zaman, bazı anarşistlerin "anlamlaştırdıkları" gibi, baskı biçiminin şöyle ya da böyle olmasının proletarya bakımından önem taşımadığını anlatmak istemez.`` (30) “”Demokratik cumhuriyet ve genel oy hakkı, **feodalizm ile karşılaştırıldığında,** son derece **büyük bir ilerleme idi**: bunlar, proletaryanın bugünkü birliğini ve dayanışmasını gerçekleştirmesini, sermayeye karşı sistemli bir mücadele vermekte olan kadroların sağlam ve disiplinli olmasını mümkün kıldı..... Burjuva cumhuriyeti, parlamento, genel oy - hepsi toplumun dünya ölçüsündeki gelişmesi yönünden büyük **gelişme demektir**.”” (40)

Bu Kadın hakları konusunda olumlu bir ortam, ileri bir adım mıydı?

Bu dini gericilere karşı ilerici bir adim mıydı?

Bu medreselerden, çağdaş eğitime doğru ileri bir adım mıydı?

Şimdi bu somut gerçekler ışığında Burjuva Devrimci Kurtuluş Savaşı Türkiye’yi feodal gerici bir yapıdan, kısıtlıda olsa modern bir yaşama geçişi sağladığı konusunda şüphe olabilmesi için sübjektif ve sinsi bir yaklaşım olması gerekir.

SONUÇ

Yukardaki Marksist ve Leninistlerden alıntılar açık ve net bir şekilde savaşın Burjuva Devrimci Ulusal Kurtuluş hareketi ,

ve özelde Sovyetler , genelde diğer halkların mücadeleleri anlamında önemli bir tarihi olay olarak değerlendiriyor.

Sadece Lenin'den "Türkiye, **emperyalist hükümetler tarafından yağmaya karşı,** onların en güçlü olanlarının bile **ellerini çekmek zorunda bırakan bir canlılıkla direndi**", ve Stalin'den "Kemal Hükümeti şeklinde, Entante ye karşı silahlı mücadele sürdüren, **Burjuva Devrimci bir Hükümet**, devrimci bir çekirdeğimiz var "sözleri, bir Marksist Leninist için konu üzerine yapacağı değerlendirmeye **yeteri kadar açıklama getiriyor.**

Kaynak olarak alınan burjuva ideologların sinsiliği, onların sosyalizme, Leninizm'e olan kin ve nefretlerinden kaynaklanan, onların Lenin ve Stalin'in, Komintern'in, Enver Hocanın **değerlendirmelerinin, YANLIŞ olduğunu** dolaylı olarak gösterme amaçlarından kaynaklanmaktadır.

Yukardaki alıntılara bakarak, Lenin ve Stalin dahil bütün Sosyalist önderlerlerin YANLIŞ ve HATALI olduğunu – söylemeye bile cüret edemeden- onların değerlendirmelerinin tam zıt tını savunarak, dolaylı olarak kanıtlamaya çalışmak, bir sosyalistin değil, burjuvanın taktiği olabilir.

Eğer onlar – biri değil hepsi- kendi **yaşadıkları** ve direk olarak ilgilendikleri önemli bir konuda **yanlış değerlendirme yapmışlarsa**, onların yaptıkları diğer değerlendirmelerde yanlışlık aramamak için bir neden olabilirmi? Şüphesiz ki olamaz. **Eğer hepsi** –bir koro halinde- **yanlış idiyse**, onlara inanmak ve **onları takip etmenin hiçbir nedeni kalmaz**.

Kısacası, eğer bu anlayışa sahip olursak, o zaman Marksizm Leninizm'den bahsetmeye, onu savunmaya gerek kalır mı? Eğer hepsi birden yanlış idiyse ve bunu böyle Kabul ediyorsak, bizlerin de hep birlikte, Leninizm'in tarihe karıştığını, onu savunanların dogmacı olduğunu dolaylı ya da dolaysız iddia edenlerin saflarına geçme-memiz için bir neden var mı?

Seçenek ya Marksizm Leninizm ya da **Burjuva İdeolojisi,** ikisinin ortası yoktur. Dayanacağımız kaynaklar ya Marksist Leninistler ya da gericiler, emperyalist, burjuva aydınları ve döneklerdir. Bu seçeneğimizde bizim ideolojimizin pratikte yansımasından başka bir şey değildir.

Bu nedenle, Marksist Leninistlerin `kaynak` olarak seçenekleri ve vazgeçmeyecekleri tercihleri her zaman Marksist Leninistler olacaktır, gericiler, dönekler ve burjuva ideologları değil.

Bütün Marksist ve Leninist önderlere göre, Türkiye'de 1919 -1923 arası mücadele, emperyalizme karşı verilmiş, **bir kurtuluş savaşıdır.** Türkiye halklarını dini feodal gericilikten kurtarmış, Cumhuriyetle ve modernlikle tanıştırmış, kısıtlıda olsa bir burjuva devrimidir. Türkiye'deki burjuva tarihsel ilerici rolünü oynamış ve devamında kaçınılmaz olan tarihsel gerici rolüne dönüşmüştür.

Bu gerçeğin, dışındaki değerlendirmeler, yukarda açık ve net bir şekilde ortaya konulan Marksist Leninistlerin değerlendirmeleriyle, sınıfsal doğası nedeniyle çelişkiye düsen burjuva değerlendirmelerdir.

Marksist Leninistlerin **kaynak olarak TERCİHİ** her zaman Marksist Leninistlerdir, burjuvalar değil.

Erdogan Ahmet

11/29/2017 – 12/4/2017

Notlar

Türkiye'de yazılan saçmalıklara bakarsak, Mustafa Kemal in tek başına bir sınıf olduğunu bile iddia edebilecek "bilgiçler" i okumak kaçınılmaz gibi görünüyor. Kurtuluş savaşı devam ederken bile onu destekleyen sınıflar - tefeci-tüccar, toprak ağaları ve komprador burjuvazi- arasında "egemenlik"

mücadelesi devam ediyordu. Ulusal Burjuvazinin cılız egemenliği 40 lara doğru Kompradorlara kaydı, 61 de Ulusal burjuvazi egemenlikte son hamlesini yaptı, 71 de Komprador burjuvazi, "Kemalistlerin!" elinden egemenliği bir daha geri kaybetmeyecek şekilde ele geçirdi. 81 de, gelişen devrimci mücadeleye karşı darbeyle, egemenliğini güçlendirdi, devamında işçi sınıfını bölme faaliyetleri ile egemenliğini pekiştirdi. Birden fazla hâkim sınıfların olduğu sistemlerde, egemenlik mücadelesi kaçınılmazdır.

** Troçki'nin Konu Üzerine mektubu, Leon Trotsky, Secret memo to Lenin, Zinoviev et al. June 1920

*** Kurtuluş Savaşı üzerine burjuva çarpıtma yazılarının başlangıcı ve kaynakları, Troçkistlerin, özellikle ABD eğitimli eski Meksikalı Troçkistlerin, Meksika'nın "Kemali " olarak isimlendirilen, Kardenası "gerici anti-emperyalist " olarak eleştirilerine ve onların yaklaşım ve kaynaklarına dayanır. Bunlarda gene çoğunlukla ABD de eğitim alan ve bu kaynakları temel alan Türkiyelilerin 80 ve 90 lardaki "tez" lerine dayanır.

EK 1

Lenin ve Stalin'in Kurtuluş Savaşı değerlendirmesi "Hataları" üzerine

Türkiyede 1919-1923 arası gelişmelerin anti-emperyalist bir kurtuluş savaşı olup olmadığı konusundaki değerlendirme tartışmaları, kaçınılmaz olarak **"Lenin ve Stalin'in hataları" sonucunda buluştu.** Kaçınılmazdı çünkü bu savı getiren Marksist Leninistler, burjuva milliyetçileri ve "dogmatik düşmanları-**revizyonistlerin" iddia ettiği gibi,** "sübjektif" düşüncelerini Stalin ve Lenin'den **"cımbızla" alıntılarla desteklemiyorlardı,** tam tersine, Lenin ve Stalin'in, Komintern'in, Enver Hoca'nın konu üzerine

değerlendirmelerini ortaya koyuyorlardı. Yani **değerlendirme,** subjektif düşünce değil, **tamamen ustaların değerlendirmeleriydi.**

Lenin, Stalin, Komintern ve Enver Hoca dan bir tane bile bu savaşın anti-emperyalist bir kurtuluş savaşı olmadığını içeren **değerlendirmeyle ortaya çıkamamak,** sonuçta kendisini **"onların hepsi hatalı ve yanlış"** revizyonist değerlendirmesinde buluşturdu. İşin ilginç yanı, onların 100 sene önce yaptığı değerlendirmelerinin kısıtlı olacağı, **100 sene sonra o zamanki olayları şimdi daha iyi değerlendirebilme olanaklarının olduğu** burjuva savının buna dayanak olarak gösterilmesi. Bu anlayış bir Marksist Leninist için doğru olabilir mi? Bahsedilen konu gibi teorik temelde, **yani siyasi anlamda yapılan değerlendirmelerde, yanlış ve revizyonist bir yaklaşımdır.** Dönem içindeki ilişkilerin "detayları", "kanıtları" **"delilleri" açısından doğru olabilir**, ama **belirleyici olan**, olayın genel **"teorik - siyasi" değerlendirmesidir**, "diplomatik yazışmalar", "savaş notları", "istatistikler vs. gibi belgeler değil.

Lenin *Buharin'in Emperyalizm üzerine* yazdığı kitabın önsözünde "" **Emperyalizmin ekonomik ve politik görüşlerinin doğasını tam anlamıyla anlamadan** ve bu bilgileri **dayanak yapmadan**, günümüzdeki **savaşın somut tarihi analizini yapmanın mümkün olmadığını söylemeye gerek yok** "diyor ve devam ediyor, "aksi **takdirde** son 10 yılların ekonomik ve politik durumunu anlamak mümkün olmaz ve bunu anlamadan **savaş hakkında doğru bir görüş belirtmek gülünç olur.**""

Bir savaşın niteliğini, yani **özünü 100 sene sonra ortaya çıkan "deliller" belirlemez,** bunlar detaylardır. **Savaş gibi önemli bir olay** savaşın Marksist değerlendirilmesi temelinde, **savaşın kimler tarafından ve hangi amaçlarla yürütüldüğü,** genelde kimlerin çıkarlarının zarar ya da fayda göreceği temelinde yapılır, teorik temelde, özelin

genel *(halkların- sosyalizmin)* çıkarlarına bağımlı kılındığı pratik kararlar alınır, **burjuva istatistikler ve belgeler temelinde değil.**

""" **Dar kafalı**" der Lenin, "savaşın**, "siyasetin devamı**" **olduğunu kavramaz**; (…) Marksist içinse **önemli olan**, o savaşta **söz konusu şeylerin** ne olduğudur" ... Aynı yazısında Lenin şöyle tanımlıyor savaşı "" Peki, **bir savaşın "özü "nü nasıl tanımlayabilir**, nasıl ortaya koyabiliriz? Savaş siyasetin devamıdır. Öyleyse savaş öncesinde güdülen siyaseti, savaşa yol açan, **savaşı ortaya çıkaran siyaseti incelememiz gerekir.** Bu siyaset **emperyalist bir siyasete,** yani mali-sermayenin çıkarlarını güven altına almak, sömürgelerle yabancı ülkeleri soymak, ezmek amacını güdüyorsa, o zaman bu siyasetten doğan **savaş emperyalisttir**. Eğer güdülen **siyaset ulusal kurtuluş siyasetiyse,** yani ulusa zulmedilmesine karşı olan yığın hareketinin ifadesiyse, o zaman bu siyasetten doğan **savaş, ulusal kurtuluş savaşıdır**."*"* *Lenin, Savaşa ve "ata" topraklarının savunmasına karşı Marksist Tutum*

Savaşların niteliğini ve değerlendirmesini "100 sene sonraki" olanaklarla, **belgeler üzerinde değerlendirmenin Marksist olmadığını,** gülünüp geçilecek bir burjuva yaklaşımı olduğunu Lenin Buhari'ne önsözünde şöyle açıklıyor;

> "" Modern bilimin gereklerini en açık biçimde ortaya koyan **Marksist bakış acısından**, iki ülkenin hâkim sınıfları için memnuniyet verici ve uygun ve **diplomatik "dokümanlardan"** veya günlük politik olaylardan seçimini ve bunların sergilenişini **savaşın tarihi analizi olarak ortaya koyan metodun "bilimsel" değerine ancak gülünüp geçilir.""** *Lenin Buharin'in Emperyalizm üzerine yazdığı kitabın önsözü*

Aklı başında bir Marksist Leninist "**100 sene sonra, geçmiş siyasetlerin teorik özü konusunda daha doğru**

değerlendirmeler yapılacağı" iddialarını, burjuvazinin **tarihi yeniden yazma, tarihi çarpıtma, Marksizm Leninizm'i çarpıtma**, onu kendilerinin kabulleneceği bir içeriğe çevirme pratiklerinde **en temel iddiaları olarak görür.**

Bu nedenle Lenin, Stalin, Komintern ve Enver Hocanın, **istisnasız, hepsinin birden** aynı konuda **"hatalı" teorik temelde, -yani siyasi- değerlendirme yaptığını iddia etmek**, bir Marksist Leninist'in yaklaşımı olamaz.

100'e yakın yıl sonra, Troçkizm'in emperyalistlerin elinde ciddi bir araç olarak kullanılması somut gerçeği temelinde, **Stalin'in belki de en büyük hatası olarak görebileceğimiz**, onun Troçki ve çetesini partiden ihraç ettikten hemen sonra **kurşuna dizdirmemesi olarak görülebilir.** Ancak bu yaklaşım bile **"varsayım" ların üzerine çıkamaz**. Çünkü bunu "**günümüz" gerçekleri** temelinde "hata "olarak görebiliriz. Elimize o zamandan ne kadar "veri" ler, belgeler, yazışmalar geçse bile, **o zamanı, şartları,** parti içi durumu, kitlelerin psikolojik yapısını, **düşünemediğimiz ve düşünemeyeceğimiz bir sürü diğer etkenleri**, o zaman yaşayan ve kararı veren **Stalin kadar bilmemize olanak yok**. Yani "o" nun **kendi gerçeğini bilmiyoruz.** Bu neden le "hata", bizim gerçeğimiz, **"o" nun gerçeği değil.**

Bu örneğinde gösterdiği gibi, 100 sene sonra, **siyasi konularda -yani temel teorilerde- "daha iyi" değerlendirme yapılabilinir savı,** Marksist Diyalektik materyalizm bakış açısından burjuva –revizyonist bir bakış açısı olmayı aşamaz.

Konu **Emperyalistlerin işgali ve kukla bir hükümetle yapılan eşit olmayan anlaşmaların,** zorla bir halka kabullendirilmesidir. Yani **Siyaset Emperyalist bir siyaset.** Savaş emperyalist bir savaş. **Karşısındaki**, bu işgale ve zorla kabullendirilmek istenen **siyaseti kabullenmeyen,** yani emperyalist siyasete karşı olan bir

siyaset, Marksist teorik değerlendirmede, **haklı, ilerici bir siyaset**. Bu siyasetin devamı savaş, **kurtuluş savaşı.**

Lenin'in yukarda savaşın özünü tanımlaması temelinde, Lenin, Stalin ve diğerlerinin **"anti-emperyalist ulusal kurtuluş savaşı**" değerlendirmesi, **Marksist Leninist "temel" teorilere" dayanan** bir değerlendirmedir, belgelere, istatistiklere dayanan **burjuva değerlendirmesi değil.**

Bu, savaşın Marksist Leninist **teorik değerlendirmesi** ve" ulusal kurtuluş hareketlerini", "emperyalizme karşı savaşları destekleme" Marksist Leninist **teorik değerlendirme temelinde alınan pratik tavırdan başka bir şey değildir**. Eğer **bu hataysa**, o zaman gerek **Savaş teorisi** ve gerekse emperyalist savaşlarla, ulusal kurtuluş hareketleriyle ilgili alınacak tavır üzerine yapılan **bütün temel teorik değerlendirmeler yanlış demektir**. Bu iddiaya - kimlerden gelebileceğini bildiğimiz için - **biz sadece güleriz.**

Genel olarak bir savaşın Marksist Leninist değerlendirilmesi ve sonucunda teori ışığında alınan **Marksist Leninist tavır la, o özgül şartların** değerlendirilmesine bağımlı olarak **belirlenecek olan strateji ve taktikler konusu** birbirine karıştırılmaması gerekir. Bu her şeyi birbirine katıp **çorba yapma alışkanlığı**, kişiyi sonunda burjuvazinin ve revizyonistlerin **borazancılığını yapmaya iter** – günümüzde olan da tam bu.

Özgül şartların değerlendirmelerinde hatalar olabilir mi? Muhakkak ki olasıdır. Marksist Leninistler **"istisnaların" olmayacağını hiçbir zaman iddia etmezler.** Ancak bu **özgül** Strateji ve **taktiklerdeki hatalar**, temel teorik-siyasi değerlendirmeyi ve alınan tavrın hatalı olduğunu göstermez. Özgül **Strateji ve taktikle ilgili Özgül değerlendirmeler verilere bağımlıdır.** İşte burada burjuva istatistikler, gizli belgeler, yazışmalar önemini ortaya çıkarır.

"Ulusal Kurtuluş savaşının Marksist Leninistlerce değerlendirilmesi" yazısının ikinci bölümünü yazmak için okuduğum ve hala okumaya devam ettiğim "Churchill in, Venizelos un, Kalageropoulosun, Curzon'un, Rumbold'un vs , askeri ve İngiliz parlamentosu tutanaklarından **algıladığım kadarıyla** gerek Sovyetler ve gerekse Emperyalistler, birbirlerinin "kısa vadeli" amaçları konusunda, özellikle Ermenistan Sovyetleri kurulduktan sonra, **yanlış-hatalı şüpheler içerisindelermiş.** Sovyetlerin "**güney cephe" endişesi** onların strateji ve taktiklerini kaçınılmaz olarak etkilemiş ve **belki de "hata" lara neden olmuş.** Aynı şekilde emperyalistler içinde bu geçerli.

Ancak bu taktiksel **"hata" lar,** bizim 100 sene sonra tespit ettiğimiz belgeler ışığında olan, **bizim "gerçeklerimiz",** o zamanın "gerçekleri" değil - "bilinmeyen" gerçek değildir. **En önemlisi,** bu "hata" lar, Marksist Leninist **"savaş" ve ulusal kurtuluş hareketlerini destekleme"** teorik değerlendirmelerini "hata" lı, "yanlış" kılan **hiçbir özelliğe sahip olamayan**, sadece taktiksel içerikli "hatalar" olabilir.

Sonuç olarak, **Marksist Leninist'lik adına**, Lenin, Stalin ve onlarca komünist liderlerden oluşan Komintern'in, **60 sene sonra değerlendirme yapan Enver hocanın** "anti-emperyalist kurtuluş savaşı" olarak değerlendirdiği bir savaşı, **"onlar hatalı", "100 sene sonra biz daha iyi değerlendirme imkanına sahibiz" gibi yaklaşımlarla reddetme yollarını aramak,** emperyalist burjuvazinin ve Marksizm'in eskidiği, tarihe karıştığı iddiasında bulunanların **ekmeğine yağ sürmek demektir.**

Stalin, *Bulgar ve Yugoslav liderleriyle gizli toplantısında*, Yunanistan KP nin politikası konusunda yorumları dinleyerek " o zaman beklemekte yarar var. **Belki siz haklısınız.** Çinlilerin kapasite güçlerinden de **emin değildim** ve onlara Chiang Kai-Shek le geçici **anlaşma yapmalarını önermiştim**. Sonradan halkın onları

desteklediğini ve savaşa devam edeceklerini söylediler. Biz de sadece ihtiyaçlarının ne olduğunu sorduk. . **Onlar haklı çıktı, biz yanlış**. **Belki bunda da biz yanlış çıkacağız**. Ancak, sizin emin bir şekilde tavır almanızı istiyoruz "" diyebilmesi, benzer bir hata olsa aynısını **Türkiye için söylememesi** için bir neden olamayacağının göstergesidir.

Bu örneğin önemi şuradadır. Özellikle objektiflikten şaşmayan, strateji ve taktiksel özgül konularda yanlış olduğunda yanlışlığını kabul eden Stalin'in yıllar sonra aynı değerlendirmeyi yapması, bu değerlendirmenin "yanlış ve hatalı" olarak değerlendirilemeyeceği konusunda bir **Marksist Leninist için yeterli kanıttır.**

Marksizm Öz le ilgilidir, biçimle değil. Öz le ilgili değerlendirmeler **Marksizm'in özsel-temel teorilerini** oluşturur ve emperyalizm var olduğu sürece, sınıf çelişkileri devam ettiği sürece **geçerliliğini kaybetmeyecek teorilerdir.** Devrimin**, savaşın,** devletin v**s. biçimi değil, özü dür önemli olan.** Biçimsellikle ilgili değerlendirmeler, bu **özgül yer ve durumlarla ilgili strateji ve taktikleri belirleyen** değerlendirmelerdir. Biçimle ilgili Özgül teoriler bu öz-temel teorilere sadık kalınarak yapılır.

Marksist Leninistler **değerlendirmelerini Marksist Leninistlere dayandırırlar,** Revizyonistler değerlendirmelerini ve ustaların "hatalı", yanlış", "diktatör" vb. **iddialarını, burjuva yazar ve aydınlarına, burjuva belgelere, dayandırırlar.**

Yazının bitimini Lenin'in sözlerine bırakalım.

> "" Modern bilimin gereklerini en acık biçimde ortaya koyan **Marksist bakış acısından**, iki ülkenin hâkim sınıfları için memnuniyet verici ve uygun ve **diplomatik "dokümanlardan"** veya günlük politik olaylardan seçimini ve bunların sergilenişini **savaşın tarihi analizi olarak ortaya koyan metodun**

"bilimsel" değerine ancak gülünüp geçilir."" *Lenin Buharin'in Emperyalizm üzerine yazdığı kitabın önsözü*

Erdoğan A

Aralık 20, 2017

Ek - 2

"Millî Mücadele", Kemalistler ve Bolşevikler: Doğrular ve Yanlışlar - Garbis Hocanın Yorumu üzerine

Garbis Hoca

Aslında konunun dini gericilerin "toplumsal anlayış yaratma", "gerici politikalarına kılıf geçirme ve dolaylı sempati yaratma", " toplumsal muhalefeti bölme, tarafsızlaştırma, ilgisiz bırakma" plan ve propagandalarına karşı, özgül taktiksel hayati önemi olmasa, üzerinde durmaya gerek bile duymazdım, eminim bunun bilincindesiniz. Konu üzerine yazdığım ikinci yazıyı okudunuz mu bilmiyorum, o yazıya Yunanistan-İngiliz – İtalyanların yazı ve tarihi belgeleriyle ikinci bölüm üzerine uğraşıyorum Bu nedenle burada değindiğiniz soru ve eleştirilerinize, mümkün olduğunca kısaca değinmekle yetineceğim.

Sıraladığınız 5 şıkta anlaşmazlık olmaması, konuyu bir adım daha ileri götürmeyi kolaylaştıracak.

Bazı yorumların tersine Marksist, Leninistlerin Kaynak olarak Ustaları, tarihi Sosyalist parti ve önderleri, Kominterni vs. alması, onların ne yaptığına bakması, bunların özgül duruma uygulanır lığını incelemesi, onların temel teorilerinden sapmamaları, **"skolastik "değil, Marksist Leninistlerin ZORUNLU seçeneği ve pratiğidir.** Bunun tersi "burjuva "ve burjuvaya dayanan **"skolastik" lik tir**. Her şey bir yana, o

zaman yaşamadığımız için, değerlendirmelerde o zaman yaşayan, o zamandan kalan objektif delil-kanıt ve ideolojik olarak **"GÜVENİLİR" kaynaklara dayanmak zorundayız.**

> "Birinci soru, Türkiye emperyalistler tarafından bir sömürgeye çevrilmiş miydi, değil miydi?""

Siz bunu "*Ama **yok denecek kadar küçük ve önemsiz bir tehlikeydi bu***"" diye değerlendiriyorsunuz. (Lenin, Stalin, Komintern ve belgeler Tam tersini söylüyor)

Okuduğum emperyalist belgelere ve gerekse Lenin'in, Stalin'in değerlendirmelerine göre, sömürgeye dönüştürülmesi bir yana "emperyalist grupların Türkiye'yi paylaşma ve devlet olarak varlığına son verme"" girişimleri devam etmekteydi. Lloyd Georgun bu planına en fazla karşı çıkan Churchill olmuştur (bunları gelecek yazıda alıntılarla vereceğim). Söylenenin ve kabullenenin tersine, 1924 de Mussolini ve İngiltere'nin bu planları, 1925 de Michalakopoulosu istifaya zorlayıp başa geçen Pangalos'un da gönüllü ve istekli katılımıyla ,1926 ya kadar devam etmiştir.

> *""" Güneyde ise İngilizler Antep, Maraş, Urfa gibi birkaç yeri işgal etmişler ve sonra yerlerini Fransızlara terk etmişlerdi. İtalyanlar büyük bir istilâcı kuvvet olarak görünmüyorlardı*"" diyorsunuz.

Hocam, **bir emperyalistin yerini diğerine bırakması**, "bir istilacı" **kuvvetin büyük bir kuvvet olup olmaması**, emperyalist **işgalin özünü, niteliğini** değiştirmeyeceğini biliyorsunuz.

Yenilgiye uğrayan, Suriye'yi kaybetmek istemeyen Fransızlarla Mart 1921 da yapılan anlaşma Mecliste onaylanmadı. Fransızlar bir sürü girişimler sonunda Kasım 1921 de anlaşma yaparak Ankara'yı Hükümet olarak kabullendiler. İngilizler hala İstanbul'daki kukla hükümeti

tanıyorlardı, o hükümetin askerlerini kullanıyorlardı, muhalefet olanı tutuklayıp Malta'ya gönderiyorlardı.

Tarihe yaklaşımımız, **emperyalizmin ne olduğu ve o özgül dönemde çıkarlarının nerde yattığına,** var olan çelişkilere vs., **bağımlı olması gerekir.** Churchill in en büyük korkusu ve Lloyd u uyarısı, Türkiye'nin Musul'a doğru askeri saldırı yapma olasılığıydı. İstanbul'u korumak için Musul'dan asker getirilmesine bu nedenle karşı çıkıyordu. İşte bu noktada, yenilgilere uğrayan Yunanistan , İstanbul'un korunmasına da gönüllü oldu.

Kısacası, **sadece var olan bölgesel işgal** değil, **"emperyalist "tehlike "de minimal değildi** ve 1923 de de bitmedi.

Diğer eleştirinize geçmeden, **İngiliz parlamento konuşmaları, savaş komisyonu gizli yazışmalarına göre,** Yunan işgali, Yunanistan in bir macerası değil, bizzat İngilizlerin desteği, taktiksel oyunu, "ucuz" ordu kullanmasıydı. İngiliz askerleri, Eskişehir'i ve İzmit'i, çarpışmadan bırakmadı. **Askeri yazışmalara göre,** 15 Haziran 1920 de, sadece İngiliz değil, **Yunan ve Osmanlı anti-milliyetçi askerler** de milliyetçi hükümete karşı savaşıyordu… Yani Osmanlı ve Ankara aynı yatakta değildi.

> "Stalin bu sözleri 1927'de, Sun Yat-sen Üniversitesi öğrencilerinin, kendisine sordukları bir soruyu, "Kemalist bir devrim Çin'de mümkün müdür?" sorusunu yanıtlarken söylüyordu. Eğer E. Ahmet dostum, yanıtını daha geniş bir biçimde aktarsaydı, Stalin'in söylediklerinin, kendisinin konumunu pek de doğrulamadığını görecekti."""" diyorsunuz.

Stalin'in Sunyatsen öğrencileriyle konuşmasında **açıkça** " üst kademenin, ulusal ticari burjuvazinin **yabancı emperyalizme karşı mücadelesinden** doğan bir mücadelesi "olduğunu söylüyor, Bu nasıl doğrulamaz benim kurtuluş savaşının "anti

emperyalist " olduğu sözlerimi…"**yabancı emperyalizme karşı mücadele**" diyor.

Stalin "**Türkiye'de emperyalizme karşı savaş** Kemalistler tarafında **Anti- Emperyalist bir savaşla kısıtlanmış** olarak sonuçlanırken", Çin'de bütünüyle popüler ve farklı bir ulusal karakter aldığını anlatıyor. Anti emperyalist **olmadığını değil**, **anti-emperyalist niteliğini aşıp,** toprak devrimine geçmediğini söylüyor. Zaten **devamında Troçki ve benzerlerini,** bu ikisini birbirine karıştırmakla eleştiriyor. Bu farkı ve Türkiye'deki devrimi *(The International Situation and the Defence of the U.S.S.R, About China yazısında)* değerlendirirken, "“örneğin, **Türk devriminin** (Kemalistler) **karakteristik özelliği,** gelişiminin ilk aşamasında, **burjuva-kurtuluş hareketi aşamasında,** ikinci aşamaya, tarım devrimi aşamasına geçmek girişiminde bulunulmadan "ilk adımda" **saplanıp kalması**" dır diyor.

Bu söylemlerden, **hareketin anti-emperyalist, burjuva–kurtuluş hareketi** olduğu değerlendirmesinden **başka bir sonuç** çıkartmak zor, çünkü açık ve net.

Hele aynı yazısındaki şu değerlendirme, daha da net:

> “” “**Ankara** ve Kanton **emperyalizme karşı savaşırken** bizim Çin de Kantona, Türkiye'de Ankara'ya yardım ederken haklı mıydık? Evet, haklıydık. Biz, haklıydık ve Lenin'in izinden gidiyorduk. Kanton ve **Ankara yürüttüğü mücadele ile** emperyalizmin güçlerini dağıtıyor, emperyalizmi zayıflatıyor ve itibarını düşürüyor ve **böylece de dünya devriminin merkezinin gelişimini,** SSCB gelişimi kolaylaştırıyordu."

”” Ankara emperyalizme karşı savaşırken” deyiminden, **anti-emperyalist denmediğini**

çıkartma olanağımız sanırım yok… En önemlisi, "Yunan maceracılarına "falan demiyor, "emperyalizme karşı" diyor…

> "Temsil ettiği sınıfın tarihi ilerici rolü, Cumhuriyetin kurulmasıyla bitmiş, tarihi gerici niteliğini almıştır." Eğer Cumhuriyeti kuran sınıfın ya da katmanın, Osmanlı askeri ve sivil bürokrasisinin üst kademelerindeki kişiler, eşraf ve toprak ağalarından oluştuğu konusunda anlaşıyorsak, bu kadronun neresinde ilericilik olduğunu sormak zorundayız."""" diyorsunuz.

Birincisi ---en güçlü desteği, tefeci, ticaret ulusal **burjuvaziyi unutmayalım**.

Lenin, - şu anda hatırlamıyorum yazısını-, özellikle doğu **toprak ağalarının** başından beri İngilizlere yanaşmaya çalıştığını söylüyor, bu, destekleyen sınıfların içinde başından ta 1967 ye ve (dönemsel) son olarak 71'e kadar - özce, egemenlik mücadelesinin varlığını belirtmek açısından önemli.

İkincisi – Emperyalizme, Mutlakıyete ve feodalizme karşı olan hareketlerin **ilerici niteliğinin olup olmadığını tartışmak**, bizi sadece "haklı savaşları" ve onların "ilerici" niteliğini değil, tüm UKKTH teorisini de **reddetmeye kadar götürür.**

Sosyalistler, "emperyalist **saldırılara karşı** ...sadece savunma anlamında bile olsa, **"haklı savaşları ilerici olarak görürler**, "ilerici **toplumsal sınıfları** gerici sınıflara karşı , burjuvaziyi ayrıcalıklı toprak sahibi zümrenin temsilcilerine ve bürokrasiye karşı, büyük burjuvaziyi küçük-burjuvazinin gerici çabalarına karşı desteklerler" diyor Lenin.

Eğer emekçi halkın ve mücadelesinin çıkarları açısından daha geniş olanaklar sağlayan şart ve ortamları yaratıyorsa, **bu**

gericilik değil, ilericiliktir. Bunları size açıklamama gerek yok sanırım, ama okuyanlar için tekrarlayalım.

Lenin Sverdlov üniversitesi için verilen derste Devlet yazısında; ”Demokratik cumhuriyet ve genel oy hakkı, feodalizm ile **karşılaştırıldığında, son derece büyük bir ilerleme idi:** bunlar, proletaryanın bugünkü birliğini ve dayanışmasını gerçekleştirmesini, sermayeye karşı sistemli bir mücadele vermekte olan kadroların sağlam ve disiplinli olmasını **mümkün kıldı.**..... Burjuva cumhuriyeti, parlamento, genel oy - **hepsi toplumun** dünya ölçüsündeki gelişmesi yönünden büyük gelişme demektir.”” der.

Bu **gelişmenin olduğunu inkâr etmemize olanak var mı?**

Bu anlamda Ulusal Burjuva ve koalisyonunun Kurtuluş savaşı, **mutlakıyeti yıkıp** Cumhuriyeti kurarak, kısıtlıda olsa demokratik hak ve hürriyetler sağlayarak, **Tarihi İlerici rolünü**, oynamıştır.

> ” Kısıtlı da olsa ilerici bir nitelik taşıyan bir burjuva hareketi ya da iktidarı, ancak kendisini tehdit edecek boyutta bir devrimci hareketle ya da kitle hareketiyle karşı karşıya gelirse gericileşebilir.”””” diyorsunuz.

“” bir cumhuriyette de devletin "bir sınıfın bir başka sınıfı baskı altında tutmasına yarayan bir makine “den başka bir şey”” olmadığı gerçeğinden yola çıkarsak, **işçi sınıfına karşı**, **Burjuvazi gericiliği temsil eder.** Bu da onun **sınıfsal Tarihi gerici rolüdür**. Onun **karşısında ciddi bir gücün olup olmaması,** onun, işçi sınıfına karşı, sınıfsal **gerici niteliğini değiştirmez**. Zaten yazıda, “toprak devrimini devam ettirseydi, bu sürece ilerici niteliğini devam ettirmiş olacaktı” açıklamasını yapmıştım. Ve ilave etmiştim, sonunda, (sosyalizme yönlenmezse) burjuva sınıfsal tarihi rolüne bürünecektir.

Burjuva (Cumhuriyet), **Otokrasiye karşı ilerici, Sosyalizme karşı gerici sınıftır.** Sanmıyorum bu konuda farklı görüş olacağını.

Sanırım anlaşamadığımız, sizin bunu **açıkça "anti emperyalist" bir savaş** olarak nitelememeniz- bu da çözmem gereken puzzle gibi geliyor bana.

Başlangıçta da belirttiğim gibi konu gündemde dini gericiler tarafından sinsi ve akıllıca "kullanılan" bir konu olmasaydı, üzerine değinmenin gereği olmayabilirdi. Konunun **1980'lerden bu yana ortaya çıkartılması** ve gündemde tutulması, **tesadüf değildir.** Hâkim sınıf (ya da sınıfların), uzun vadeli, sınıfsal çıkarları, **bu çıkarlara uygun yeni bir toplumsal anlayış** ve bu yolla da **çıkarlara uygun ortam ve şartları yaratma** planlarının, **ayrılmaz "ideolojik" yanını oluşturuyor.**

1980'den bu yana artık ipini yakalayamayacak bir şekilde gelişen etnik ayırımlar ve milliyetçilik **ve hatta etnik solculuk!!**, dini gericilik ve günümüzdeki uçurumdan kayan bir **hızla "orta çağa" doğru gidiş, tesadüfi ve kendiliğinden gelişimler değildir.** Üzerinde durduğumuz konu, sadece basit bir iki yazarın, habercinin ya da gericinin başlattığı taktiksel **bir konu değil, tam tersine,** yıllarca ABD ve İngiltere'den danışmanlarla, maaşlı araştırmacı ve yazarlarla, **mali destekli** ve "görev "teklifiyle konu üzerine " tez" yazdırmalarla, TV dizileriyle, vs vs. ve **milyonlarca dolar yatırımlarla hayata geçirilen,** belki de Türkiye'nin tarihinde "ilk" (gelişmiş kapitalist ülkeleri kıskandıracak seviyede) **profesyonelce uygulanan "kültür- toplumsal anlayış"** yaratma pratiğinin **en önemli parçasıdır.**

Üzerine düşmemin ve zaman harcamamın **tek nedeni bu.** Bu gerçeği görmek, bu oyunlara gelmemek, ona göre "taktikler" belirlemek…Ancak gördüğüm kadarıyla, böyle bir alternatif güç yok Türkiye'de. Ve yakın gelecek, Türkiye

Solu, **gözündeki siyah gözlükleri çıkarsa bile**, artık çok karanlık ve daha da karanlığa doğru gidiyor gibi…

Sağlıcakla kalın.

Erdoğan A

Aralık 15, 2017

Lenin - Buharin'in Emperyalizm kitabına Önsöz

Lenin

Aralık 1915

N.I. Buharin'in ele aldığı konunun önemini ve güncelliğini belirtme ye gerek yok. Emperyalizm meselesi sadece en önemli mesele olmayıp, aynı zamanda son zamanlarda kapitalizmin değişen şekillerini inceleyen ekonomi biliminin ele aldığı meselelerden en önemlisi olduğunu söyleyebiliriz. Yazarın mümkün olan en son verilerden yararlanarak böylesi bir ayrıntıyla ortaya koyduğu gibi, sadece ekonomiyle ilgilenenler değil günümüzün sosyal yaşamının her alanıyla ilgilenenlerin bu meseleyle ilgili gerçekleri bilmesi gerekir.

Emperyalizmin ekonomik ve politik görüşlerinin doğasını tam anlamıyla anlamadan ve bu bilgileri dayanak yapmadan, günümüzdeki savaşın somut tarihi analizini yapmanın mümkün olmadığını söylemeye gerek yok. Bundan başka, son 10 yılların ekonomik ve politik durumunu anlamak mümkün olmaz ve **bunu anlamadan savaş hakkında doğru bir görüş belirtmek komik olur**. Modern **bilimin gereklerini en açık biçimde ortaya koyan Marksist bakış açısından**, iki ülkenin hâkim sınıfları için memnuniyet verici ve uygun ve **diplomatik "dokümanlardan" veya günlük politik olaylardan** seçimini ve bunların sergilenişini **savaşın tarihi analizi olarak ortaya koyan metodun** "bilimsel" **değerine ancak gülünüp geçilir**. Örneğin Plekhanov durum bu olduğunda, emperyalizmin temel karakteristiklerini ve eğilimlerini günümüzdeki oldukça gelişmiş, olgunlaşmış ve geçkin kapitalizmin, ekonomik ilişkilerinin bir sistemi olarak ele almamasıyla Marksism'den ayrılmıştır. Purishkeviches ve Milyakovs'u hoşnut edecek ufak birkaç olay açısından işi ele almıştır. Bu koşullarda bilimsel emperyalizm kavramı, sınıf temelleri tümüyle yabancı rakip ve muhalifleriyle aynı olan yukarıda

adından söz ettiğimiz iki Rus emperyalistine rakipleri ve muhaliflerince yapılan şey, çok küfür düzeyine indirgenmiştir. O günlerde unutulan sözler, terk edilen ilkeler, silinip atılan evrensel kavramlar ve terk edilen çözümler ve ciddi yeminler karşısında şaşırıp kalınmalıdır.

N.I. Buharin'in çalışmasının bilimsel önemi özellikle buradadır. Bukharin, emperyalizmle ilgili dünya ekonomisinin temel gerekçesini, oldukça gelişmiş kapitalizmin gelişmesindeki belli bir aşama olarak ele alıp incelemiştir. Avrupa'nın gelişmiş ülkelerinde feodalizmin yenik düştüğü çağda kapitalizmin nispeten "barışçıl kapitalizm" niteliğinde olduğu çağ söz konusudur.

Bu dönemde kapitalizm nispeten daha sakin ve düzenli bir biçimde gelişmiş ve henüz işgal edilmemiş büyük topraklara ve henüz kapitalist girdaba düşmemiş ülkelere "barışçıl" bir şekilde yayılmıştır. 1871 ve 1914 yılları arasındaki çağda bile barışçıl kapitalizm" askeri ve genelde sınıf anlamında gerçekten barışçıl olmaktan uzak yaşam koşullarını yaratmıştır. Gelişmiş ülkelerin nüfusunun onda dokuzu ve koloni ve geri kalmış ülkelerdeki yüz milyonlarca insan için bu çağ "barış" değil aksine baskı, işkence, korku ve sonu gelmeyecek korkunç hareketleri de içeren bir çağ olmuştur. Bu çağ ebediyen kapanmıştır. Bu çağı nispeten daha şiddetli, tamamıyla katı değişikliklerin olduğu, karışık ve çelişki dolu bir başka çağ takip etmiştir. Bu çağ halk kitleleri için sonu olmayan bir korku değil ama sonu korku dolu bir çağ olarak yansımıştır.

Bu değişikliğin, kapitalizmin ve genelde meta üretiminin en derin ve en temel eğilimlerinin gelişmesi ve büyümesini sürdürmesinden kaynaklandığını akılda tutmak oldukça önemlidir. Emtia mübadelesinin ve bü yük ölçekli üretimin gelişmesi tüm dünyada gözlenebilen temel eğilimlerdir. Mübadelenin gelişmesinin, büyük ölçekli üretimin büyümesinin belli bir aşamasında yani, 19. yüzyılın sonu ve

20. yüzyılın başlarında, emtia mübadelesi, büyük ölçekli üretimle birlikte ekonomik ilişkilerin ve sermayenin öylesine uluslararasılaşmasını yaratmıştır ki serbest rekabetin yerini tekel almıştır. Mevcut işletmeler kendini uluslararası ve ülke içinde serbestçe rekabete açan işletmeler olmayıp, işletme ve tröstlerin tekelci müttefikidir. Artık tipik olarak dünyanın hâkimi özellikle mobil ve esnek, ülkede ve uluslararası düzeyde örtülü olarak iş gören, bireyselcilikten uzak ve mevcut üretim sürecinden bağımsız, kolaylıkla yoğunlaşan, öyle ki yoğunlaşma konusunda şimdilik büyük mesafeler almış, finans kapitaldir. Böylece kelimenin tam anlamıyla birkaç yüz milyarder ve milyoner tüm dünyanın kaderini ellerinde tutmaktadır.

Teorik ve soyut olarak uslamlandığında, Kautsky'nin ulaştığı sonuca ulaşılabilir (birçoğu gibi Marksizm 'den kopmuştur ancak farklı bir şekilde). Yani, sermaye ağalarının rekabetlere ve ulusal olarak sınırlı düzeydeki finans kapitalle mücadele edecek uluslararası olarak birleşmiş finans kapital şeklindeki bir dünya tröstü kurmaları uzak değildir. Bununla beraber, böyle bir sonuca ulaşmak, geçen yüzyılın sonunda bizim "Struveistler" ve "Ekonomistlerin" ulaştığı sonuç kadar soyut, birleştirilmiş ve yanlıştır. Bunlar, kapitalizmin ilerlemeci doğasından, kaçınılmazlığından ve Rusya'daki nihai zaferinden hareketle zaman zaman özür diler (sermayeye tapıyor, barışçıl anlaşmalar yapıyor, savaşmak yerine övgü yağdırıyor), zaman zaman politik olmaz (politikayı veya politikanın önemini reddetti, genel politik sarsıntı ihtimalini reddetti vs... Bu "Ekonomistlerin" en büyük hatalarıydı), zaman zaman pür ve basit bir "grev" örgütünü ortaya koyar (onlar için "genel grev" grev hareketinin ilahlaştırılması demekti, Bu da diğer eylem şekillerinin unutulduğu ve önemsenmediği bir duruma indirgendi. Oysa genel grevler tek başına kapitalizmin yıkımını sağlayacaktır). Bazı göstergeler, kapitalizmin karşı konulmaz ilerlemesinin serbest rekabet cennetiyle karşılaştırıldığında ve

emperyalizmin kaçınılmazlığının, dünyanın gelişmiş ülkelerinde “barışçıl” sermaye üzerindeki nihai zaferi sayısız ve değişken politik veya politik Almayan talihsiz hatalara neden olmaktadır.

Özellikle Kautsky’nin Marksizm’le arasının açılması, onu politikayı inkar ya da unutmaya, özellikle bu emperyalizm çağını karakterize eden sayısız ve çok çeşitli politik çelişkileri, alt üst oluşları ve dönüşümleri üstünkörü ele almaya ve emperyalizmin övgücüsü olmaya itmemiş fakat "barışçıl bir kapitalizm” rüyasına dalmasına neden olmuştur. “Barışçıl” kapitalizm yerini barışçıl olmayan, militan, karmaşıklara neden olan emperyalizme bırakmıştır. Kautsky bunu kabul etmek zorunda kalmıştır. Çünkü son kez bir Marksist olarak sonuç çıkardığı ve 1909 yılındaki özel bir çalışmasında' bunu kabul etmişti. Emperyalizmden, “barışçıl” kapitalizme doğru basitçe, direkt olarak ve açık bir dönüş mümkün değilse, bu küçük burjuva rüyalarına, “barışçıl” ultra emperyalizme yönelik masum düşünüşlerin ortaya çıkması demek, mümkün değil mi? Küçük burjuvazinin çok korktuğu savaşlar, politik çalkantılar gibi en nahoş, en çarpıtıcı çelişkileri elimine “edebilecek” ulusal emperyalizmlerin (veya daha doğrusu, devletlerde belirginleşen emperyalizmler) uluslararası olarak bir araya gelmelerine ultra emperyalizm denirse, şu anda ulaşılan emperyalizm çağından neden geri dönmeyelim- bu çağ öyle bir çağdır ki çelişkiler ve karmaşa önümüzde durmaktadır.

Nispi olarak barışçıl, çelişkisiz ve karmaşa yaratmayacak ultra emperyalizm rüyalarına neden dönmeyelim? Ve emperyalizm çağının ortaya koyduğu gelip geçici nitelikteki mecbur edici dalga neden şimdi Avrupa üzerinde hüküm sürmektedir? Bu çağın yakında sona ereceği rüyası yerine belki de “keskin” taktikleri içermeyen nispeten “barışçıl” ultra emperyalizm çağının geleceğini neden hayal etmeyelim? Kautsky şöyle söylemektedir: “Kapitalizmin böylesi yeni bir aşaması mümkün olabilir. Bununla beraber, bunun

gerçekleşip gerçekleşmeyeceği sorusuna cevap vermek için yeterli veriye sahip değiliz". Emperyalizmden bu yolla kaçınma eğiliminde yani olup olmayacağını bile bilmediğimiz "ultra-emperyalizm" çağına geçme rüyası konusunda Marksizm'in uzaktan yakından ilgisi yoktur. Bu uslamda Marksizm, icat edenin kendisinin bile gerçekleşmesini garanti edemediği "kapitalizmin yeni aşaması" olarak kabul edilir. Halbuki gönümüzdeki kapitalizmin mevcut aşaması için aynı yazar bile Marksizm değil ama çelişkileri yumuşatacak küçük burjuva ve oldukça gerici tepki eğilimlerini sunmaktadır. Kautsky 1909'da çıkacak savaşa ilişkin yaptığı çalışma sırasında, önceden gördüğü ve tanımladığı hareketli ve karmaşa dolu çağda Marksist olmaya söz vermişti. Şimdi bu çağa gelindiğinde Kautsky, gelip gelmeyeceğini bile bilmediği ultra emperyalizm çağında yine Marksist olacağı sözünü veriyor. Eş deyişle, bugünkü koşullarda ve bugün değil ama daima başka bir çağda Marksist olmayı vadediyor. Yarın için, ertelenen Marksizm olarak kredili Marksizm'e sahibiz. Bugün için ise elimizde, çelişkileri yumuşatıcı küçük burjuva oportünist teorisi var-sadece teori olarak değil. Günümüzde gayet yaygın olan, ihracatın uluslararasılaşması gibi bir şeydir. Kendi ülkeleri ve müttefikleri dışında, düşman kamplardaki her uluslararasılaşma belirtisine sempati duyan ateşli -çok ateşli! - uluslararasılaşma taraftarlarını ve Marksistleri çok iyi biliyoruz. Müttefiklerinin vaadi olarak kaldığı sürece demokrasiye sempatiyle bakanları iyi tanıyoruz. Sempatizanlarının bağlı olmaktan şeref duyduğu güçlerin hegemonyası altındaki uluslar hariç, "Ulusların kendi kaderlerini tayin etme" hakkına sahip olmalarını isteyenleri de tanıyoruz- tek kelimeyle, günümüzde geçerli olan ikiyüzlülüğün binlerce çeşidinden biriyle karşı karşıyayız.

Bununla beraber, soyut olarak emperyalizmi kapitalizmi yeni bir aşaması, yani ultr'a-emperyalizm aşaması "düşünülebilir" dense, buna itiraz edilebilir mi? Hayır. Soyut düzeyde böyle

bir aşama düşünülebilir. Bununla beraber, pratikte geleceğin yumuşak meselesi adına günümüzün zor meselelerini inkâr eden oportünisttir. Teorik olarak, bu günümüz yaşamında karşılaştığımız gelişmelere dayanacağına, rüyalara dalmaya benzer. Gelişimin, istisnasız tüm işletmeleri ve devletleri içine alacak tek bir dünya tröstünün kurulması yönünde olduğundan şüphe yoktur. Ama bu

Yöndeki gelişme öylesine stres, tempo, antagonizmalar, çelişkiler ve tepe taklak gelişler içinde -sadece ekonomik değil, fakat aynı zamanda politik, ulusal vs.- gelişmektedir ki ulusal finans kapitallerin dünya çapında bir ultra-emperyalizm yapısında birleşmesinden önce, emperyalizm kaçınılmaz olarak yok olacak ve kapitalizm kendi karşıtına dönüşecektir.

Aralık, 1915

Sovyet, Bulgar ve Yugoslav Gizli Toplantısı

10 Şubat 1948

Milovan Djilasın Toplantı Raporu

History and Public Policy Program Digital Archive, Arhiv Josipa Broza Tita, Fond Kabinet Marshala, Jugoslavije I-3-b-651, ll.33-40. Translated by Vladislav Zubok (National Security Archive)

Alıntı Çeviri

Stalin son birkaç olayda üç hükümet arasında, tutarsızlıklar ve genel bir koordinasyon eksikliği ile ilgili olarak Sovyet, Bulgar ve Yugoslav yetkililerle gizli bir toplantı çağrısında bulundu.

(…)

Kardelj, [Anlaşmazlıkların] ilk noktasında, yayınlanan bir antlaşma olmadığını ama sadece bir antlaşmaya yol açan tartışmaya ilişkin bir tebliğ olduğunu söyleyerek başlar; Biz [Yugoslavlar ve Bulgarlar] çok aceleci olduk diye ekler. Bu, Dimitrov'un aynı noktaya değinmesindekine benzer bir tartışmayı tetikler. [Andrei] Zhdanov müdahale eder ve bu konuyu [Sovyetler Birliği'nde] gazetelerden öğrendiklerini söyler. Arnavutluk konusunda onları bilgilendirmemenin ciddi bir hata olduğunu söyler. Stalin tartışmaya girer ve "biz [Yugoslavya'da] bu konuyu fazla basitleştirdik, ama bu karmaşık bir mesele" der.

Kardelj daha sonra, sürekli Yunan provokasyonlarından, Arnavut ordusunun zayıflığından ve Arnavutluk ile ekonomik olarak bağlantılı olduklarından ve Arnavutluk ordusunu üstlendiklerinden bahseder. Stalin iki veya üç kez konuşmanın arasına girer. Örneğin, Arnavutluk'un bir Yunanistan tarafından bir işgali ile ilgili olarak, bunun olasılıklar içinde olduğunu söyler. Devamında durumun

gerçekten Arnavut ordusuna güvenememek gerektiği kadar vahim mi olduğunu sorar ve Arnavutlara eğitim verilmesi ve ordularının kurulması gerektiğini ekler.

Molotov, Arnavutluk'a yönelik herhangi bir saldırı hakkında hiçbir bilgileri olmadığını ve bilgilerin onlardan saklanıp saklanmadığı konusunu merak ettiğini söyler. Ardından, Kardelj'in Yunanistan'daki Arnavutluk karşıtı kampanyanın daha da kötüye gittiğini açıklamasına tepki gösteren Stalin, Yunan gerillalarının zafer kazanacağına inanıp inanmadığımızı [bilmeyi] istedi. Kardelj biz inanıyoruz cevabını verdi. Stalin, son zamanlarda kendisinin ve diğer yoldaşlarının bu konu hakkında ciddi şüpheleri olduğunu söyler. Eğer kazanma umutları varsa, Yunanistan'a [yani gerillalara] yardım edilmesi gerektiğini söyler, eğer yoksa gerilla hareketini yeniden düşünmeli ve sonlandırmalıyız. Anglo-Amerikalılar Yunanistan'ı [kendi alanlarında] tutmak için hiçbir çabadan kaçınmayacaklardır ve onlar için tek ciddi engel bizim gerillalara yardım etmemizdir. Molotov, gerillalara yardım ettiğimiz için sürekli ve haklı olarak suçlandığımızı da ekliyor. Stalin, **eğer zafer kazanmak için hiçbir koşul yoksa**, bunu kabul etmekten korkmamak gerektiğini söyler. Tarihte bu ilk defa değil, şu anda hiçbir koşul olmamasına rağmen, daha sonra ortaya tekrar çıkacaklardır

Kardelj, dış politikada Yugoslavya ile SSCB arasında büyük bir fark görmediğini söyler. Stalin, sözünü keser ve bunun yanlış olduğunu, farklılıkların olduğunu ve bunları gizlemenin oportünizm anlamına geleceğini söyler. **"Farklılıkları tanımaktan korkmamalıyız"** der Stalin," Lenin'in öğrencileri bile, çoğu kez onunla aynı fikirde olmadıklarını vurguladılar. (Farklılıklar olan) konular olabilir, bunlar üzerine konuşurlar, bir pozisyon belirlerler ve yollarına devam ederler. Stalin, **Yunanistan'daki gerillalarla ilgili soruyu daha cesurca sormamız gerektiğine inanıyor**. Sonra yine **Çin olayından söz eder** ve şimdi başka bir yönü

gündeme getirir. Özellikle, onlar [Politbüro] Çinli yoldaşları davet ettiler ve **Çin'de başarılı bir ayaklanma için hiçbir koşul olmadığını** ve [Guomindang ile birlikte] bir tür "modus vivendi" (geçici aranje - anlaşma) **yolu bulunması gerektiğini düşündüler.** Stalin'e göre Çinli yoldaşlar sözleriyle Sovyet yoldaşlarla aynı fikirdeydiler, ancak **pratikte güç toplamaya devam ettiler.** Ruslar onlara iki kez silah yardımı yaptılar. Ve **Stalin'in dediği gibi**, Sovyet yoldaşların değil **Çinlilerin haklı olduğu ortaya çıktı**. Ancak Stalin Yunan gerillalarının durumunun aynı kategoriye girdiğine inanmıyor. …
Kostov un "Yunanistan'daki partizan hareketinin yenilgisinin diğer Balkan ülkeleri için çok zor bir durum yaratacağına inanıyoruz." Sözlerine Stalin şöyle cevap Verdi;

> "Elbetteki partizanlar desteklenmeli. Ancak partizan hareketi (zaferi) için umutlar zayıflıyorsa, savaşı daha iyi zamanlara ertelemek daha iyidir. Göreli kuvvetlerden yoksun olan, **inilti ve ünlemlerle tamamlanamaz.** Gerekli olan şey, **kuvvetlerin dikkatlice hesaplanmasıdır.** Eğer bu, konunun şu anda hiçbir yere gitmediğini gösteriyorsa, **bunu kabul etmekten korkmamak gerekir.** Olumsuz şartlar nedeniyle partizan hareketlerinin sonlandırıldığı başka durumlar da oldu. **Bugün imkansızsa, yarın mümkün olacak.** Soruyu açıkça ifade etmekten korkuyorsunuz. "**Ahlaki bir yükümlülük" izlenimi** altındasınız. Eğer kendinize yüklediğiniz **ağırlığı kaldıramazsanız, bunu kabul etmelisiniz**. Ahlaki yükümlülüğün bir tür "kategorik zorunluluğundan" korkmamalısınız. **Böyle kategorik zorunluluklarımız yok.** Sorunun tamamı güçler dengesinde yatıyor. **Düşman bizden istediğinde değil, bizim çıkarımıza olduğunda savaşa gireriz.** "

Kardelj: Önümüzdeki birkaç ay içinde partizanların şansı olup olmadığı netleşecek.

Stalin: Bu durumda, tamam, bekleyebilirsiniz. **Belki sen haklısın.** Çinlilerin yeteneklerinden de şüphe etmiştim ve onlara Jiang Jieshi [Çan Kay-Şek] ile geçici bir anlaşmaya varmalarını tavsiye etmiştim. Bizimle resmi olarak aynı fikirdeydiler, ancak **pratikte kendi yollarına devam ettiler -** yani Çin halkının güçlerini harekete geçirdiler. Bundan sonra, açıkça şu soruyu gündeme getirdiler: **savaşmaya devam edeceğiz; halk bizi destekliyor.** Biz de "tamam dedik, neye ihtiyacınız var? "Koşulların kendileri için çok uygun olduğu ortaya çıktı. **Onlar haklı çıktılar, biz de yanıldık. Belki burada** (Yunanistan) **da yanılacağız**. Ama **emin olarak hareket etmenizi istiyoruz.**

Kolarov: Amerika partizanların zaferine izin verecek mi?

Stalin: Onlara Sorulmayacak. **Zafer için yeterli güç varsa** ve halkın gücünü kullanabilecek kişiler varsa, **o zaman mücadeleye devam edilmelidir.** Ancak Yunanistan'da işler **başarılı olmazsa,** her şeyin kaybedileceği **düşünülmemelidir.** "

Alıntı Çeviri
Erdoğan A

SAVAŞA VE "ANA VATAN"IN SAVUNULMASI"NA KARŞI MARKSİST TUTUM

Lenin Collected Works V 23

Kievski, bizim parti programımızın, yalnızca ulusal kaderi tayin hakkına ilişkin 9. maddesiyle "görüş birliğinde olmadığı"na hem kendisi inanmıştır hem okurlarını inandırmak istemektedir. Kievski çok öfkelenmiş; demokrasi sorununda genel olarak Marksizm'in temel ilkelerinden uzaklaştığı, temel noktalarda Marksizm'e "ihanet ettiği" (öfkeli tırnak işaretleri Kievski'nin) suçlamalarını reddetmeye çalışıyor. Ne var ki yazarımız, bir noktada, kendi iddiasında sınırlı görüş ayrılığını tartışmaya başladığı, kendi kanıtlarını, düşüncelerini, vb. ortaya koyduğu anda, Marksizm'den tamamıyla sapmakta olduğunu hemen gösterivermektedir.

Yazısının (2. bölümündeki) b paragrafını alalım. Ana Vatanın savunulması şeklindeki "haince" sloganın, "oldukça [!!] mantıklı [!] bir biçimde, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"ndan çıktığını söyleyerek yazarımız, "bu istek [yani ulusal kaderi tayin isteği] doğrudan doğruya [!!] sosyal-yurtseverliğe yol açar" diye ilân ediyor. Onun görüşünce, kendi kaderini tayinin anlamı, "elde silah bu bağımsızlığı [Fransa'yla Belçika'nın bağımsızlığını] savunan Fransız ve Belçikalı sosyal-yurtseverlerin ihanetini onaylamaktır! Onlar 'kendi kaderini tayin' yandaşlarının yalnızca savunduğu şeyi yapıyorlar" ... "Ana vatanın savunulması, bizim en kötü düşmanımızın silahlığına aittir" ... "Bir insanın aynı zamanda nasıl hem ana vatanın savunulmasına karşı hem kendi kaderini tayin hakkından yana olabileceğini hem ana vatanından yana hem ona karşı olabileceğini anlamayı kesinlikle reddederiz."

Kievski'nin sözleri bunlar. Anlaşılan, şimdiki savaşta ana vatanın savunulması sloganına karşıt önerilerimizi

kavrayamamış. Bu nedenle, önerilerimizde ortaya konan şeyin ne olduğunu bir kez daha anlatmak gerekiyor.

Partimizin 1915 martında Bern Konferansında,[24] "anavatanın savunulması sloganı hakkında" kabul ettiği karar[8*] şu sözlerle başlar: "Şimdiki savaş özünde ..."

Kararın şimdiki savaşla ilgili olduğu bundan daha açik söylenemezdi. "Özünde" sözcüğü de görünenle gerçeği, görünüşle özü, sözle eylemi birbirinden ayırma gereğini belirler. Bu savaşta ana vatanın savunulmasına ilişkin bütün sözlerin amacı, sömürgelerin bölüşülmesi, yabancı toprakların yağmalanması, vb. için girişilen 1914-1916 emperyalist savaşını, yalancılık ederek, ulusal savaş gibi göstermektir. Görüşlerimizin en küçük şekilde bile olsa çarpıtılması olasılığını önlemek için, karara, özellikle (özellikle sözcüğü, yalnızca anlamına değil!) "1789'la 1871 arasında görülen", "gerçekten ulusal savaşlar" hakkında özel bir bölüm ekledik.

Karar, **bu "gerçekten" ulusal olan savaşların** "temeli"ni, "uzun bir ulusal kitle hareketinin, mutlakıyete ve feodalizme karşı bir savaşımın, ulusal baskının ortadan yok edilmesinin" oluşturduğunu belirtiyor.

Görünüşe göre açık. **Şimdiki emperyalist savaş,** emperyalist çağın genel koşullarından doğuyor; bir rastlantı sonucu, bir istisna, genel ve tipik olandan bir sapma değildir. Bu nedenle, ana vatanın savunulmasından söz etmek, halkı aldatmaktır. Çünkü bu savaş ulusal bir savaş değildir. **Gerçekten ulusal olan bir savaşta "ana vatanın savunulması" sözü aldatmaca değildir; biz de böyle bir savaşa karşı değiliz.** Böyle (gerçekten ulusal) savaşlar, "özellikle" 1789-1871 arasında olmuştur. Bizim kararımız, bu savaşların şimdi de olası olduğunu tek sözle bile yadsımaksızın, gerçekten ulusal olan bir savaşı, aldatıcı ulusal sloganlarla sarılıp sarmalanmış emperyalist bir savaştan nasıl ayırmamız gerektiğini anlatmaktadır. Bu ikisini birbirinden ayırmak için, özellikle,

savaşın "temeli"ni, "uzun bir ulusal kitle hareketi süreci"nin, "ulusal baskının ortadan yok edilmesi"nin oluşturup oluşturmadığına bakmamız gerekir. "Barışseverliğe" ilişkin karar açıkça şöyle demektedir: "Sosyal-demokratlar, devrimci savaşların, yani emperyalist olmayan, fakat örneğin ["örneğin" sözcüğüne dikkat edin] 1789-1871 arasında olduğu gibi ulusal baskıyı ortadan kaldırmak amacıyla verilen savaşların olumlu yanını önemsemezlik edemezler ... " Bizim 1915 parti programımız 1789-1871 yılları arasında verilen ulusal savaşlar türünden savaşları bugün için de olası görmeseydi, bu tür savaşlardan söz eder ve bu savaşların olumlu yanını yadsımadığımızı söyler miydi? Elbette hayır.

Lenin'le Zinovyev'in Sosyalizm ve Savaş adlı broşüründe parti kararları, herkesin anlayacağı bir dille açıklanmış ya da yorumlanmıştır. **Broşür, 5. sayfasında, "sosyalistlerin, 'ana vatanın savunulması' için verilen savaşları ya da 'savunma' savaşlarını", yalnız "yabancı baskısını yok etme" anlamında, "haklı, ilerici ve adil gördüklerini" açıkça belirtir. Broşür, Rusya'ya karşı İran "vb." örneğini anar ve şöyle der: "Bu savaşlar, ilk saldıran kim olursa olsun, haklı, savunma savaşlarıdır; herhangi bir sosyalist, ezen, köleci ve yağmacı "Büyük" Devletler karşısında ezilen, eşit görülmeyen ve bağımlı devletlere zafer diler.**"

Broşür, Ağustos 1915'te yayınlanmıştır; Almanca ve Fransızca çevirileri vardır. Kievski, broşürün içindekileri tamı tamına biliyor. Ne o ne başkası hiçbir zaman, hiçbir vesileyle, ana vatanın savunulması sloganına ya da barışseverliğe ilişkin kararlara ya da bunların broşürdeki yorumlarına karşı durmuş değildir. Hiçbir zaman, bir kez bile! Bu nedenle şunu sormaya hakkımız var: Mart 1915'ten başlayarak, savaş konusunda partimizin görüşüne karşı koymadığı halde, şimdi Ağustos 1916'da kendi kaderini tayin hakkında, yani sınırlı olduğu varsayılan bir noktaya ilişkin bir yazıda, genel konuyu anlamadığını hayret verici biçimde ortaya koyarsa,

Kievski Marksizm'i anlayamamıştır dediğimiz zaman, kendisine iftira mı etmiş oluruz?

Kievski, ana vatanın savunulması sloganının "haince" olduğunu söylüyor. Kendisine senet veririz ki, anlamını kavramaksızın, üzerinde düşünmeksizin bir sloganı papağan gibi yineleyen kişiler için, anlamını tahlil etmeksizin ezberleyen kişiler için her slogan "haince"dir ve her zaman öyle olacaktır.

Genel olarak, "ana vatanın savunulması" ne demektir? İktisada, siyasete, vb. ilişkin bilimsel bir kavram mıdır? Hayır. Savaşı haklı göstermeyi amaçlayan, hayli çarpıtılmış geçerli bir deyiş, bazen basitçe, dar kafalıca bir sözdür. Başka bir şey değil. Kesinlikle başka bir şey değil. "Haince" sözcüğü, dar kafalının "ata topraklarını savunuyoruz" diye yalvarıp yakararak herhangi bir savaşı haklı gösterebilmesinde söz konusu olabilir; oysa **dar kafalının düzeyine inerek kendini alçaltmayan Marksizm, belli bir savaşın ilerici sayılıp sayılmayacağını, demokrasinin gerekleriyle proletaryanın çıkarlarına hizmet edip etmediğini ve bu anlamda haklı, meşru, vb. olup olmadığını belirlemek amacıyla, her savaşın tarihsel bir tahlilden geçirilmesini gerektirir.**

Ana vatanın savunulması sloganı çoğu zaman, ne yaptığını kavramaksızın, savaşın dar kafalıca haklı gösterilmesinden başka bir şey değildir; belli bir savaşın anlamını ve ne ifade ettiğini tahlil etme ve onu tarihsel perspektif içinde görme yeteneğine sahip olunmadığını ortaya koyar.

Marksizm bu tahlili yapar ve şöyle der: Eğer bir savaşın "özü", örneğin yabancı zulmüne son vermekse (ki özellikle 1789-1871 Avrupa'sının tipik özelliğiydi) o zaman, ezilen devlet ya da ulus açısından böyle bir savaş ilericidir. Buna karşılık, eğer bir savaşın "özü" sömürgelerin yeniden bölüşülmesi, yağmanın paylaşılması, yabancı toprakların yağmalanmasıysa **(1914-1916 savaşı böyledir),** o zaman ana

vatanın savunulmasına ilişkin bütün sözler, "halkın aldatılmasından başka bir şey değildir".

Peki, bir savaşın "özü"nü nasıl tanımlayabilir, nasıl ortaya koyabiliriz? **Savaş siyasetin devamıdır. Öyleyse savaş öncesinde güdülen siyaseti, savaşa yol açan, savaşı ortaya çıkaran siyaseti incelememiz gerekir. Bu siyaset emperyalist bir siyasete,** yani mali-sermayenin çıkarlarını güven altına almak, **sömürgelerle yabancı ülkeleri soymak, ezmek amacını güdüyorsa, o zaman bu siyasetten doğan savaş emperyalisttir.** Eğer **güdülen siyaset ulusal kurtuluş siyasetiyse**, **yani ulusa zulmedilmesine karşı olan yığın hareketinin ifadesiyse, o zaman bu siyasetten doğan savaş, ulusal kurtuluş savaşıdır.**

Dar kafalı, savaşın, "siyasetin devamı" olduğunu kavramaz; savaşta nelerin tehlikede olduğunu, savaşı hangi sınıfın verdiğini, hangi siyasal amaçlarla verdiğini düşünmek üzere durmaksızın, "düşman bize saldırdı", "düşman ülkemi istila etti" gibi kalıplarla yetinir. Kievski, Belçika Almanlar tarafından işgal edilmiştir, öyleyse kendi kaderini tayin hakkı yönünden "Belçikalı bağnaz sosyal-yurtseverler haklıdır" ya da Almanlar Fransa'nın bir parçasını işgal ettiler, öyleyse "söz konusu olan şey Guesde'nin halkının (yabancı bir ulusun değil) bulunduğu bir toprak parçası olduğuna" göre, "Guesde tatmin edilebilir" diye ilan ettiği zaman, işte tam bir dar kafalının düzeyine alçalmaktadır.

Dar kafalı için önemli olan şey orduların nerede olduğu, o sırada kimin kazandığıdır. Marksist içinse önemli olan, o savaşta sözkonusu şeylerin ne olduğudur; o savaş sırasında ilkin ordulardan biri, sonra öteki bastırıyor olabilir.

Şimdiki savaş ne için yapılıyor? Bunun yanıtı (savaşan devletlerin savaştan onlarca yıl önce izledikleri siyasete dayandırılan) kararımızda verilmiştir. **İngiltere, Fransa ve Rusya, ele geçirmiş oldukları sömürgeleri bırakmamak, Türkiye'yi soyabilmek, vb. için savaşıyorlar**. Almanya o

sömürgeleri devralmak, **Türkiye'yi kendisi soyabilmek**, vb. için savaşıyor. Almanların Paris'i ya da St. Petersburg'u aldığını varsayalım. Böyle bir şey bugünkü savaşın yapısını değiştirir mi? Hiçbir şekilde değiştirmez. Almanların amacı —ve daha önemlisi, kazandıkları takdirde o amacı gerçekleştirecek olan siyaset— sömürgelere el koymak, Türkiye üzerinde egemenlik kurmak, başka ulusların, örneğin Polonyalıların vb. oturdukları toprakları kendine katmaktır. Amaçları, Fransızları ya da Rusları, yabancı egemenliği altına sokmak değildir. Şimdiki savaşın gerçek özü, ulusal değil, emperyalisttir. Başka deyişle, savaş, taraflardan birinin, ötekinin sürdürmeye çalıştığı zulmü ortadan kaldırmak amacıyla verilen bir savaş değildir. **Savaş, zulmeden iki grup arasında çapulun nasıl bölüşüleceği, Türkiye'yi ve öteki sömürgeleri kimin soyacağı konusunda, iki haydut arasında verilen bir savaştır.**

Kısacası, emperyalist Büyük Devletler (yani bütün öteki devletleri ezen ve onları mali-sermayenin ağına düşüren, vb. devletler) arasında ya da Büyük Devletlerle ittifak halinde verilen savaş, emperyalist savaştır.1914-1916 savaşı böyledir. Bu savaşta "ana vatanın savunulması" bir aldatmacadır; savaşı haklı gösterme çabasıdır.

Emperyalist, yani zulmeden devletlere karşı ezilen (örneğin sömürge) ulusların savaşı, gerçekten ulusal bir savaştır. Böyle bir savaş bugün de olasıdır. Zulüm gören bir ulusun yabancı bir zalime karşı verdiği savaşta "**ana vatanın savunulması" bir aldatmaca değildir.** Sosyalistler böyle bir savaşta "ana vatanın savunulması"na karşı değildirler.

Ulusal kaderi tayin hakkı, ilhaka karşı tam ulusal bağımsızlık savaşımıyla, tam bağımsızlıkla aynı şeydir; sosyalistler —sosyalist olmaktan vazgeçmedikçe— hangi biçimde olursa olsun, başkaldırı olsun, savaş olsun, böyle bir savaşımı reddedemezler.

Kievski, Plehanov'a karşı çıktığını sanıyor: **Kendi kaderini tayin hakkıyla ana vatanın savunulması arasındaki bağıntıya işaret** eden Plehanov'du! Kievski, bağıntının, gerçekten Plehanov'un anladığı türden bir bağıntı olduğuna inanmış. Ona inandığı için de Kievski ürkmüş ve Plehanov'un vardığı sonuçlara varmamak için kendi kaderini tayin hakkını yadsımaya karar vermiş. ... Burada Plehanov'a beslenen büyük bir inanç ve büyük bir ürküntü görülüyor, ama Plehanov'un hatasının özü konusunda hiçbir düşünce izine rastlanmıyor!

Sosyal-şovenistler, bu savaşı ulusal bir savaş gibi gösterebilmek için kendi kaderini tayin hakkına sığınırlar. Onlarla savaşmanın tek doğru yolu vardır: Savaşın, ulusları kurtarmak için değil, ama daha çok sayıda ulusu, büyük soyguncularda hangisinin ezeceğini kararlaştırmak için verildiğini göstermeliyiz. **Gerçekten ulusal kurtuluş için verilen savaşları yadsımak, Marksizmin belki de en kötü karikatürünü ortaya koymak demektir**. Plehanov ve Fransız sosyal-şovenistleri, Alman monarşisine karşı "savunuyu" haklı göstermek için, durup dinlenmeksizin Fransa'daki cumhuriyetten söz ediyorlar. Eğer Kievski'nin mantık çizgisini izlersek, cumhuriyete ya da gerçekten cumhuriyeti korumak amacıyla verilen bir savaşa karşı durmamız gerekir! Alman sosyal-şovenistleri, çarlığa karşı "savunma"yı haklı göstermek için, kendi ülkelerinde genel oyun ve zorunlu ilköğretimin varlığına dikkati çekiyorlar. Eğer Klevski'nin mantık çizgisini izlersek, ya genel oya ve zorunlu ilköğretime ya da siyasal özgürlüğü yok etme çabalarına karşı o özgürlüğü gerçekten korumak üzere verilen bir savaşa karşı durmamız gerekir!

1914-1916 savaşına kadar Karl Kautsky bir Marksist'ti; bellibaşlı yazıları ve konuşmaları, her zaman Marksizm'in modeli olarak kalacaktır. Kautsky, 26 Ağustos 1910'da Die Neue Zeit'ta[25] kapının eşiğindeki savaş için şöyle yazmıştı:

"Almanya ile İngiltere arasındaki bir savaşta dava demokrasi değil, dünyaya egemenlik, yani dünyanın sömürülmesi davasıdır. Bu, sosyal-demokratların, kendi uluslarını sömürenlerin yanında yer alabilecekleri bir dava değildir" (Neue Zeit, 28. Jahrg., Bd. 2, s. 776).

İşte size mükemmel Marksist bir formül, bizimkiyle tamamen uyuşan ve Marksizm'den sosyal-şovenizmi savunmaya kayan bugünkü Kautsky'yi açıkça ortaya koyan bir formül. Bu formül, (ki bu formüle daha sonra başka yazılarda yeniden döneceğiz) savaşa karşı Marksist tutumun temelindeki ilkeleri açıkça ortaya koyan bir formüldür. Savaş, siyasetin devamıdır. Bundan şu çıkar: Bir kez demokrasi için savaşım başlayınca, demokrasi için savaş olasıdır. Ulusal kaderi tayin hakkı, demokratik bir istek olmaktan başka bir şey değildir; ilke olarak, öteki demokratik isteklerden farklı değildir. Kısaca söylemek gerekirse, "dünya egemenliği" emperyalist siyasetin özüdür; emperyalist savaş, o siyasetin devamıdır. **Demokratik bir savaşta "ana vatanın savunulmasının yadsınması, yani böyle bir savaşa katılmanın yadsınması, Marksizmle hiçbir ortak yanı olmayan bir saçmalıktır**. "ana vatanın savunulması" kavramını **emperyalist savaşa uygulayarak** onu süsleyip-püslemek, yani emperyalist savaşı, demokratik bir savaş gibi göstermek, işçileri aldatmak ve gerici burjuvazinin yanında yer almaktır.

Lenin

Mevcut Durum Üzerine Tezler

13 Mayıs 1918

Collected Works, Volume 27, pages 360-364

Alıntı Çeviri

Geçtiğimiz birkaç gün içinde, yani Mayıs 1918'in ilk on gününde, siyasi durum hem dış hem de iç nedenlerden dolayı son derece kritik hale geldi:

…Tüm Anti-Alman emperyalist koalisyonun Rusya'ya ültimatom verilmesi konusunda bir anlaşmaya varma olasılığını gösteren bir dizi işaret var ya Almanya'ya karşı savaşacak ya da *(Rusyanın)* ABD destekli bir Japon işgali olacak.

… Sovyet iktidarının temelini baltalamadan, konumunu güçlendirebileceği ve herhangi bir emperyalist gücün saldırılarını felce uğratabileceği durumlarda, **emperyalist koalisyonlardan biriyle diğerine karşı askeri anlaşmaları genel olarak reddetmemekle birlikte,** şu anda İngiliz-Fransız koalisyonu ile askeri bir anlaşmaya giremeyiz.

…Şu anda Sovyet iktidarının dış politikasının görevleri göz önünde bulundurulduğunda, kötü düşünülmüş veya aceleci bir adımla, Japonya ve Almanya'daki savaş tarafları **aşırı unsurlarına, yardım etmemek için en büyük ihtiyat, tedbir ve itina gösterilmelidir. .**

İşin gerçeği, her iki ülkenin savaş taraflarındaki aşırı unsurların, tüm ülke topraklarını işgal etmek ve Sovyet gücünü devirmek amacıyla **Rusya'ya karşı acil bir genel saldırıdan yana olmalarıdır**. Her an bu aşırı unsurlar üstünlüğü ele geçirebilir.

Hem Almanya hem de Japonya'daki savaş taraflarının **aşırı unsurlarının** her an üstünlük kazanmasının oldukça mümkün olduğunu söylemeye gerek yok. Almanya'da devrim patlak verene kadar **buna karşı hiçbir garanti olamaz.** Amerikan burjuvazisi, Japon burjuvazisi ile ya da Japonlar Alman ile birlikte komplo kurabilir. **Bu nedenle, savaş için en enerjik hazırlıkları yapmak bizim zorunlu görevimizdir.**

Finlandiya, Ukrayna ve Türkiye ile barışı koruma veya bazı yeni ilhaklar veya kayıplar pahasına **barış sağlama şansı** az da olsa var olduğu sürece, savaştaki **emperyalist güçlerin aşırı unsurlarına yardım edebilecek tek bir adım atmamalıyız.**

Lenin
Collected Works, Volume 27, pages 360-364

Lenin,
MOSKOVA SENDİKALARI VE İŞLETME İŞÇİ TEMSİLCİLERİ

IV. KONFERANSI

Mevcut Durum Üzerine tartışmalara Cevap

28 Haziran 1918

Alıntı Çeviri

Yoldaşlar, ikinci raporu sunan Paderin tarafından bana karşı muhalefet öne sürülen tezlere değinmeme müsaade edin.

Kısa Raporda Paderinin şunları söylediğini görüyorum:

> "İngiliz ve Alman proletaryasının kendi ezenlerine karşı ayaklanması için elimizden gelen her şeyi yapmalıyız. Bunun gerçekleşmesi için ne yapılmalı? Ezenlere yardımcı olmak bizim işimiz mi? Kendi aramızdaki düşmanlığı canlandırarak, ülkeyi zayıflatıp mahvederek, Rusya'nın işçi sınıfını boğmak için birleşecek olan İngiliz, Fransız ve Alman emperyalistlerinin durumunu büyük bir şekilde güçlendiririz. "

Bu iddia Menşeviklerin emperyalist savaşa karşı mücadelelerinde ve muhalefetlerinde her zaman ne kadar kararsız olduklarını gösteriyor. Çünkü bu alıntıladığım iddia kendisini savunmacı olarak isimlendiren, tamamıyla emperyalist pozisyon alan bir adamın ağzından çıkıyor, emperyalist savaşı haklı gösteren ve **böylesine bir savaşta** işçilerin ana vatanını savunması burjuva yalanını tekrar eden bir adam.

Eğer gerçekten **bu savaşta** işçilerin ülkeyi mahvetmemeleri ve güçten düşürmemeleri gerektiği bakış açısı alınırsa, bu **emperyalist bir savaşta** anavatanın savunulması çağrısı yapmakla **aynı şeydir**. Oysa sizler, gizli anlaşmaları

yayınlamayı, teşhir etmeyi, sergilemeyi kendisinin birinci görevi olarak gören Bolşevik Hükümetinin ne yaptığını biliyorsunuz. Müttefiklerin, **gizli anlaşmalar gereğince savaş yürüttüklerini** ve varlığını Menşeviklerle Sağ Sosyal-Devrimcilerin yardım ve desteğine borçlu olan Kerenski hükümetinin, gizli anlaşmaları sadece feshetmemekle kalmayıp, Rus halkının bu gizli anlaşmalar yüzünden savaş yürütmek zorunda kaldığını, bu anlaşmalarda Rus toprak ağaları ve kapitalistlerine, zafere ulaşılırsa, İstanbul, Boğazlar, Lemberg, Galiçya ve Ermenistan'ın **vaad edildiğini dahi bildirmediler.** Eğer işçi sınıfının bakış açısında duruyorsak, eğer *(bu)* savaşa karşıysak bu gizli anlaşmalara nasıl göz yumabilirdik? Gizli anlaşmalara, ülkemizde burjuvazinin iktidarına göz yumduğumuz müddetçe, Rusya'da sınıf bilinçli işçi bulunmadığı, Avusturya ve Türkiye'yi yağmalamak için uygulanan bu savaşta tüm Rusya'nın emperyalizmi desteklediği, Alman işçilerinin şövenist düşüncelerini desteklemiş olurduk. Aslında durum tam tersi. İşçi-Köylü Hükümeti, Alman emperyalistlerini güçten düşürmek, Alman işçilerini onlardan koparmak için, dünyada hiçbir hükümetin yapmadığı kadar çok şey yapmıştır. Zira bu gizli anlaşmalar yayınlanıp bütün dünyanın önünde teşhir edildiğinde, Alman şovenistleri bile, Alman anavatan savunucuları bile, hükümeti destekleyen işçiler bile, merkez organları "Vorwarts"de bunun ancak "sosyalist bir hükümetin yapabileceği bir hareket, gerçek bir devrimci hareket" olduğunu Kabul etmek zorunda kaldılar. Bunu kabul etmek zorunda kaldılar, çünkü savaşa katılmış olan emperyalist hükümetlerden hiçbirisi bunu yapmadı, sadece bizim hükümetimiz gizli anlaşmaları kınadı.

Report On The Current Situation

June 27, 1918

Lenin

R.C.P.(B.) nin Onuncu Kongresi

Preliminary Draft Resolution Of The Tenth Congress Of The R.C.P.

Parti Birliği Üzerine

March 8-16, 1921

Alıntı Çeviri

Paris, 7 Mart. Petrograd, Devrimci Komite'nin elinde; Le Matin Londra'dan beyaz bayrağın Kremlin üzerinde dalgalandığına dair haberler aktarıyor.

Paris, 8 Mart. İsyancılar Krasnaya Gorka'yı ele geçirdiler; Kızıl Ordu alayları Pskov Gubernia'da isyan etti; Bolşevikler Petrograd'a Başkirleri gönderiyor.

10 Mart Klyshko Telgrafları: Gazeteler Petrograd'ın düşüp düşmediğini soruyor. Helsingfors'tan gelen haberlere göre Petrograd'ın dörtte üçü isyancıların elinde. …

Bu dönemdeki çok sayıda uydurmadan sadece birkaç örnek alıyorum: Saratov, bağımlı bir Bolşevik karşıtı cumhuriyet haline geldi (Nauen, 11 Mart). Volga boyunca kasabalarda şiddetli anti-Komünist isyanlar (aynı kaynak). Beyaz Rusya müfrezeleri ile Minsk Gubernia'daki Kızıl Ordu arasında savaş (aynı kaynak).

Paris, 15 Mart. Le Matin çok sayıda Kuban ve Don Kazaklarının isyan halinde olduğunu bildirdi.

Nauen 14 Mart'ta Budyonny'nin süvarilerinin Orel yakınlarındaki isyancılarla birleştiğini bildirdi. Çeşitli zamanlarda Pskov, Odessa ve diğer kasabalarda ayaklanmalar rapor edildi.

Krasin, 9 Mart'ta The Times gazetesinin Washington muhabirinin Sovyet rejiminin son ayakları üzerinde olduğunu ve bu nedenle Amerika'nın sınır devletleriyle ilişkilerin kurulmasını ertelediğini söyledi. Çeşitli zamanlarda çıkan haberlerde, Amerikan bankacılık çevrelerinin, bu koşullarda Rusya ile ticaretin bir kumar olacağını söylediği belirtildi.

The Daily Chronicle'ın New York muhabiri 4 Mart gibi erken bir tarihte, Amerika'daki iş çevrelerinin ve Cumhuriyetçi Parti'nin şu anda Rusya ile ticari ilişkileri bir kumar olarak gördüğünü bildirdi.

Bu yalan kampanyası kuşkusuz **sadece Amerika gözüyle değil**, **Londra'daki Türk delegasyonu** ve Silezya'daki plebisit **için de yürütülüyor.**

Yoldaşlar, resim kesinlikle açık ve net. Dünya basını karteli - orada özgür bir basın var, yani basının yüzde 99'unun finans patronlarından maaşı aldığı anlamına geliyor.

Stalin

Shakty Olayı

J. V. Stalin, Works, Vol. 11, pp. 38, 57-68, also History of the C.P.S.U.(B.), Short Course, Moscow 1954, p. 454.

Alıntı Çeviri

Biri ya da diğeri:

Ya devrimci bir politika izlemeye devam edeceğiz, proleterleri ve tüm ülkelerin ezilenlerini SSCB işçi sınıfının etrafında toplayacağız - bu durumda uluslararası sermaye ilerlememizi engellemek için elinden gelen her şeyi yapacaktır;

Ya da devrimci politikamızdan vazgeçeriz ve uluslararası sermayeye bir dizi temel taviz vermeyi kabul ederiz - bu durumda **uluslararası sermaye**, hiç şüphesiz, sosyalist ülkemizi "iyi" bir **burjuva cumhuriyetine dönüştürmede bize "yardım etmekten"** kaçınmayacaktır.

Özgürleştirici bir dış politika uygulayabileceğimizi düşünen ve aynı zamanda Avrupalı ve Amerikalı kapitalistlerin bunu yaptığımız için bizi övdüklerini düşünenler var. Böylesi saf insanların Partimizle ortak hiçbir yanı olmadığını ve olamayacağını göstermekten vazgeçmeyeceğim.

İngiltere, örneğin İran'da, Afganistan'da veya Türkiye'de veya başka bir yerde yağmacı etki alanları oluşturmada **ona katılmamızı talep ediyor** ve eğer biz bu tavizi verirsek bizimle "dostluk" kurmaya hazır olacağını garanti ediyor. Peki yoldaşlar, ne diyorsunuz, **belki de bu tavizi vermeliyiz?**

Koro Halinde …… **Hayır!**

Stalin. Amerika, **diğer ülkelerdeki** işçi sınıfının kurtuluş hareketini destekleme politikasından ilke olarak vazgeçmemizi talep ediyor ve **bu tavizi verirsek her şeyin**

sorunsuz gideceğini söylüyor. Peki yoldaşlar, ne diyorsunuz, belki de bu tavizi vermeliyiz?

Koro Halinde … **Hayır!**

Stalin. Mançurya'yı bölmek için ona katılmayı kabul edersek, Japonya ile "dostane" ilişkiler kurabiliriz. Belki de bu tavizi vermeliyiz?

Koro Halinde … **Hayır**!

Moskova İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyeti Genel Kurul Toplantısında Konuşma

28 Şubat 1921

Pravda No. 46,

Alıntı Çeviri

Doğal olarak büyük ilgi ve endişe uyandıran bir konu olan yerel duruma geçmeden önce, göze çarpan uluslararası gelişmelerin üzerinden geçmeme izin verin. Kısaca söylemek gerekirse, sadece üçünü ele alacağım. Birincisi, Moskova'da burada açılan Türk delegeler ile konferansımız. Bu özellikle memnuniyetle karşılanan bir gerçektir, çünkü Türk Hükümeti delegasyonu ile doğrudan müzakerelerin önünde birçok engel vardı ve şimdi burada Moskova'da bir anlaşmaya varma fırsatı olduğuna göre, daha yakın ve dost ilişkiler için sağlam bir temelin atılacağından eminiz.

Elbette bu, diplomatik entrikalarla (ki bu konuda düşmanlarımızın bizden üstünlüğü olduğunu itiraf etmekten korkmuyoruz,) değil, son birkaç yılda her iki ülkenin de emperyalist güçlerin ellerinde anlatılmamış acılara katlanmak zorunda kalması gerçeğiyle sağlanacaktır.

Daha önceki bir konuşmacı, emperyalist ülkelerden tecrit olmanın zararına değindi. Ancak bir kurt bir koyuna saldırdığında, koyunlara kurttan tecrit edilmekten kaçınmalarını tavsiye etmenin neredeyse hiçbir anlamı yoktur. (Gülüşmeler, alkışlar.)

Şimdiye kadar, Doğu halkları emperyalist kurt önündeki koyun gibiydiler, ancak Sovyet Rusya, eşit olmayan askeri zayıflığına rağmen, kurdun pençelerini ve dişlerini ona sokmasının o kadar kolay olmadığını gösteren bir ilk oldu. Bu örnek, "Bolşevik söylenti tacirlerine" sempati duysalar da duymasalar da birçok ülke için çekici olduğunu kanıtladı.

Biz tüm dünyada popüler bir konuyuz ve **Türkiye ile ilgili olarak 'kötü niyetli söylenti tacirleri' olarak bile tanımlandık.** Elbette şimdiye kadar bu alanda hiçbir şey yapamadık, ancak **Türk işçiler ve köylüler, modern ulusların yağmalarına karşı direnişinin hesaba katılmasının gerekli bir şey olduğunu gösterdiler:** Türkiye'nin kendisi **emperyalist hükümetlerin yağmasına karşı** o kadar güçlü **direndi** ki, en güçlüleri bile ellerini ondan uzak tutmak zorunda bırakıldılar. Türk Hükümeti ile mevcut **müzakereleri çok büyük bir başarı olarak görmemizi sağlayan da budur**. Gizli nedenlerimiz yok. Bu müzakerelerin çok mütevazı bir çerçevede ilerleyeceğini biliyoruz, ancak önemli çünkü tüm ülkelerin işçileri ve köylüleri, tüm zorlu engellere rağmen giderek daha yakınlaşıyorlar**. Bu, mevcut zorluklarımızı değerlendirirken aklımızda tutmamız gereken bir şeydir.**

Stalin

Ulusal Sorun Konusunda Partinin İvedi Görevleri

RUS KOMÜNİST PARTİSİNİN X. KONGRESİNE SUNULAN RAPOR

PARTİNİN, ulusal sorun konusundaki, ivedi, somut görevlerine doğrudan doğruya geçmeden önce, bu sorunun Çözümünün, kendileri olmaksızın mümkün olmayan bazı öncüllerini saptamak gerekir. Bu öncüller, ulusların oluşması, ulusal baskının doğuşu sorunu ile, tarihsel gelişme boyunca ulusal baskı biçimleri ve daha sonra, ulusal sorunun çözümünün çeşitli gelişme dönemlerinde büründüğü biçimler sorunu ile ilgilidir.

Bu dönemlerin sayısı üçtür.

Birinci dönem, Batıda feodalizmin tasfiyesi, kapitalizmin zaferi dönemidir. Bireylerin uluslar biçiminde örgütlenmesi bu önemde yer alır. İngiltere (İrlanda hariç), Fransa, İtalya gibi ülkelerden söz etmek istiyorum. Batı'da -İngiltere'de, Fransa'da, İtalya ve kısmen de Almanya'da-, feodalizmin tasfiyesi ve bireylerin uluslar biçiminde örgütlenmesi dönemi, zaman içinde, genel olarak, merkezi devletlerin ortaya çıktıkları dönem ile rastlaşmış ve bu rastlaşma, ulusların, gelişmeleri içinde, bu ülkelerde devlet biçimlerine bürünmeleri sonucunu vermiştir. Ve bu devletlerin içinde az buçuk önemli başka ulusal gruplar bulunmadığı kadarıyla, bu ülkelerde ulusal baskı da bulunmuyordu. Avrupa'nın doğusunda, tersine, milliyetlerin örgütlenmesi ve feodal parçalanmanın tasfiyesi süreci, zaman içinde, merkezi devletlerin kuruluş süreci ile rastlaşmadı. Macaristan'dan, Avusturya'dan, Rusya'dan söz ediyorum. Bu ülkelerde, henüz kapitalist gelişme de yoktu: Belki ancak doğuş durumundaydı; gene de Türk, Moğol ve öbür Doğu halklarının akınına karşı ortak savunma gereği, akınları durdurmaya yetenekli merkezi devletlerin hemen

kurulmasını zorunlu kılıyordu. Ve Avrupa'nın doğusunda merkezi devletlerin kuruluş süreci, bireylerin uluslar biçiminde örgütlenme sürecinden daha hızlı olduğu için, orada henüz uluslar biçiminde örgütlenmemiş, ama daha şimdiden tek bir devlet içinde toplanmış birçok halklardan oluşan karma devletlerin kurulduğu görülmüştür.

Demek ki, birinci dönem, böylece, kapitalizmin şafağında milliyetlerin ortaya çıkması ile belirlenmiştir ve Batı Avrupa'da salt ulusal, ulusal baskısız devletler doğarken, Doğu Avrupa'da, başta daha gelişmiş bir tek ulus ve egemen ulusa önce siyasal, sonra da iktisadi bakımdan bağımlı, daha az gelişmiş başka uluslar ile birlikte, çokuluslu devletlerin doğmaları da dikkat edilecek noktadır. Doğunun bu çokuluslu devletleri, ulusal çatışmaları, ulusal hareketleri, ulusal sorunu ve bu sorunun çeşitli çözüm biçimlerini ortaya çıkarmış bulunan ulusal baskının yurdu olmuşlardır.

Ulusal baskının gelişmesinin ve ona karşı savaşım araçlarının ikinci dönemi, kapitalizmin, pazar, hammadde, yakıt ve ucuz bir emek-gücü peşinde, sermaye ihracı ve büyük demir ve deniz yollarını güvenlik altına alma savaşımı içinde ulusal devlet çerçevesinden taştığı ve yakın ve uzak komşular zararına, kendi ülkesini genişlettiği emperyalizmin belirt dönemine bağlanır. Bu ikinci dönemde, Batının eski ulusal devletleri -İngiltere, İtalya, Fransa-, ulusal devletler olmaktan çıkarlar, yani ellerine yeni topraklar geçirip böylece daha önce Avrupa'nın doğusunda var olan o aynı ulusal ve sömürgesel baskı için bir alan oluşturarak, çokuluslu devletler durumuna dönüşürler. Bu dönem, Avrupa'nın doğusunda, egemenlik altındaki ulusların (Çekler, Polonyalılar, Ukraynalılar), emperyalist savaştan sonra, eski çokuluslu burjuva devletlerin dağılması ve büyük güçler denilen devletlerce egemenlik altına alınmış yeni ulusal devletlerin kurulmasına yol açan uyanış ve pekişmeleri ile belirlenmiştir.

Üçüncü dönem, egemen ve egemenlik altındaki uluslar, sömürgeler ve anayurt sorununun tarih arşivlerine atıldığı, RSSFC toprağı üzerinde, eşit haklardan, eşit gelişme olanağından yararlanan, ama iktisadi, siyasal ve kültürel gerilikleri nedeniyle, tarihten gelme belli bir eşitsizliği de koruyan milliyetlerin ortaya çıktıklarını gördüğümüz Sovyetik dönem, kapitalizmin yıkılışı ve ulusal baskının ortadan kaldırılışı dönemidir. Milliyetlerin bu eşitsizliğinin özünü oluşturan şey, tarihsel gelişme sonucu, geçmişten, siyasal ve sınai bakımdan öbür milliyetlerden daha gelişmiş bir durumda bulunan bir milliyet, yani Büyük-Rus milliyetini devralmış olmamızdır. Bir tek yıl içinde yok edilemeyecek, ama geri kalmış milliyetlere, iktisadi, siyasal ve kültürel bir yardım bulunarak ortadan kaldırılacak olan fili eşitsizliğin nedeni, işte budur.

Ulusal sorunun gelişmesinin, tarihsel olarak gözlerimiz önünde oluşmuş bulunan üç dönemi işte bunlardır.

İlk iki dönemin ortak bir özelliği var. Bu özellik de şu: Bu iki dönemde, milliyetler, baskı ve sömürgeye uğramışlardır; bunun sonucu, ulusal savaşım yürürlükte ve ulusal sorun da çözülmemiş olarak kalır. Ama aralarında bir de ayrım var. O da şudur ki, birinci dönemde, ulusal sorun ayrı ayrı alınmış Çokuluslu devletler çerçevesinden çıkmaz ve yalnızca az sayıdaki Avrupalı milliyetleri kapsar; oysa ikinci dönemde, ulusal sorun, devletin iç sorunu olmaktan, birçok devleti ilgilendiren sorun durumuna, tüm haklarından yararlanamayan milliyetleri boyunduruk altında tutmak, Avrupa dışındaki yeni halklar ve aşiretleri kendi etkileri altına almak isteyen emperyalist devletler arasındaki savaş sorunu durumuna dönüşür. Böylece, eskiden yalnızca kültürlü ülkelerde bir önem taşıyan ulusal sorun, bu dönemde yalıtık niteliğini yitirir ve genel sömürgeler sorunu ile kaynaşır.

Ulusal sorunun genel sömürgesel sorun durumuna gelişmesi, tarihsel bir rastlantı değildir. Bu gelişme, ilk olarak, emperyalist savaş sırasında, savaşçı güçlerin emperyalist gruplarının, ordu birliklerini oluşturmak için gerekli insanları sağladıkları sömürgelere başvurma zorunda kalmaları gerçeği ile açıklanır. Bu sürecin, emperyalistlerin, bu geri kalmış sömürge halklarına kaçınılmaz çağrıda bulunmaları sürecinin, bu halkları ve bu aşiretleri kurtuluş savaşının yoluna sokmaktan geri kalamayacağına kuşku yok. Sonra **ulusal sorunun genişlemesi, tüm yeryüzünü önce küçük kıvılcımlar, daha sonra kurtuluş hareketi aleviyle tutuşturan genel sömürge sorunu durumuna geliştiren ikinci etken de emperyalist grupların Türkiye'yi paylaşma ve devlet olarak varlığına son verme girişimleridir. Müslüman halklar arasında, en gelişmiş devlet olan Türkiye, buna katlanamazdı; savaşım bayrağını kaldırdı ve emperyalizme karşı Doğu halklarını kendi yöresinde topladı**. Üçüncü etken, emperyalizme karşı savaşımı bir dizi başarı kazanan ve doğal olarak, Doğunun ezilen halklarını esinleyen, onları savaşıma yönelten, böylece onların, İrlanda'dan Hindistan'a kadar, ezilen halkların ortak cephesini kurmalarını sağlayan Sovyet Rusya'nın ortaya çıkışıdır.

Ulusal baskının gelişmesinin ikinci aşamasında, burjuva toplumun, ulusal sorunu çözmek, halklar arasına barış getirmek şöyle dursun, tersine, ulusal savaşım kıvılcımını, ondan ezilen halkların, sömürge ve yarı-sömürgelerin, dünya emperyalizmine karşı savaşım alevini hızlandırana kadar körüklemiş bulunması sonucu veren tüm etkenler, işte bunlardır.

Kuşkusuz, ulusal sorunu çözmeye, yani çeşitli halklar ve aşiretlerin barış içinde bir arada yaşama ve kardeşçe iş birliğini sağlayan koşulları yaratmaya yetenekli tek rejim, Sovyet iktidarı rejimidir.

Sermayenin, üretim araçlarının özel mülkiyetinin egemenliği altında ve sınıfların varlığı ile birlikte, milliyetlerin eşitliğinin güvence altına alınamayacağının; sermaye iktidarı var olduğu surece, üretim araçlarının sahipliği için savaşım sürdüğü sürece milliyetler arasında hiçbir eşitlik olamayacağının, bunun gibi, ulusların emekçi yığınları arasında da hiçbir iş birliği kurulamayacağının tanıtlanmasına pek gerek yok. Tarih, bize, ulusal eşitsizliği yok etmenin tek yolunun, ezilen ve ezilmeyen halkların emekçi yığınları arasında kardeşçe bir iş birliği rejimi tek aracının, kapitalizmi kaldırmak ve Sovyet düzenini kurmak olduğunu söylüyor.

Sonra, tarih; bu türlü halkların "yabancı" burjuvaziden olduğu kadar kendi ulusal burjuvazilerinden de kurtulma başarısı gösterdikleri ölçüde, yani ülkelerinde Sovyet düzenini kurmuş bulundukları ölçüde, emperyalizm varlığını sürdürdükçe, komşu Sovyet cumhuriyetlerinin desteği olmaksızın, tek başlarına yaşamaya ve varlıklarını başarı ile kurtarmaya yetenekli olmadıklarını da göstermiştir. Macaristan örneği, Sovyet cumhuriyetlerinin tek bir devlet içinde birleşmesi olmaksızın, tek bir askeri ve iktisadi güç olarak toplanmaksızın, dünya emperyalizminin birleşik güçleri karşısında, askeri cephelerde de iktisadi cephelerde de direnemeyeceklerini açıkça gösterir.

Sovyet cumhuriyetleri federasyonu, bir devlet içinde birleşmenin aranan biçimi, RSSFC bunun canlı somutlaşmasıdır.

Daha sonra partimiz için, ulusal sorunu RSSFC çerçevesinde çözmek ereğiyle bazı önlemler alma zorunluluğunu gerekçelendirmek üzere, burada başlangıçta, size sözünü etmek istediğim öncüller, işte bunlardır yoldaşlar.

Sovyet rejimi altında, Rusya'da ve ona bağlı cumhuriyetlerde, egemen milliyetler de haklardan yoksun milliyetler de metropol de sömürgeler de sömürülenlerde, sömürücüler de bulunmadığı halde, Rusya'da ulusal sorun gene de vardır.

Gerçekte, RSSFC'nde ulusal sorun, geri halklara devletsel, kültürel ve iktisadi bakımdan merkezi Rusya'ya yetişme olanağını sağlamak için, milliyetlerin, geçmişten devralmış bulunduğumuz (iktisadi, siyasal, kültürel) geriliğini ortadan kaldırmaya dayanır. Eski rejim al tında, çarlık iktidarı, Ukrayna, Azerbaycan, Türkistan ve öbür çevre-bölgelerde devletçiliği geliştirmeye çalışmıyordu ve çalışamazdı da yerli nüfusu zorla özümlemeyi gözeten çarlık iktidarı, tıpkı kültürel gelişmelerine karşı olduğu gibi, bu bölgelerde; devletçiliğin gelişmesine karşı da savaşım veriyordu. Sonra, eski devlet büyük toprak sahipleri ve kapitalistler, bize, miras olarak, toprakları Rusya'nın Kazak ve Kulak öğeleri için bir; sömürgeleştirme konusu olan Kırgızlar, Çeçenler, Osetler gibi iyiden iyiye, çökmüş halklar bırakmışlardır. Bu halklar akıl almaz acılar içinde kıvranıyor ve can çekişiyordu. Öte yandan, egemen milliyeti oluşturan Büyük-Rus milliyetinin durumu, yerli emekçi yığınlara daha yakın olmasını, gereksinmelerini anlamasını ve geri durumlarından ve kültürsüzlüklerinden çıkmaları için onlara yardım etmesini bilmeyen ya da istemeyen Rus komünistleri üzerinde bile etkisinin izlerini bırakmıştır. Çevre-bölgelerdeki yaşam ve kültür özelliklerini hoş gördüklerinden, bazen Rus egemen şovenliğinden yana bir konum alan az sayıdaki Rus komünistleri gruplarından söz ediyorum. Sonra, ulusal baskıya uğramış, Rus-olmayan milliyetlerin durumu da bazen halklarının emekçi yığınlarının çıkarlarını "tüm halkın" çıkarları denilen çıkarlardan ayırt etmesini bilmeyen yerli komünistler üzerinde etkisini göstermekten geri kalmamıştır. Bazen yerli komünistlerin saflarında görülen ve Doğu'da kendini Panislamizm, Turancılık gibi akımlarla deyimlenen o yerel yerli milliyetçilik sapmasından söz ediyorum. Son olarak, Kırgızları, Başkırları ve bazı Dağlı aşiretleri yıkılıştan kurtarmak, sömürgeci kulaklar zararına onlara gerekli topraklan sağlamak da zorunludur.

Partinin bu ivedi görevlerini belirledikten sonra, bizim komünist siyasetimizi, çevre-bölgelerde, özellikle Doğuda gördüğümüz iktisadi durumun özelliklerine uyarlamaya dayanan genel düzeydeki göreve gelmek isterim.

Gerçek şu ki, her şeyden önce Türklerden oluşan bütün bir halklar topluluğu -ki sayıları 30 milyon dolaylarındadır-, sanayi kapitalizmi dönemine geçmemiş, bu döneme geçecek zaman bulamamışlardır; bu nedenle, bu halkların sanayi proletaryası hemen hemen yoktur ve bunun sonucu bu halklar, sanayi kapitalizminden geçmeden, ilkel ekonomi biçimlerinden Sovyet ekonomisi aşamasına geçmek zorundadırlar. Bu, güç ama hiç de olanaksız olmayan işi gerçekleştirmek için, bu halkların iktisadi durumunun, hatta tarihsel geçmişinin, yaşam ve kültür koşullarının tüm özelliklerini göz önünde tutmak gerekir. Bu halkların toprağına, bu konuda, Rusya'nın merkezi için geçerli ve bir anlam taşıyan önlemleri dikmeye kalkmak, anlaşılmaz ve tehlikeli bir şeydir. RSSFC'nin iktisat siyasetini gerçekleştirirken, çevrede gördüğümüz iktisadi durumun, sınıf yapısının, tarihsel geçmişin tüm özelliklerini göz önünde tutmanın kesenkes zorunlu olduğu açıktır. Örneğin, Narkomprod (Aztklandırma Halk Komiserliği) tarafından yayınlanan ve Müslüman nüfusun hiçbir zaman domuz yetiştirmediği Kırgızistan'da, halkın devlete belli sayıda domuz vermesini isteyen buyruk gibi saçmalıkların yadsınmasının sözünü bile etmiyorum. Bu örnek, herhangi bir yolcunun gözüne çarpan özel yaşam koşullarının, ne derecede göz önünde tutulmaması istendiğini gösterir.

Az önce, bana Çiçerin yoldaşın makalelerini yanıtlamamı isteyen kısa bir yazı verildi. Yoldaşlar, bana kalırsa, Çiçerin'in büyük bir dikkatle okuduğum makalelerinde edebiyattan başka bir şey yok. Bu makalelerde dört yanlış ya da yanlış anlaşılma var. Ilk olarak Çiçerin yoldaş emperyalist devlet arasındaki çelişkileri yadsımaya yatkın; emperyalistlerin uluslararası birliğini büyütüyor ve emperyalist gruplar ve

emperyalist devletler (Fransa, Amerika, İngiltere, Japonya, vb.) arasındaki iç Çelişkileri, var olan ve savaşa yol açan çelişkileri, gözden yitiriyor, küçümsüyor. O, emperyalist yönetici grupların birliği etkenini büyümsemiş ve bu tröst içinde var olan çelişkileri küçümsemiştir.

Oysa, bu çelişkiler var ve Dışişleri Halk Komiserliği'nin faaliyeti bu çelişkiler üzerine kurulu. Sonra Çiçerin yoldaş bir ikinci yanlış yapıyor. Büyük egemen devletler ile, daha yeni kurulmuş ulusal devletler (Çekoslovakya, Polonya, Finlandiya vb.), mali ve askeri bakımdan, bu büyük devletlerin eline bırakılmış devletler arasında var olan çelişkileri küçümsüyor. Çiçerin yoldaş, bu ulusal devletlerin büyük devletlere bağımlılığına karşın, ya da daha doğrusu bu bağımlılık sonucu, büyük devletler ile bu devletler arasında, örneğin Polonya, Estonya, vb. ile yapılan görüşmeler üzerine yansıyan çelişkiler bulunduğunu gözden tamamen yitirmiş. Dışişleri Halk Komiserliği'nin varlık nedeni de bütün bu çelişkileri göz önünde tutmak, onlara dayanmak, bu çelişkiler çerçevesinde dolambaçlı çarelere başvurarak ereğine ulaşmaktan başka bir şey değildir. Çiçerin yoldaş bu etkeni çok şaşırtıcı bir biçimde küçümsemiş. Çiçerin yoldaşın üçüncü yanlışı, ulusal I kaderin serbestçe tayin edilmesinden, gerçeklikte, emperyalistlerin rahatça, kullandıkları soyut bir slogana dönüşmüş bulunan bu slogandan gereğinden çok söz etmesidir. Çiçerin yoldaş, bizim bu slogana iki yıldan beri veda etmiş bulunduğumuzu bir tuhaf bir biçimde unutmuş. Bu slogan artık programımızda yer almıyor. Programımızda, pek belirsiz bir slogan olan ulusal kaderin serbestçe tayin edilmesinden değil, ama daha belgin bir vurguya sahip ve açıkça belirlenmiş bir slogandan, halkların devlet biçiminde örgütlenmek üzere ayrılma hakkı sloganından söz edilmiştir. Bunlar ayrı iki şeydir. Çiçerin yoldaşın bu olguyu makalelerinde hesaba katmaması çok tuhaf, bundan ötürü, belirsiz bir duruma gelmiş bulunan slogana karşı tüm itirazları kuru sıkı bir atış gibidir; çünkü ne benim sunduğum

tezlerde ne de parti programında "serbestçe tayin etme" sözü yoktur. Yalnızca halkların devlet biçiminde örgütlemek üzere ayrılma hakkından söz edilmiştir. Ama bu slogan, sömürgelerde kurtuluş hareketinin alevlendiği şu anda, bizim için devrimci bir slogandır. Sovyetik devletler, özgürce onaylanmış bir katılma temeli üzerinde, federasyon olarak bir araya geldikleri için, ayrılma hakkı RSSFC'ni oluşturan halkların kendi isteğiyle kullanılmamış olarak kalır. **Ama, İngiltere'nin, Fransa'nın, Amerika'nın, Japonya'nın mengenesine sıkıştırılmış sömürgeler söz konusu olduğu zaman; Arabistan, Mezopotamya, Türkiye, Hindistan gibi uyruklaştırılmış ülkeler, yani Antantın sömürgesi olan ülkeler söz konusu olduğu zaman, halkların ayrılma hakkı sloganı, devrimci bir slogandır. Bundan vazgeçmek demek, Antanta yardım etmek demektir.** Dördüncü yanlış anlaşılma da Çiçerin yoldaşın makalelerindeki pratik bilgi yokluğudur. Makale yazmak elbette kolaydır, ama onları; "Stalin Yoldaşın Tezlerine Karşı" diye adlandırmak için, pratik karşı-önerilerden başka bir şey olmasa bile, ciddi bir şeyler formüllendirmek gerekir. Nedir ki, ben, onun makalelerinde, sözünü etme zahmetine değen hiçbir pratik öneri görmedim.

Bitiriyorum yoldaşlar. Şu sonuçlara varıyoruz: Burjuva toplum, yalnızca ulusal sorunu çözmekte yeteneksiz çıkmakla kalmadı, ama tersine, onu "çözme" girişimlerinde, ulusal sorunu, onu sömürgesel bir sorun durumuna getirecek kadar genişletti ve kendisine karşı, İrlanda'dan Hindistan'a kadar yapılan yeni bir cephe oluşturdu. Ulusal sorunu koymaya ve çözmeye yetenekli tek devlet, üretim araç ve aletlerinin ortaklaşa mülkiyetine dayanan devlet, yani Sovyetik devlettir. Sovyetik federatif devlet ile birlikte, artık ne ezilen ne de ezen milliyetler vardır, ulusal baskı kaldırılmıştır. Ama, eski burjuva rejimden devralınmış daha kültürlü ve daha kültürsüz milliyetler arasındaki eşitsizlik, (kültürel, iktisadi, siyasal) füli eşitsizlik nedeniyle, ulusal sorun, geri halkların emekçi yığınlarının iktisadi, siyasal ve kültürel gelişmesini

kolaylaştırmayı, daha önce davranmış bulunan, proleter, merkez Rusya'ya yetişmelerini sağlamayı gözeten önlemlerin hazırlanmasını isteyen bir biçim alır. Ulusal sorun üzerine tarafımdan önerilen tezlerin üçüncü bölümünün konusunu oluşturan pratik önerilerin nedeni de işte budur.

Stenografik Tutanak, Devlet Yayınlan, 1921.

Komintern - Türk Zaferi ve Doğu

M. N. Roy

14 Ekim 1922

((Büyük Yunanistan)) rüyası bitti. Kral Komutan tin, ((sadrk tebaasının isteğine uyarak ve candan sev diği Yunanistan'm iyiliği için» büyük bir lütuf göstererek tahttan ikinci kez feragat etti. Venizelos, gerçi hükümetin dizginlerini resmen ele almadı, ama perde arkasından ipleri ustalıkla oynatıyor. İşgüzar bir şekil de Manş denizinin her iki tarafındaki dışişleri bakanlıklarını sırayla ziyaret ederek, her seferinde onlara yeni esrarengiz önerilerde bulunuyor. Kurnaz Giritli, kendisi için ya da "Büyük Yunanistan" rüyasını ayakta tutabilmek için gerekli askeri desteği sağlama almadan, Yunanistan'ı kurtarma görevini yüklenmek istemiyor. Can düşmanı Konstantin'in ikinci defa devrildiği günün hemen ilk saatlerinde Atina'ya gelmemesi nin tek nedeni, Downing Street'in (Londra Dışişleri Bakanlığı) kayıtsız şartsız desteğini henüz sağlayama mış olmasıdır. Türk ordularının zaferi öylesine derin bir etki yarattı ki, İngiliz hükümeti bugün, Yunan halkının Türkleri Avrupa'dan sürüp atmak için vereceği bu nihai savaşın başına geçme görevini Venizelos'a yüklemeden önce iyice düşünüp taşınmak zorundadır. Çünkü **bu, İngiliz emperyalizminin kaygı duymadan, kolaylıkla yüklenemeyeceği çok ciddi askeri sonuçlara da yol açabilir.** Ne var ki, şanslı Venizelos, rakibi Kralın aksine her iki kampta da düşmanlara sahiptir; hem Quai d'Orsay (Paris Dışişleri Ba kanlığı) nın himayesi altındadır hem de Bir Basil Za harof'un aracılığıyla Lloyd George - Churcill kliğinin güvenilir adamıdır. Böylece Venizelos, kendini Fransa' ya bir türlü sevdiremeyen Konstantin'e oranla çok daha elverişli koşullar altında dolaplarını çevirebilir.

Konstantin, Fransız yardımının tamamen Yunan emperyalizmine karşı seferber olmasını önlemek için tahtına veda etmek zorunda kaldı. Krallık bayrağı altındaki bir

«Büyük Yunanistan» sadece İngiltere'nin desteğine güvenebilirdi; oysa Venizelos'un yönettiği bir "Büyük Yunanistan" Manş denizinin her iki tarafındaki iki rakibi kendi safına çekebilecekti. Venizelos bugünlerde işte bu oyunları oynuyor ve müttefiklerin 23 Eylül tarihli ortak notası, Venizelos diplomasisinin hiç olmazsa kısmi bir zafer kazandığını gösteriyor. Fransız ve İngiliz mali sermayesi arasındaki rekabet, Türkiye'nin arkasında beliren Sovyet Rusya umacısı karşısında bir ölçüde azalmışa benzer. Kemalist orduların arkasındaki bu görünmez güç, milliyetçi Türkiye'nin yeni koruyucusu rolünü oynayarak Yakın Doğuyu kendi tekeli altına almak isteyen Fransız sermayesinin yüreğini daraltmış gibidir. İstanbulun İngiltere yerine Sovyetere bir korunak olması olasılığı Fransa için asla hoş bir şey değildir. Bu durum, Fransa'nın kararsız tutumunu ve Franklin Bouillon'un, Kemal'e Fransa hükümetinin onunla hangi noktaya kadar birlikte gidebileceğini açıklamak amacıyla Ankara'ya yaptığı ani ziyareti açıklamaktadır.

Yunan silahlı kuvvetlerinin morali tamamen bozulmuştur ve **Boğazların Asya yakasındaki İngiliz birlikleri Türk hücumunu durduramayacak kadar zayıf tır**. Demek ki İstanbul yolu Ankara ordularına aslında tamamen açıktı. Buna rağmen Mustafa Kemal, dur emri vererek düşmanlarıyla pazarlığa hazır olduğunu bildirmek zorunda kaldı. **Mustafa Kemal bu siyaseti,** salt askerî açıdan intihar demek olduğunu, çünkü düşmana güçlerini toparlayabilmesi için zaman kazandırdığını **bilecek kadar askerdi.** İki hafta önce mümkün olan şey bugün imkânsız hale gelmiştir. Kemal'in birlikleri artık Boğazlara hücum ederek İstanbul'u alamazlar.

Türk Başkomutanlığı buna neden izin verdi? Ne den zaferin son meyvelerini elinden kaçırdı?

Yakın Doğu **satranç tahtasındaki taşların Paris ve Londra' daki esrarengiz eller tarafından oynatıldığını bilen bir**

kimse bu soruyu kolaylıkla cevaplandırabilir. Kemal, kurtuluşun eşiğinde duran Türkiye köylülüğünün devrimci toplumsal güçlerine bağlı olduğu sürece, zafer den zafere koştu, ama her türlü devrimci ruh ve uzak görüşlülükten yoksun askeri bir diktatör olarak boy nunu, İngiliz emperyalizmine karşı dolaplar çeviren Fransız emperyalizminin boyunduruğuna gönüllü olarak uzattı. Böylece, Türkiye köylülerinin kanı ve canı pahasına kazanılan zafer, pratikte yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Yakın Doğudaki bu çatışmanın kesin sonucu ne olursa olsun, **Doğu halkları ve özellikle Hindistan üzerindeki siyasi ve manevi etkisi çok büyük olmuştur**. Siyasi rekabetin ağlarına takılan Kemal, askerî açıdan şimdiden koruyamaz olduğu üstün durumunu bile terk etmeye zorlanabilir; tabii, dostluğu ve desteği bankerlerle para babalarının keyfine kalmış Batı Avrupa diplomasiyle bütün bağları kararlı bir biçimde koparıp atma cesaretine sahipse, o zaman başka.

Ama galip İttifak Devletlerinin kutsadığı, Londra' nın da kayıtsız şartsız desteklediği «Büyük Yunanistan'ın bugün artık tarihe karışmış olması, sadece Anadolu'nun değil Trakya'nın bir bölümünün de gelecek te yeniden Türk olması ve Avrupa emperyalizminin onu ebedi köleliğe mahmur etme hakkına karşı '**bir Doğu milletinin, başarıyla direnme yeteneğini kanıtlaması,** işte sırf bu olgular bile, kölelik altındaki **tüm halklar için önemli bir cesaret kaynağı oluşturmaya yeter.** Örneğin, Hint Müslümanlarının bu deneye bakarak, halifeliği korumak için bugüne değin gösterdikleri çabaların saçmalığını görmeleri akla uygundur

Türklerin, İttifak Devletlerini, Milletler Cemiyetinin de onayladığı bir barış anlaşmasının bir bölümünü **iptal etmeye zorlayabilmesi,** hiç kuşkusuz, Arap Müslümanlarını Sir Bercy Jones'un diktatörlük Mandasına karşı çıkmaya **yüreklendirecektir.** İran'daki İngiliz etkisi çoktan

tarihe karışmıştır. Mısır, yerli burjuvazi nin temsilcilerinin ihaneti nedeniyle sürekli isyan halindedir.

Türk zaferinin manevi etkisi genel olarak işte bu dur. Ama bundan çok daha **derin etkiler de beklenmelidir.** Bu etkiler, Doğu ülkelerinin devrimci, milliyetçi unsurlarının görüşlerinde köklü bir değişikliğe yol açabilir, hatta ezilen hakların öfkesinin toplumsal niteliğini bile değiştirebilir.

Bilindiği gibi, milliyetçi Türkiye, Sovyet Rusya ve Fransa'nın desteğini sağlamış, buna karşılık İngiltere ise Yunanistan'a arka çıkmıştır. İngilizlerin direnme sine karşın Sevr Barış Anlaşmasını çiğnemeye kadar varan Fransa'nın tutumu, Doğu burjuvazisi üzerinde iyi bir izlenim bıraktı. Böylece, dünya savaşı deneyiyle oldukça sarsılmış olan şu eski düşünce yeniden canlandı Azılı emperyalist hükümetlerin baskısına karşı demokratik milletlerin dostluğu sağlanmalıdır. Bu düşüncenin uğursuz sonuçları ise çok iyi bilinmektedir.

Bu düşünce, eski emperyalisti yerinden atmaya çalışan yeni bir emperyalistin girişine zemin hazırlar.

Türkiye, işte kendi diplomatları ve askeri kliklerinin de yerlerini sağlamlaştırmak umuduyla körükledikleri ve emperyalist intikam hırsına halkın kurban edilmesiyle son bulan bu emperyalist rekabetin egemenliği altında parçalanmıştır. Türkiye, bu canice siyaset sonucu millet olarak parçalandı ve bu **parçalanma tehdidine karşı halkın isyanı bugünkü ulusal hareketin doğmasına yol açtı.**

Yeni kurulan Ankara'daki milli hükümetin, kendisini yok olmanın eşiğine getiren **tüm İttifak Devletlerine karşı mücadele ettiği sırada**, ona yardım elini uzatan biricik devlet devrimci Rusya oldu. Ama Fransa'nın, Türkiye'de, İngiliz rakibine arkadan saldırma olanağını keşfetmeden çok önce manda bölgelerini kendi isteğiyle boşaltması olumlu bir etki yarattı. Bununla birlikte Franklin Bouillon tarafından

imzalanan. Ankara anlaşmasının gerçek içeriği sokaktaki adamdan tamamen gizlendi. Türk aydınları ve militaristleri hep Fransız dostuydu. Militaristler Prusya junkerleriyle 0rtak iş çevirmenin daha yararlı olacağını görene dek bu böyle sürdü.

İngiliz liberalizminin arkasında yatan ticaret çıkarlarının geleneksel Türk düşmanı siyaseti, Fransız mali sermayesinin Türkiye'ye nüfuz etmesine yol açtı. 'Osmanlı borçlarının en az yüzde 70'ini Fransız bankaları devraldı. Manda bölgelerini işgalden vazgeçme karşılığında elde edilen bu muazzam tutar Fransa için hiç de kötü bir pazarlık değildi; üstelik işgal, Fransa'nın zaten kötü durumda olan bütçesi için ağır bir yüktü. 'Sonra büyük demiryolu ve maden ayrıcalıkları, bütün Türkiye'nin Fransız mali sermayesinin iktidarı altına girmesi için iyi bir başlangıç oluşturuyordu.

Böylece Fransız - Türk Anlaşması, Sevr Anlaşmasını imzalayan öteki galip devletlerin çıkarlarının söz konusu olduğu noktalarda, Sevr Anlaşmasının ölüm fermanı oldu. Aynı zamanda, zaferin tüm meyvelerini yalnızca Fransa'nın kucağına atan yeni bir çığır da açtı.

Ankara hükümeti, Paris'in pek hayırsever bir yanı olmayan dostluğunu üç sebepten kabul etti: Birincisi askeri zorunluluklar yüzünden, ikincisi İngiltere'yi yıldıracak diplomatik bir atılım yüzünden, üçüncüsü de esas olarak, devrimci sonuçlan Türkiye hâkim sınıfını özellikle korkutan Rus yakınlaşmasına karşı bir panzehir olarak.

Bugünkü bunalım gene de durumun açıklığa kavuşmasına yol açtı. Fransız dostluğunun yüzeyselliği açığa çıktı. Türk önderleri, Fransız koruyucularının oynamalarını istediği gerçek rolü hal.A. göremedilerse, gözlerinin önünde perde var demektir. Fransızlara göre Türkiye, Manş denizinin iki yakasındaki emperyalist hükümetler arasında oynanan oyunda yalnızca bir satranç taşı olmalıdır. İngilizlere, Fransız militarizminin isteklerine uyarak Fra111.sa'ya tüm dünyanın

iktisadi sömürüsünde önemli bir pay bırakırsa, bu iki emperyalist devlet arasındaki çelişmenin keskinliği önemli ölçüde azalır. Bunun sonucunda Türklere hissedilir bir biçimde dur denecektir. Türkler, mutlak bir zaferin getireceği başarılardan vazgeçmeye mecbur bırakılacaklardır. Franklin Bouillonun Kemal'e, Ankara Millet Meclisine iletmesi dileğiyle getirdiği mesajın gerçek içeriği budur. Daha sonra Meclis, zafer güvence altında olduğu sürece pazarlıklara razı olacağı yolunda bir açıklama yapmak zorunda kaldı. Bu mesaj dikkate alınmasa ve Türkler Parisli dostlarının dayatmasına karşı çıkacak cesarete sahip olsalardı, karşılarında İttifak Devletlerinin Avrupa siyasetinde parlak iflas örnekleri vermiş olan birleşik direnişini bulacaklardı.

Doğunun ezilen halklarının içindeki devrimci unsurlar bu olaylardan mutlaka önemli dersler çıkaracaktır. Onlar, emperyalizmin belli bir ülkenin sınırlarıyla, belli milletlerle sınırlı olmadığını, tam tersine emperyalizmin dünya çapında bir iktisadi olgu olduğunu anlamakla büyük yarar sağlayacaklardır. Boğazların 'korunmasında müttefiklerin yanında yer aldığını ve barbar Türklere karşı Hristiyan azınlıkların korunması gibi kutsal bir görevi yüklenmek istediğini açıklayan Amerika genel tabloyu tamamlıyor. Gerçi çeşitli emperyalist devletler ganimetin paylaşılması konusunda rekabet halindeler, ama iş yağmanın kendisine geldi mi hepsi tek bir ruh tek bir yürektir, örneğin Fransa'nın Türk milliyetçilerini kayıtsız şartsız desteklemesi hem Fransız hem de İngiliz siyasetinin temelini oluşturan emperyalist hakların çiğnenmesi anlamına gelirdi.

Doğu halkları bu acı derslerden ve düş kırıklıklarından şunu öğrenecektir: Bu çapulcular topluluğunun tek bir bireyi bile Doğu halklarının milli kurtuluşuna iyi gözle bakmaz. Ancak birleşik emperyalist güruha karşı toplumsal devrim bayrağını açan Avrupa proletaryası ve onun öncüsü, ezilen halkların kurtuluşunun gerçek dostu olabilir. Çünkü her ikisinin de mutluluğu emperyalizmin yıkılmasına bağlıdır.

Milliyetçiliğin zengin önderleri emperyalizm olgusu na karşı mücadele etmez, onların mücadelesi hep sadece başkalarının emperyalizmine karşıdır. Türk zaferi, ancak Türkiye halkı kendi önderlerini entrikacı diplomatlarla oynaşmaktan vazgeçmeye ve devrimci Rusya'nın dostluğuna cesaretle dayanmanın zorunlu olduğunu görmeye zorladığı zaman, tam bir zafer haline gelecektir. Aynı şey, Türk deneyinden pek çok şey öğrenecek olan tüm öteki Doğu halkları içinde geçerlidir.

Internationale Presse - Korresıpondenz,

14 Ekim 1922, Sayı 199, s. 1333 – 1334

Stalin

Uluslararası durum ile ilgili olarak

Works, Vol. 6, January-November 1924, pp. 293-314

20 Eylül 1920

Alıntı Çeviri

Sovyet iktidarının Türkiye, İran, Çin, Hindistan halkları arasında sahip olduğu büyük itibarın sözünü bile etmiyoruz. Sovyet iktidarı gibi böylesine "diktatörce" ve devrimci bir iktidarın yabancı devletlerin halk kitleleri arasında sahip olduğu bu olağanüstü itibar ve bu olağanüstü popüler'''liği tezi nerden ileri gelmektedir?

Birincisi, işçi sınıfı kapitalizmden nefret etmektedir ve kendisini ondan kurtarma çabasın içindedir. Burjuva ülkelerdeki isçiler Sovyet iktidarına her şeyden önce kapitalizmi yıkmış olan bir iktidar olduğu için sempati duymaktadır. ….. Eğer "Ruslar" şimdi yedi yıldır kapitalistler olmadan yapabiliyorlarsa ve bundan salt yarar sağlıyorlarsa, neden insan Avrupa kapitalizmini de yıkmasın? İşte Sovyet iktidarının geniş işçi sınıfı kitleleri arasında büyük bir popülerliğe sahip olmasının temel nedeni budur. İşte bu nedenle Sovyetler Birliği'nin artan uluslararası popülerliği tüm ülkelerin işçi sınıfının kapitalizme karşı artan nefreti anlamına gelir.

İkincisi, halk kitleler savaşa karşı nefret duyuyor ve burjuvazinin savaş hazırlıklarını boşa çıkarmak için mücadele ediyor. Halk kitleleri, Sovyet iktidarını yeni bir savaş çıkmasını önlemek için mücadele eden tek ülke olarak görüyor. Onlar, halklar arasında barış sancağını taşıdığı ve savaşa karşı güvenilir bir kale olduğu için, Sovyet iktidarına sempati duyuyorlar. İşte bu yüzden, Sovyet iktidarının artan uluslararası popülerliği, tüm dünyanın halk kitlelerinin

emperyalist savaşa ve onun örgütleyicilerine karşı artan nefretlerine tanıklık etmektedir.

Üçüncüsü, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen kitlelerinin emperyalizmin boyunduruğuna karşı nefret duyduğu ve onu yıkmaya çabaladıkları gerçeğidir. Sovyet iktidarı, "vatan" emperyalizminin zincirlerini kırmış olan tek iktidardır. Sovyetler Birliği, yaşamını ulusların eşitliği ve iş birliği temeli üzerinde kurmakta olan tek ülkedir.' Sovyet hükümeti, **Türkiye ve İran'ın, Afganistan ve Çin'in,** tüm dünyanın sömürge ve bağımlı ülkelerinin **birliği ve bağımsızlığı, özgürlüğü ve egemenliğini tutarlı bir biçimde savunan dünyadaki tek hükümettir.** Ezilen kitleler Sovyetler Birliği'ne sempati duyuyorlar, çünkü onu emperyalizmden kurtuluş amaçlarının bir müttefiki olarak görüyorlar. Bu nedenle, Sovyet iktidarının artan uluslararası popülerliği, tüm dünyanın bütün ezilen halklarının emperyalizme karşı nefretlerinin artmasının bir göstergesidir.

Gerçekler işte bunlardır.

Stalin

Proletarya Diktatörlüğünün Üç Yılı

Alıntı

İKİNCİ DÖNEM

İkinci dönem, Alman emperyalizminin yenilgisinin ardından, İngiliz-Fransız-Amerikan koalisyonunun Sovyet Rusya'ya karşı zor kullanmaya girişmesiyle başlar.

Uluslararası açıdan bu dönem, Antant güçleri ile Sovyet Rusya'nın güçleri arasında bir açık savaş dönemi olarak karakterizedir. Birinci dönemde hesaba katılmazken, hakkımızda gülünüp alay edilirken, bu dönemde tersine tüm kapitalist dünyayı parçalamakla tehdit eden Rusya'daki sözde "anarşi"ye bir son vermek için bütün karanlık güçler harekete geçtiler.

İç koşullar açısından bu dönem, bir inşa dönemi olarak, eski burjuva devlet aygıtlarının imhasının öz olarak tamamlandığı ve sahiplerinin elinden alınmış olan fabrika ve işletmelerin harekete geçirildiği, gerçek bir işçi denetiminin getirildiği ve sonra proletaryanın de etimden direkt yönetime geçtiği, imha edilmiş ikmal organının yerine yeni bir organın, imha edilmiş demiryolu organının yerine merkezde ve taşrada yeni organların ve eski ordunun yerine yeni bir ordunun oluşturulduğu, inşanın yeni bir döneminin başladığı bir dönem olarak karakterize edilmelidir.

İnşa için gerekli enerjinin esas bölümü - bu enerjinin onda dokuzu, Kızıl Ordu'nun oluşturulmasına sarf edildiğinden, bu dönemde inşanın genel olarak topalladığı kabul edilmelidir, çünkü Antant güçlerine karşı ölüm-kalım savaşında bizzat **Sovyet Rusya'nın varlığı söz konusuydu** ve bu da bu dönemde sadece güçlü bir Kızıl Ordu'nun güçleriyle korunabilirdi. Çabalarımızın boşa gitmediği söylenmelidir,

çünkü Kızıl Ordu, Yudeniç ve Kolçak karşısındaki zaferleriyle daha bu dönemde tüm gücünü göstermiştir.

Rusya'nın uluslararası konumu açısından bu ikinci dönem, Rusya'nın yalnız olmasının, soyutlanmışlığının tedricen tasfiye edildiği bir dönem olarak tanımlanabilir. Rusya'nın ilk müttefikleri ortaya çıkar. Alman devrimi, birbirine sımsıkı bağlı işçi kadroları, komünist kadrolar ortaya çıkarır ve Liebknecht'in grubunda yeni bir komünist partinin temellerini atar.

Fransa'da Loriot'nun küçük, önceleri dikkate alınmayan grubu, komünist hareketin ciddiye alınması gereken bir grubu haline gelir. İtalya'da, ilk zamanlar zayıf olan komünist akım, sosyalist partinin çoğunluğunu kavrar.

Kızıl Ordu'nun zaferleri karşısında Doğuda mayalanma başlar ve **örneğin Türkiye'de Antant ve onun müttefiklerine karşı doğrudan bir savaşa dönüşür.**

…..

BEKLENTİLER - OLASILIKLAR

Tabii ki bu üç yıl süresince inşa çalışmalarımız, görmek istediğimiz kadar başarılı değildi. Ancak bir kenara atılamayacak, tartışmakla ortadan kaldırılamayacak, bilakis üstesinden gelinmesi zorunlu olan **olağanüstü zor çalışma koşulları göz önünde tutulmalıdır.**

Birincisi, inşa çalışmasını ateş altında sürdürmek zorundaydık. Bir eliyle inşa eden, diğeri ile de inşa ettiği binayı savunan bir duvarcı ustasını gözünüzün önüne getirin.

İkincisi, biz herkesin kendi özel çıkarlarını güttüğü ve bir bütün olarak devletle ilgilenmediği, ekonominin devlet ölçüsünde planlı örgütlenmesini sorun edinmeyen bir burjuva ekonomisi inşa etmiyorduk. Hayır, bizim inşa ettiğimiz, sosyalist bir toplumdu. Bu, toplumun bir bütün

olarak ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği, ekonominin planlı, bilinçli, tüm-Rusya ölçüsünde örgütlenmesi gerektiği demektir. Kuşkusuz bu görev hiçbir şeyle karşılaştırılmayacak kadar kamaşık ve zordur.

İnşa çalışmamızın maksimal sonucunun alınamamasının nedeni budur.

Bu durumda perspektiflerimiz açıktır: Dış düşmanlarımızın tasfiyesinin eşiğine, tüm devlet aygıtımızın savaş yörüngesinden ekonomi yörüngesine geçirilmesinin eşiğine gelmiş bulunuyoruz. Biz dış politikada barıştan yanayız, savaş taraftarı değiliz. Ancak bize eğer bir savaş dayatılırsa - ve bazı belirtiler Antant'ın savaş alanını Güneye, Transkafkasya'ya kaydırmak istediğini göstermektedir, 'eğer tekrar tekrar yendiğimiz Antant bizi bir kez daha savaşa zorlarsa, silahları elimizden bırakmayacağımız ve birliklerimizi evlerine göndermeyeceğimiz açıktır. Kızıl Ordu'nun güçlü ve savaşa hazır olması için, şimdiye dek yaptığı gibi Sovyet Rusya'yı düşmanlarına karşı soğukkanlılık ve cesaretle savunabilmesi için, önceden olduğu gibi elimizden geleni yapacağız.

Son olarak**, üç yıl önce, ezilen Doğu ülkelerinde** devrime karşı bir kayıtsızlıkla karşılaşırken, bugün Doğu galeya na gelmiştir ve **Doğuda** Antant'a karşı, **emperyalizme karşı yönelmiş bir dizi kurtuluş hareketleri gözlemliyoruz.** Kemal'in **burjuva-devrimci hükümeti biçimin'de,** bütün diğer sömür ge ve yarı-sömürgeleri çevresinde toplayan **devrimci bir çekirdek;** silah elde **Antant'a karşı savaşan bir hükümet var**.

Üç yıl önc**e Doğunun galeyana geleceğini hayal bile ede mezken,** bugün Doğuda elimizde **yalnızca burjuva-devrimci Türkiye görünümünde bir devrimci çekirdek değil**, bilakis ayrıca Doğunun sosyalist organı “Eylem ve Propaganda Komitesi” de bulunuyor.

Stalin

Sun Yat-Sen Üniversitesi Öğrencileriyle Konuşma

Alıntı

ALTINCI SORU

"Kemalist bir devrim Çin'de mümkün müdür?"

Ben onu Çin'de ihtimal dışı ve bu yüzden imkânsız görüyorum.

Kemalist devrim, hiç ya da neredeyse hiç sanayi proletaryası olmayan ve köylülerin güçlü bir tarım devriminin cereyan etmekte olmadığı ancak Türkiye, İran ve Afganistan gibi ülkelerde mümkündür. Kemalist Devrim, bir üst tabaka devrimidir; yabancı emperyalistlere karşı mücadele süreci içinde varılan ve daha sonraki gelişmesi içinde aslında köylülere ve işçilere karşı, evet bir tarım devrimi imkanlarına karşı yönelen, milli ticaret burjuvazisinin devrimidir.

Kemalist bir devrim Çin'de imkansızdır:

a) çünkü orada, Çin'de köylüler arasında muazzam bir otoriteye sahip olan, mücadeleci ve aktif belirli bir minimum sanayi proletaryası vardır;

b) çünkü orada, yolu üzerindeki feodalizmin kalıntılarını silip süpüren, gelişkin bir tarım devrimi cereyan etmektedir.

Tüm bir dizi eyalette şimdiden toprak ve araziye el koyan ve mücadelesinde kendisine devrimci Çin proletaryasının önderlik ettiği sayısı pek çok milyonu bulan köylülük — Kemalist Devrim adı verilen bir devrim imkanının panzehridir.

Kemalistlerin partisi ve Vuhan'daki sol Kuomintang'ın partisi aynı kefeye konamaz, tıpkı Türkiye ve Çin'in aynı kefeye konamayacağı gibi. Türkiye'de Şanghay, Vuhan, Nanking, Tientsin vs. gibi merkezler yoktur. **Ankara**

Vuhan'la asla karşılaştırılamaz, aynı şekilde Kemalistlerin partisi de sol Kuomintang'la karşılaştırılamaz.

Çin ile Türkiye arasında uluslararası durum açısından var olan fark da göz ardı edilmemelidir. Türkiye ile ilgili olarak emperyalizm, Suriye, Filistin, Mezopotamya ve emperyalistler için önemli olan başka bölgeleri Türkiye'nin elinden alarak daha şimdiden tüm bir dizi temel talebini gerçekleştirmiş bulunmaktadır. **Türkiye şimdi 10-12 milyon nüfuslu küçük bir devlet boyutuna indirgenmiştir.** Emperyalizm için ne ciddi bir pazar ne de önemli bir yatırım alanı oluşturmaktadır. Bunun böyle olmasında, diğer şeylerin yanında, eski Türkiye'nin bir milliyetler konglomerası (yığışımı) olması, kompakt bir Türk nüfusun sadece Anadolu'da bulunması etkili olmuştur.

Çin'de durum başkadır. Birkaç yüz milyon nüfusuyla tüm dünyada en önemli sürüm pazarını ve sermaye ihracı pazarını oluşturan Çin, ulusal bakımdan kompakt bir ülkedir. Emperyalizm orada, Türkiye'de, doğuda bir dizi çok önemli bölgeyi Türkiye'den koparmakla yetinirken, ki bunu yaparken eski Türkiye içinde Türklerle Araplar arasındaki ulusal antagonizmaları kullandı, emperyalizm burada, Çin'de eski konumlarını muhafaza etmek ya da bu pozisyonların en azından bir bölümünü elde tutmak için, bıçağı ulusal Çin'in kalbinin ta orta yerine saplamak, Çin'i parça parça etmek ve koskoca eyaletleri onun elinden almak zorundadır.

Orada, **Türkiye'de emperyalizme karşı mücadele**, Kemalistlerin **güdük bir anti-emperyalist devrimiyle son bulabilirken,** bu yüzden Çin'de emperyalizme karşı mücadele, gerçek bir halk karakteri, belgin ulusal bir karakter almak, adım adım derinleşmek, emperyalizme karşı amansız savaşlara yol açarak, bütün dünyada bizzat emperyalizmin temellerini sarsmak zorundadır.

Muhalefetin (Zinovyev, Radek, **Troçki) en büyük hatası,** Çin ile Türkiye arasındaki tüm **bu farkı görmemesi,** Kemalist

Devrim'i **tarım devrimiyle karıştırması** ve bütün bunları gelişigüzel **aynı kefeye atmasıdır.**

Çin milliyetçileri arasında Kemalizm fikrine taraftar olanların bulunduğunu biliyorum. Kemal rolüne talip az insan yok şimdi orda. Bunların başında Çang Kay-şek geliyor. Bazı Japon gazetecilerin Çang Kay-şek'i Çin'in Kemal'i olarak değerlendirmeye eğilimli olduklarını biliyorum. Ama bütün bunlar düşten, ürkmüş burjuvaların hayallerinden başka bir şey değildir. Çin'de ya Çang Tso-lin ve Çang Tsun-çan gibi Çinli Musolini'ler, daha sonra tarım devriminin hamlesiyle devrilmek üzere muzaffer olacaklardır, ya daVuhan.

Bu iki kamp arasında ortayı bulmak için uğraşan Çang Kay-şek ve taraftarları, kaçınılmaz olarak devrilecek ve Çang Tso-lin ile Çang Tsun-çan'ın kaderini paylaşacaktır.

Stalin

Uluslararası Durum ve Sovyetler Birliğinin Korunması Üzerine Alıntı

Çin Üzerine

Çin sorununa geçelim.

Çin devriminin karakteri ve gelişme persrektifleri sorununda muhalefetin hataları üzerinde daha fazla durmayacağım. Durmayacağım, çünkü bu konuda yeterince ayrıntılı ve yeterince ikna edici şeyler söylenmiştir ve bunları bura· da tekrarlamaya gerek yok. Şimdiki aşamasında **Çin devriminin güya gümrük özerkliği için bir devrim olduğu (Troçki) konusu üzerinde de durmayacağım**. Ayrıca, güya Çin'de hiç feodal kalıntı bulunmadığı ve bulunsa bile, hiçbir ciddi öneme sahip olmadığı şeklindeki, Çin'deki tarım devrimini tamamen anlaşılmaz kılan iddianın (Troçki ve Radek) **üzerinde durmaya da değmez.** Muhalefetin Çin sorunundaki bu ve benzeri hataları konusunda Parti basınımızdan halihazırda mutlaka bilgilenmiş olmalısınız.

Şimdi sömürge ve bağımlı ülkelerde devrimin sorunlarının karara bağlanmasında Leninizm'in temel çıkış noktalarının neler olduğu soruşunu inceleyelim.

Sömürge ve bağımlı ülkelerdeki devrimci hareketin sorunlarına yaklaşımda Komintern'in ve genel olarak komünist partilerin **çıkış noktası nedir?**

Bu çıkış noktası, emperyalist ülkelerdeki, başka halkları ezen ülkelerdeki devrimle, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki, başka devletlerin **emperyalist boyunduruğu altında olan ülkelerdeki** devrim arasında sıkı bir ayrım yapmaktır. Emperyalist ülkelerde devrim, bu bir şeydir - orada burjuvazi başka halkları ezer, orada burjuvazi **devrimin her aşamasında karşı-devrimcidir,** orada kurtuluş mücadelesinin bir unsuru olarak **milli unsur yoktur.**

Sömürge ve bağımlı ülkelerde devrim ise bambaşka bir şeydir -burada başka devletlerin emperyalizmi tarafından **boyunduruk altında tutulmak**, devrimin faktörlerinden biridir, burada bu boyunduruğu milli burjuvazi de hisseder - zaten başka türlü de olamaz --, burada milli burjuvazi belirli bir aşamada ve belirli bir süre için ülkesindeki devrimci hareketi **emperyalizme karşı destekleyebilir,** burada kurtuluş mücadelesinin bir unsuru olarak milli unsur, devrimin bir faktörüdür.

Bu ayrımı yapmamak, bu farkı kavramamak, emperyalist ülkelerdeki devrimle sömürge ülkelerdeki devrimi bir tutmak, Marksizm'in yolunu, Leninizm'in **yolunu terk etmek demektir,** İkinci Enternasyonal yandaşlarının yolunu tutmak demektir.

Komintern'in 2'nci Kongresinde ulusal ve sömürgesel sorun üzerine raporunda Lenin şunları açıklıyordu:

> "Tezlerimizin *en önemli, temel* fikri nedir? Ezilen ve ezen halklar arasında ayrım yapmaktır. Biz, ikinci Enternasyonal'in "ve burjuva demokrasisinin tersine, bu farkı vurguluyoruz."

Muhalefetin temel hatası, bir tip devrimle öteki tip devrim arasındaki bu farkı kavramamasında ve kabul etmeme· sinde yatıyor.

Muhalefetin temel hatası, Rusya'daki 1905 devrimiyle, başka halkları ezen emperyalist bir ülkedeki devrimle- Çin'deki, ezilen ve başka devletlerin emperyalist boyunduruğuna karşı mücadele etmek zorunda olan yarı-sömürge bir ülkedeki devrimi bir tutmasındadır.

Bizde Rusya'da 1905 yılında devrim, burjuva-demokratik bir devrim olmasına rağmen, burjuvaziye **karşı,** liberal burjuvaziye karşı gerçekleşti. Neden? Çünkü *emperyalist* bir ülkenin liberal burjuvazisi karşı-devrimci olmadan edemez.

İşte bu nedenle o sıralarda Bolşeviklerin liberal burjuvazi ile geçici bloklar ve anlaşmalar yapması söz konusu değildi ve olamazdı. Muhalefet bundan çıkarak Çin'de devrimci hareketin bütün aşamalarında aynı çizginin izlenmesi gerektiğini, Çin'de milli burjuvaziyle geçici anlaşmaların ve blokların hiçbir zaman ve hiçbir şart altında caiz olmayacağını iddia ediyor. Ama muhalefet ancak böyle, ezilen ülkelerdeki bir devrimle ezen ülkelerdeki bir devrim arasındaki farkı kavrayan ve kabul etmeyen insanların konuşabileceğini, ancak böyle Leninizm'den kopan ve İkinci Enternasyonal takipçiliğine batan insanların konuşabileceğini unutuyor.

Sömürge ülkelerdeki *burjuva* kurtuluş hareketiyle yapılacak geçici anlaşma ve blokların caizliği konusunda Lenin şunları açıklıyor:

> "Komünist Enternasyonal, sömürge ve **geri** kalmış ülkelerdeki burjuva demokrasisi ile *geçici bir ittifaktı* girmeli, fakat onun içinde erimemeli birleşim halinde bile olsa proleter hareketin bağımsızlığını mutlaka korumalıdır" (4. baskı, cilt 31. s. 127, Rusça)... "komünistler olarak bizler sömürge ülkelerdeki *burjuva kurtuluş* hareketlerini ancak, eğer bu hareketler gerçekten devrimciyse, eğer bunların temsilcileri biri, köylülüğü ve sömürülen geniş kitleleri devrimci bir ruhla eğitmemiz *ve* örgütlememit.de engellemiyorsa, *desteklemeliyiz ve destekleyeceğiz"* (4. baskı, cilt 31, s. 217, Rusça).

Nasıl "olur" da *Rusya'*da burjuvaziyle anlaşmalara en sert biçimde karşı çıkan Lenin, Çin'de böylesi anlaşmaları ve blokları caiz görebilir? Sakın Lenin yanılmış olmasın? Sakın Lenin, devrimci taktikten oportünist taktiğe bir dönüş yapmış olmasın? Elbette hayır! Lenin, **ezilen bir ülkedeki devrimle ezen bir ülkedeki devrim arasındaki farkın bilincinde olduğu için** bu "olmuştur". Lenin, sömürge ve bağımlı ülkelerde, milli burjuvazinin, gelişmesinin belirli bir

aşamasında kendi ülkesindeki devrimci hareketi emperyalizmin boyunduruğuna karşı destekleyebileceğinin bilincinde olduğu için bu "olmuştur". Muhalefet bunu kavramak istemiyor, muhalefet Lenin'in devrimci taktiğinden koptuğu, Leninizm'in devrimci taktiğinden koptuğu için bunu kavramak istemiyor.

Muhalefet liderlerinin konuşmalarında Lenin'in bu tali matlarını nasıl titizlikle es geçtiklerine, bunlara değinmekten nasıl çekindiklerine dikkat ettiniz mi? Peki, onlar Lenin'in sömürge ve bağımlı ülkelere ilişkin herkesçe bilinen bu taktik talimatlarını **niçin es geçiyorlar?** Bu talimatlardan niçin korkuyorlar? Çünkü onlar gerçekten korkuyorlar. **Çünkü Lenin'in taktik talimatları, Çin devriminin sorunlarında Troçkizm'in bütün ideolojik-siyasi anlayışını alt üst etmektedir.**

Çin devriminin aşamaları üzerine. Muhalefet öylesine çelişkilere dolanmıştır ki, şimdi Çin devriminin gelişmesin· de her türlü aşamanın varlığını tamamen yadsıyor. **Peki** ama gelişmesi içinde belli aşamalardan geçmeyen bir devrim var mıdır? Bizim devrimimizin de gelişme aşamaları yok muydu acaba? Lenin'in Nisan Tezleri'nil'ı alın, görecek siniz ki, Lenin **devrimimizi iki aşamaya ayırıyordu**: ilk aşama, ana ekseni tarım hareketi olan burjuva-demokratik devrimdi; ikinci aşama ise, ana ekseni iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi olan Ekim devrimiydi.

…..

Çin devriminin karakteristiği , onun bu "ilk adımı" atmış olması, gelişmesinin ilk aşamasından geçmiş olması, tüm ulusun birleşik cephesinin devrimi dönemini geride bırakmış ve gelişmesinin ikinci aşamasına, tarım devrimi dönemine girmiş olmasıdır.

Örneğin Türk devrimi (Kemalistler) için **karakteristik olan ise,** bunun tersine, gelişmesinin ikinci aşamasına **tarım**

devrimi aşamasına geçmeye teşebbüs dahi etmeksizin "ilk adımda", gelişmesinin birinci aşamasında, **burjuva kurtuluş hareketi aşamasında çakılıp kalmış olmasıdır.**

Devrimin ilk aşamasında, Kanton döneminde Kuomin tang ve onun hükümeti neyi temsil ediyordu? Onlar o zaman işçilerin, köylülerin, burjuva aydınların ve milli burjuvazinin bir blokunu temsil ediyordu. Kanton o sıralar devrimci hareketin merkezi, devrimin hareket üssü müydü? O sıralar emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesinin bir hükümeti olarak Kanton Kuomintang'ını destekleme siyaseti doğru muydu? Çin'de Kanton v**e Türkiye'de Ankara emperyalizme karşı mücadele ederken,** Çin'de Kanton'u ve diyelim ki **Türkiye'de Ankara'yı desteklediğimizde haklı mıydık? Evet, haklıydık.** Haklıydık ve o zaman Lenin'in istediği şekilde davrandık...Çin de Kanton ve **Ankara'nın mücadelesi emperyalizmin güçlerini parçaladı, emperyalizmi zayıflattı, itibarını sarstı** ve böylece dünya devriminin ocağının gelişmesini, **SSCB 'nin gelişmesini kolaylaştırdı**. Muhalefetimizin bugünkü liderlerinin o zaman bizimle birlikte hem Kanton'u hem de Ankara'yı destekledikleri, onlara belli bir yardımda bulundukları doğru mudur? Evet, doğrudur. Hele birisi bunu çürütmeyi denesin bakalım.

Ama sömürge devriminin birinci aşamasında milli burjuvaziyle birleşik cephe nasıl kavranmalıdır? Bu, komünistlerin, çiftlik sahiplerine ve milli burjuvaziye karşı işçilerin ve köylülerin mücadelesini şiddetlendirmemeleri gerektiği, proletaryanın bağımsızlığını, çok az da olsa, bir an için de olsa feda etmesi gerektiği anlamına mı gelir? Hayır, bu anlama gelmez.

The International Situation and the Defence of the U.S.S.R.

Speech Delivered on August 9, 1927

Dimitrov

Balkanlarda Avrupa Savaşı ve Emek Hareketi

The Communist International, 1924, No. 5 (New Series), pp. 93-103

Alıntı Çeviri

Türkiye'yi zayıflatmak ve Balkan Devletlerini Alman ve Avusturya-Macaristan'ın Balkanlar'a ve daha da ileri, Küçük Asya'ya girmesine karşı bir bariyer olarak kullanmak, İtilaf'ın çıkarına idi. Bu, yaklaşan Avrupa savaşına hazırlık açısından çok önemliydi. İtilaf, Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan'ın hanedanlarının ve burjuva sınıflarının, o zamanlar Balkan Devletlerini bir Türkiye'ye karşı savaş içine sokmak için, Türk egemenliği altında olan Balkan toprakları - Makedonya, Trakya ve Edirne toprakları ile ilgili ilhakçı özlemlerini çok zekice sömürdü.

…

Balkanlar, tüm Avrupa savaşının en önemli ve en kanlı cephelerinden biri haline geldi.

Balkan Hükümetleri, savaşan emperyalist gruplarca halkları aldatmaya yönelik ve onları savaşın dehşetini sonuna kadar yaşamalarına neden olan sloganların yanı sıra, savaşa katılmalarını meşrulaştırmak içinde eski milliyetçi sloganlarını kullandılar…Sırbistan, tüm Sırplar, Hırvatlar ve Slovenlerin ulusal birliğini sağlamak zorunda kaldı ve Balkan savaşları sırasında tüm ilhaklarını korumak zorunda kaldı; Romanya, ulusal birleşmesi için mücadele etmek zorunda kaldı **ve Türkiye, İtilaf emperyalizminin boyunduruğundan sıyrılmak zorunda kaldı.**

Togliatti

Sosyal Demokrasi ve Sömürge Sorunu 1928
Ercoli ile birlikte rapor

Alıntı Çeviri

Komünist Enternasyonalin genel siyasi yöneliminin en önemli karakteristik özelliklerinden birisi büyük kapitalist ülkelerde proletaryanın sınıf baskısına ve sınıf egemenliğine karşı mücadelesinin gelişimi ile, emperyalizm tarafından ezilen ve sömürülen, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki halkların kurtuluşu için mücadelenin gelişimi arasında kurmayı başardığımız bağlantıdan oluşur.

Bu alandaki faaliyetimizin ilk yıllarında, Sosyal Demokrat beylerin, **Afganistan emirinin mücadelesini ya da Kemalizmin İngilizlere karşı mücadelesininin devrimci bir öneme sahip olduğunu** ve egemen ülkelerdeki proletaryanın kapitalizme karşı mücadelesini büyük ölçüde destekleyebileceğini ilan edecek kadar "aptal" olan **biz zavallı Komünistlerle** alay ettiğini muhtemelen hatırlarsınız. Onlar ileri kapitalist bir ülkedeki Sosyal Demokrat Parti'den daha çok Kiva'daki mollaya daha fazla önem veren "**aptal" Komünistlere güldüler.**

Bugün Sosyal Demokratların **tonu değişti**. Artık **bizimle dalga geçmiyorlar**. Tam tersine faaliyetimizin bu kısmına dokunduklarında, bunu belli bir acıyla yapıyorlar ve kendilerinin sömürge politikaları olmasa da sadece biz, Komünistler ve burjuvazinin olduğunu ilan ediyorlar. Bu değişimin derin bir önemden yoksun değil...

Komintern - Komünist Balkan Federasyonunun Manifestosu Aralık 1922

'BALKAN ÜLKELERİNİN" İŞÇİ VE KİTLELERİNE

Aralık 1922

İşçiler, 'köylüler!

Yunanistan'la Türkiye arasında barış henüz gerçekleşmedi, akan kanlar henüz kurumadı, Anadolu'da ateşe verilen kentlerin, köylerin dumanları hala tütmekte.

Ama, gene de Balkanlar üzerinde yeni bir savaşın kanlı hayaleti dolaşmaya başlamıştır. Emperyalist

İttifak Devletleri, birbirleriyle mücadelelerinde Balkan devletlerini alet olarak kullandılar. Şimdi de çıkarları gerektirirse, **bu devletleri Türkiye halkının milli kurtuluş mücadelesini bastırmak**, Türkiye'yi iktisadi ve siyasi boyunduruk zincirinde tutmak, Boğazları ele geçirerek Yakın Doğu'daki durumlarını güçlendirmek için böyle davranmak zorundalar. Son olaylar ve Lozan Konferansı, ittifak Devletlerinin fetihçi siyasetine, özellikle de İngiltere ve Fransa'nın Türkiye ve Balkan devletlerine karşı siyasetine açıklık getirmektedir. .

Yunan halkı, kendisine hükmedenlerin maceracı caniyane siyasetini binlerce kurban vererek, mali ve iktisadi açıdan tam bir iflasla ödedi. Tıpkı Bulgar burjuvazisinin 1913 ve 1918 yılında, Sırp burjuvazisinin 1915 yılında ve Romen burjuvazisinin 1916 yılındaki çöküşü gibi **Yunan burjuvazisinin milliyetçi yağmacı siyaseti de çöktü**. Balkan devletlerindeki burjuvazi ve hanedanlar, tüm Balkan halklarını birbiri ardından kanlı felaketlere ve korkunç bir sefalete sürüklediler.

Bu halkların hepsi iktisadi bakımdan perişan oldu ve büyük kapitalist devletlerin boyunduruğu altına girdi. Milliyetçi

burjuvazilerin geçici başarılarını ittifak Devletlerine mali ve siyasi yönden tam bir bağımlılıkla ödeyen; haklarını gasp eden zorba bir yönetime boyun eğmek zorunda kalan Yugoslav ve Romen halkları bu bakımdan bir istisna oluşturmuyor.

Yunanistan'ın durumu, burjuvazi ve hanedanların Balkan halklarını milli kurtuluş ve birliğe götürmediğini, tam tersine savaşa, sefalete ve ölüme sürüklediğini yeniden kanıtlamaktadır. Aynı zamanda bu, sosyalist Balkan Federal Cumhuriyeti siyasetini bir kere daha doğrulamaktadır. Yıllardır bu siyaseti izleyen Balkan komünist partileri, bugün işçileri ve köylüleri, Balkan ülkelerinin tüm halkını bu bayrak altında birleşmeye çağırmaktadır.

Yunanistan'ın yenilgisi ve Türk milli ordularının İstanbul'a doğru ilerlemesi Balkanlardaki durumu değiştirdi. Yunanistan'ın yenilgisi aynı zamanda İngiltere'nin yenilgisi oldu. İngiltere savaşta Yunanistan'ı destekledi ve onu, Anadolu'yu istila siyasetinin ileri karakolu olarak kullandı. Türkiye'nin başarısı, ittifak Devletlerinden özellikle de **İngiliz emperyalizminin boyunduruğundan kurtulma mücadelesi veren Türkiye** halkının başarısıdır. **Türkiye ve büyük emperyalist devletler arasındaki bu mücadelede** Balkan halklarının iktisadi, siyasi ve milli çıkarları, emperyalist soyguncuların istilacı emellerinin karşısında ve Türkiye halkının yanındadır.

Başta İngiltere ve Fransa olmak üzere büyük **emperyalist devletler Türkiye'den ne istiyor? Onu boyunduruk altında tutmak, kesin olarak sömürgeleştirmek ve aralarında paylaşmak istiyorlar.** Kısa bir süre öncesine kadar Türkiye'ye uyguladıkları siyasetlerde birbirleriyle mücadele eden İngiltere ve Fransa bugün, Türkiye halkının elde silah istilacıları kovaladığı ve milli bağımsızlığını tam olarak kazanmak istediği bir anda görüş birliğine vararak Türklere karşı birleşiyorlar. **Amaçları, ortak güçlerle Türkiye'nin**

istila edilmesini ve boyunduruk altına alınmasını sağlamaktır.

İngiltere, Küçük Asya'ya aslında Hindistan üzerindeki sömürgeci egemenliğini güvence altına almak amacıyla hükmetmek istiyor. Ama bugün biraz daha fazlasını da istemektedir: İstanbul ve Boğazlara el atarak Karadeniz'i bir İngiliz savaş denizine dönüştürmek. İngiltere'nin büyük çabalar sarf ederek talep ettiği «**Boğazların serbestliğinin altında yatan gerçek niyet budur.**

İngiliz emperyalizminin, esasen tüm İttifak Devletleri **emperyalizminin Anadolu'ya, Boğazlara ve Karadeniz'e yerleşmesi,** Balkan halkları için ve Karadeniz kıyısında yaşayan **diğer halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı için büyük bir tehlike oluşturacaktır.** Üstelik bu, emperyalist İngiltere'nin Rusya halkının yüce cumhuriyetine karşı, devrimci Rusya'ya karşı vereceği mücadele için daha büyük yeni bir üsse kavuşması demek olur.

Büyük emperyalist devletlerin Yakın Doğu halklarına ve Balkan halklarına karşı güttüğü istilacı emellere Lozan Konferansında olsun, geçenlerde toplanan Cenevre Konferansında olsun karşı çıkan tek devlet Sovyet Rusya'dır. Böylece **Rusya Cumhuriyeti,** emperyalist boyunduruktan kurtulma mücadelesi veren Yakın Doğunun ezilen ve boyunduruk altındaki tüm halklarını da Balkan halklarını da koruyor.

Balkan ülkelerinin burjuvazisi ve hanedanları, Balkan hükümetleri bugün hala eskiden olduğu gibi büyük kapitalist devletlerin elinde iradesiz birer oyuncaktır. **Bunlar Türkiye halkıyla İngiliz-Fransız istilacıları arasındaki büyük tarihi mücadelede** İngiltere'nin ve Fransa'nın tarafını tuttular. Böylece Balkan halklarının hayati çıkarlarına, bu halkların milli 'bağımsızlığına bir kez daha ihanet ettiler. Bugün de Balkan hükümetleri, Balkan halklarının doğal müttefiki olan Türkiye halkı ile anlaşmak ve yüce Rusya Cumhuriyetinin

desteğini sağlamak yerine İngiliz ve Fransızların teşvikiyle yeni bir savaş ve hanedanlar birliği kuruyorlar. Bu birliğin amacı, Balkan halklarını Türkiye ve Rusya'ya karşı yeni bir savaşa sürüklemektir.

Son olaylarda Trakya'ya sahip olma sorunu ön plana çıktı. Bulgar burjuvazisi Ege denizine açılan bir kapı ile Trakya'nın özerkliğini istiyor. Ama bu özerklik lafazanlığı altında milliyetçi istila siyasetini uyguluyor. Trakya'yı ilhak etmeyi amaçlıyor. Trakya'yı silah zoruyla kendi elinde tutmak isteyen milliyetçi Yunan burjuvazisi de aynı istila siyasetini gütmektedir.

Bu halklar, milli kurtuluş ve özerklik mücadelelerinde tamamen haklıdır ve tüm Balkan l1alkları tarafından desteklenmelidir. Trakya halkları, ancak milli kurtuluş mücadeleleri, komşu Balkan ülkelerinin burjuvazisinin etkisinden kurtulur ve Trakya'da bir Sovyet cumhuriyeti, Balkanlarda ise federal bir Sovyet cumhuriyetinin kurulmasına yönelirse, tam bağımsızlıklarına kavuşa bilirler.

Sırp burjuvazisinin, başka milliyetten halkların yaşadığı Yugoslav ve özellikle Makedonya eyaletlerinde uyguladığı haklan gasp etme, milliyetsizleştirme ve terör yönetimi halklar arasında büyük hoşnutsuzluk yaratarak 'bağımsızlık ve özerklik için milli bir hareketin doğmasına yol açıyor. Bulgar burjuvazisi; Makedonya'daki milletlerin bağımsızlık ve özerklik hareketinden hem ülke içindeki gerici siyaseti hem de milliyetçi istilacı dış siyaseti için yararlanmak istiyor. 1912 yılında Makedonya'yı istila etmek ve parçalamak amacıyla Sırp 'burjuvazisiyle bir birlik kuran Bulgar burjuvazisi, bugün özerklik maskesi altında Makedonya'ya karşı aynı istilacı emelleri güdüyor. Makedonya'da yaşayan milletlerin bağımsızlık ve özerklik mücadelesi haklı bir mücadeledir ve Balkan halklarının en hayati çıkarı bu mücadeleyi desteklemeyi gerektirir. Ama bu mücadele ancak, Bulgaristan, Yunanistan ve Yugoslavya'nın istilacı emellerine

hizmet etmekten vazgeçip Makedonya'da bir Sovyet cumhuriyeti kurulmasına yöneldiği zaman, Makedonya'daki milletlerin kurtuluşuna yol açar.

Romanya'da Boyarlar ve burjuvazi, sömürülen kitlelerin ve ezilen halkların üzerinde kurdukları acımasız diktatörlükle egemenliklerini sürdürüyor. Balkanlarda ortaya çıkan son bunalım sırasında Yugoslavya gibi Romanya da yeniden İttifak Devletleri emperyalizminin, 'özellikle de İngiltere'nin oyuncağı oldu. Türkiye'nin bağımsızlığını kazanma çabalarına karşı çıktı ve Sovyet Rusya'ya karşı düşmanca bir siyaset izleyerek kışkırtıcılık yaptı.

Dünyayı yeni bir savaşın tehdit ettiği günümüzde sosyal-yurtseverler, proletaryanın özgürlük mücadelesinin bu ünlü hainleri, tıpkı Avrupa'daki kardeşleri gibi burjuvaziye hizmet sunuyorlar. Sosyal-yurtseverler, Lahey'deki uluslararası barış kongresinde burjuvaziyle iş birliği yaptıklarını doğrulamış ve burjuvaziye karşı birleşik cepheyi reddetmişlerdir.

Sosyal-yurtseverler, Rus proletaryasının temsilcilerince sunulan, tüm işçi örgütlerinin temsilcilerinden oluşan özel bir komisyon kurma önerisine karşı çıktılar. Bu komisyon yeni bir savaş tehlikesine karşı emekçi kitlelerin ortak eylemini örgütleyecek, hazırlayacak, yönetecek ve böylece Balkan halklarını ve tüm çalışan insanları tehdit eden kanlı bir facia olanağını yok edecektir.

Tüm Balkan devletlerinin işçileri ve köylüleri, emperyalist devletlerle onların maşası olan Balkan ülkeleri burjuvazisi ve hanedanlarının, **Balkan halklarını Türkiye ye ve Rusya'ya karşı yeni bir savaşa sürükleme çabalarına,** kararlılıkla karşı çıkmalıdır. Çalışan halk' kitleleri sermayenin saldırısına ve Balkanlardaki gericiliğe karşı, milliyetçiliğe, monarşiye ve emperyalizme karşı birleşmelidir. Ancak böyle bir mücadelenin sonunda burjuvazinin kendilerine taktığı boyunduruğu silkip atacak ve Balkan halklarını yeni savaşlara, sarsıntılara ve sefalete sürükleyen yerli

kapitalizmin zincirlerini parçalayacaklardır. Balkan halkları, toplumsal ve milli kurtuluşlarına ancak işçi ve köylülerin iktidarı ele geçirmesiyle, ancak devrimin zaferiyle kavuşabilirler.

İşçiler, köylüler! Balkan ülkelerinin tüm ezilen, halkları, gasp edilen halkları!

Komünist partisinin bayrağı altında birleşerek burjuvazinin sömürü, istila, toplumsal ve milli baskı siyasetine karşı cesaretle mücadele edin. Komünist partisinin bayrağı altında toplanın. Komünist Balkan Federasyonu, Balkan halklarının bağımsızlığına ve hayatına kasteden ve ittifak Devletleri emperyalizminden etkilenen Balkan burjuvazisinin savaş ve hanedanlar 'birliğinin karşısına tüm Balkan Ülkelerinin çalışan halk kitlesinin güçlü birliğini çıkartıyor.

Türkiye ile barış! **Türkiye halkının Avrupa emperyalizmine karşı milli bağımsızlık mücadelesi ile dayanışma!**

Yakın Doğu ve Balkanlardaki ezilen halkların biricik savunucusu Rusya Sosyalist Federal Sovyet Cumhuriyeti ile barış ve ittifak!

İşçi ve köylülerin iktidarı ele geçirmesi için, onların Federal Sosyalist Balkan Sovyet Cumhuriyetinde birleşmesi için mücadelede ileri!

Sofya, Aralık 1922

Komünist Balkan Federasyonu Yürütme Komitesi

lnternationale Presse - Korrespondenz,

11 Ocak 1'923, Sayı 8, s. 61 - 62.

Komintern - TÜRKİYE HALKINA BARIŞ AVRUPA EMPERYALİZMİNE SAVAŞ

Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu

27 Eylül 1922

İşçiler!

Yakın Doğu çok büyük tarihi önem taşıyan gelişmelere sahne oluyor. **Galip İttifak Devletlerinin kapitalistleri, Türkiye halkını ölüme mahkûm etti.** Türkiye'yi parçaladılar. Türkiye'nin çevresini kendi gücüne dayanarak varlığını sürdürme yeteneğinden yoksun bir dizi devletle sardılar. Bu devletler, İttifak Devletlerinin köpekleri olmaya ve her zaman Türkiye halkına karşı kışkırtılmaya mahkumdur. **Türkiye'nin başkenti İstanbul, müttefiklerin savaş kampı haline geldi.**

İngiliz ve Fransız savaş gemilerindeki topların namluları İstanbul'a çevrilmiştir. Türkiye'nin, tepeden tırnağa silahlı İttifak Devletlerine kendini savunmadan sonsuza dek teslim olması istendi. Ne var ki Sovyet Rusya'nın mücadele eden ve zafer kazanan Kızıl Ordumuzdan cesaret alan **Türkiye halkı, peş peşe savaşlardan bitkin düşmüş olduğu halde,** silaha sarıldı ve üç yıl süren mücadele sonunda canını kurtarmasını bildi. **İngiltere'nin donattığı Yunan ordularını kaçmaya zorladı.** İstanbul ve Çanakkale Boğazı dışında, **tüm Anadolu'yu yabancı ordulardan temizledi.** Türk ordularının zaferi, zalimlerin de gücünün sınırlı olduğunu, halklar **bir kez özgürlük için ayağa kalktılar mı,** Versay'da barış anlaşmaları adı altında kendilerine vurulan tüm kölelik zincirlerini paramparça edeceklerini bir kez daha kanıtlamıştır.

Ne var ki İngiliz uşağının, Yunanistan'ın yenilgisi, henüz İttifak Devletleri emperyalizminin nihai yenilgisi demek değildir. İstanbul ve Çanakkale Boğazı halli müttefiklerin

elindedir. Bu durum, müttefiklerin, Türkiye'yi hem kendi başkentlerinden tehdit etme isteğinden vazgeçemediklerini hem de **Çanakkale Boğazını ellerinde tutarak Sovyet Rusya'ya karşı savaş gemilerini** buradan Karadeniz'e geçirmek istediklerini gösteriyor.

İşçiler!

İngiliz emperyalizmi, Türkler kendi öz başkentlerini ve kendi öz kıyılarını ele geçirmeye cesaret· ettikleri takdirde, denizlerde özgürlük adına yeni bir savaş tehdidinde bulunacak kadar küstah. İngiliz ve Avustralyalı işçilerin Gelibolu'da kitleler halinde ölmelerinden bu yana çok az bir zaman geçti. Bu işçiler, İngiliz emperyalizmi Türkiye ve Rusya'ya hâkim olabilsin diye kanlarını akıtmışlardı. Buna hiç aldırmayan İngiliz emperyalizmi dünyayı yeni bir savaşla tehdit etmeye bir kez daha cüret ediyor. Tehditlerini gerçekleştirmeyi başarırsa s**adece İngiliz ve Türk askerlerinin değil, daha başka halkların da kanları akacaktır.**

Fransa, rekabet nedeniyle, İngiltere'nin Doğudaki durumunu zayıflatmak ve Doğuda baskı yaparak İngiltere'nin elinden Alman halkını sömürme özgürlüğünü kapmak amacıyla son yıllarda Türklere yardım etti. **Fakat karar anı gelip çattığında, yani Türkiye elini Boğaz kıyılarına uzattığında Fransa İngiltere'nin yanında olacaktır.** Çünkü Fransız emperyalizmi, Almanya'yı sömürmede İngiliz yardımını yitirmekten korkuyor. Fransa, İngiltere'ye karşı gösterilerde bulunabilir **ama İngiliz emperyalizmi ile ipleri asla koparamaz.** Demek ki Fransız işçileri de İttifak Devletlerinin ortak egemenliği için yeniden savaşmak zorunda kalacaklar. Fakat savaşa katılacak olanlar yalnızca 'bu halklar değildir. İttifak Devletleri, Sırpları ve Romenleri de savaşa sürükleyecek, İtalyanları ve Yunanlıları savaşa yeniden katılmaya zorlayacaktır.

Bir kez Balkanlarda tutuşan yangın oradan yayılacak ve Avrupa'yı yeniden tek bir savaş alanına döndürecektir. **Türklerin boyun eğmesiyle bunun önüne geçilse bile bu, Yakın Doğuda yeni bir savaşın sadece ertelenmesi demek olur.** Türkiye, İttifak Devletlerinin sırtına sapladığı hançerle yaşayamaz ve **Rusya, kendi buğday ve kömür bölgeleri İngiliz donanmasının etki alanı içinde kaldığı sürece güvenlikte olamaz.**

İşçiler! **Türk hükümeti, işçilerin ve köylülerin hükümeti değildir;** subayların bir kesiminin hükümetidir, aydınların hükümetidir, **hiç kuşkusuz bizim amaçlarımızla uyuşmayan bir hükümettir.** Bu yüzden Türkiye işçi sınıfı, Türkiye iktisadi açıdan kalkındığı ölçüde bu hükümete karşı mücadele etmek zorunda kalacaktır.

Ama Türkiye işçileri, kendileriyle bu hükümet arasındaki ilişkiler **ne olursa olsun, Türkiye'nin mücadelesinin yoksul bir köylü halkın uluslararası sermayenin köleleştirme çabalarına karşı verdiği bir mücadele olduğunu anladılar**. Ve uluslararası **proletarya Türk hükümetiyle ilişkisi bir yana, sırf kendi öz çıkarları gereği,** ittifak Devletleri emperyalizminin yeniden Türklere karşı silaha sarılmasını, İngiliz dünya egemenliğinin çıkarları uğruna Avrupa proletaryasının yeniden kanını dökmesini bütün gücüyle engellemek zorundadır.

İşçiler! Özellikle siz İngiltere, Fransa, İtalya, Sırbistan ve Romanya işçileri! Sizin göreviniz, Türkiye'ye karşı atılacak herhangi bir askeri adıma karşı var gücünüzle ve ısrarla mücadele etmektir.

Sizin göreviniz, **İttifak Devletlerinin, Boğazları müttefiklere açması için Türkiye'yi zorlayarak** yeni savaşlar hazırlamalarını engellemek için tüm gücünüzü ortaya koymaktır. Yakın Doğuda sonuca bağlanan sorunlar, sadece Karadeniz kıyılarında yaşayan halklar için değil, aynı

zamanda Avrupa proletaryası için de birer ölüm kalım sorunudur.

Kahrolsun İttifak Devletleri emperyalizmi!

Türkiye halkına özgürlük ve barış!

Kahrolsun yeni emperyalist savaşlar!

Kahrolsun diplomasi bezirganları!

Moskova, 25 Eylül 1922

Komünist Enternasyonal, Yürütme Komitesi

Internationale Presse - Korrespondenı,

27 Eylül 1922, Sayı 189, Özel Sayı.

Komintern'in Dördüncü Kongresi Tarafından Kabul Edilen Taktikler Üzerine Tezler

5 Aralık 1922

3. ULUSLARARASI POLİTİK DURUM

Uluslararası politik durum da kapitalizmin sürmekte olan çöküşünü yansıtmaktadır.

Tazminatlar sorunu hâlâ belirsizdir. Müttefik devletler arasında birbiri ardına konferanslar düzenlenirken, Alman ekonomisindeki ani düşüş kontrolsüz bir şekilde ilerliyor ve Orta Avrupa'nın her yanında kapitalizmin varlığını tehdit ediyor. Almanya'nın ekonomik durumundaki bu felâketvari kötüleşme, ya müttefikleri tazminattan vazgeçmeye zorlayacak, ki bu Fransa'daki ekonomik ve politik krizi şiddetlendirecektir, ya da kıtada bir Fransız-Cermen sınai bloğuna yol açacak ve bu da İngiltere'nin ekonomik durumunu ve dünya pazarındaki konumunu kötüleştirecek; İngiltere ile kıtayı politik olarak karşı karşıya getirecektir.

Yakın Doğu'da müttefiklerin politikası tamamen iflâs etti. Sevr Antlaşması, Türk süngüleri tarafından parça parça edildi. Türkiye ve Yunanistan arasındaki savaş ve onunla bağlantılı olaylar, mevcut politik dengenin ne kadar istikrarsız olduğunu oldukça açık bir şekilde gösterdi. Yeni bir emperyalist dünya savaşının heyulası açıkça görünür bir hale geldi. İngiltere ile rekabet yüzünden, müttefiklerin Yakın Doğu'da ortak çalışmasının yıkımına yardım eden emperyalist Fransa, şimdi kendi kapitalist çıkarları tarafından, Doğu halklarına karşı ortak kapitalist cepheye geri dönmek zorunda bırakılmıştır. Kapitalist Fransa böylece Yakın Doğu halklarına bir kez daha göstermiştir ki, ezilmişliğe karşı mücadele, yalnızca Sovyet Rusya'nın yanında ve bütün dünyanın devrimci proletaryasının desteğiyle yürütülebilir.

Uzak Doğu'da, muzaffer müttefik devletler, Washington'da Versay Antlaşmasını değiştirmeyi denediler. Ancak silahlanmanın yalnızca bir biçimini, gelecek birkaç yıl içinde inşa edilecek büyük savaş gemilerinin sayısını kısıtlayarak, kendilerine sadece soluk alacak zaman kazandırdılar. Sorunları için hiçbir çözüm bulamadılar. Amerika ve Japonya arasındaki savaş sürüyor ve Çin'deki iç savaşı kızıştırıyor. Pasifik kıyıları daha önce olduğu gibi büyük çelişkilerin kızgın odağı olarak durmaktadır.

Hindistan, Mısır, **İrlanda ve Türkiye'deki ulusal kurtuluş hareketleri örneği**, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin, emperyalist güçlere karşı gelişen devrimci hareketin sıcak yatağı olduğunu göstermekte ve verili durumda nesnel olarak burjuva dünya düzeninin tüm varlığına karşı işleyen devrimci direnişin tükenmez rezervlerini temsil etmektedir.

Versay Antlaşması gelişen olaylar tarafından tasfiye edilmektedir. Bununla birlikte bu tasfiye, yerini, kapitalist devletler arasındaki genel bir anlaşmaya, emperyalizmin terk edilmesine değil, yeni çelişkilere, yeni emperyalist gruplaşmalara ve yeni silahlanmalara bırakmaktadır. Verili koşullarda Avrupa'nın yeniden yapılanması olası değildir. Kapitalist Amerika, kapitalist Avrupa ekonomisinin restorasyonu için fedakârlık yapmaya isteksizdir. Kapitalist Amerika, mirasçısı olacağı Avrupa'daki kapitalizmin yıkılmasını bir akbaba gibi izlemektedir. Eğer Avrupa işçi sınıfı politik iktidarı ele geçirmez, dünya savaşının kalıntılarını temizlemez ve Avrupa Federal Sovyet Cumhuriyeti'nin inşasına başlamazsa, Amerika kapitalist Avrupa'yı köleleştirecektir...

Aynı zamanda proletaryanın burjuvaziyi alt ettiği tek ülke olan ve beş yıldır düşmanın saldırısına karşı iktidarını koruyan Sovyet Rusya'nın uluslararası politik durumu ölçülemez oranda güçlenmiştir. Cenova ve Hague'de müttefik kapitalistler, Rusya Sovyet Cumhuriyeti'ni

sanayinin ulusallaştırılmasını terk etmeye ve Sovyet Rusya'yı gerçekte müttefiklerin bir sömürgesi haline getirecek olan bir borç yükünü üzerine almaya zorlamaya çalıştılar. Proletarya Devleti yine de bu küstahça niyetlere karşı koymak için yeterince güçlüdür. Yıkılan kapitalist devlet sisteminin kaosunun ortasında, Sovyet Rusya, Berezina'dan Vladivostok'a, Murmansk'tan Ermeni dağlarına kadar, Avrupa'da ve Yakın ve Uzak Doğu'da büyüyen iktidarın bir faktörüdür. Kapitalist Dünyanın Sovyet Rusya'yı finansal abluka ile boğma çabalarına rağmen, o, ekonomik yeniden yapılanmasına devam edebilecek durumdadır. Bu amaçla yalnızca kendi ekonomik kaynaklarından değil, aynı zamanda kapitalist devletlerin kendi aralarındaki rekabetten de –ki bu rekabet onları Sovyet Rusya ile ayrı ayrı anlaşma yapmaya zorlayacaktır– yararlanacaktır. Dünyanın altıda biri Sovyetlerin elindedir. Rusya Sovyet Cumhuriyeti'nin yalnızca varlığı bile burjuva toplumdaki sürekli bir zayıflık unsuruna işaret eder, o dünya devriminin en önemli faktörüdür. Sovyet Rusya'nın ekonomik gücü ne kadar büyürse, dünya politikasındaki bu en üstün devrimci faktörün etkisi de o kadar güçlü olacaktır.

Lenin

Observer ve Manchester Guardian Muhabiri Michael Farbman ile Röportaj

Alıntı Çeviri

İkinci soru: İngiltere'nin desteklemiş olduğu Yunan-Türk savaşının sona ermesi, bir İngiliz-Rus anlaşmasının imzalanması için bir fırsat değil midir?

Cevap: Elbette, **İngiltere'nin desteği olan Yunan-Türk savaşı**nın sona ermesi, bir İngiliz-Rus anlaşmasının imzalanması şansını belli ölçülerde artıran bir etkendir. Biz, daha bu savaş sona ermeden önce böyle bir anlaşma arıyorduk ve şimdi de büyük bir enerji ile buna devam edeceğiz.

Üçüncü Soru: Rusya'nın Doğu sorununun çözümüne katılmasını sadece bir prestij sorunu olarak mı ele alıyorsunuz, yoksa sadece **Rusya'nın gerçek çıkarları açısından mı yola çıkıyorsunuz?** Rus hükümeti, Rusya'nın, konferansın sadece Boğazlar sorunu ile ilgili bölümüne katılmasını öngören Fransız önerisini onaylıyor mu?

Cevap: Rusya'nın Ortadoğu sorununun çözümüne katılmasını hiçbir şekilde bir prestij sorunu olarak görmüyorum……

Bizim Orta Doğu politikamız, Rusya'nın **en gerçek, acil ve yaşamsal çıkarları** ve onunla federasyon kuran bir dizi devletlerin çıkarları **sorunudur.**

Dördüncü soru: Rusya'nın boğazlar sorununun çözümü için programı nedir?

Cevap: Boğazlara ilişkin programımız …

Birinci olarak, **Türkiye'nin milli taleplerinin karşılandırılması**. **Bunu zorunlu olarak görüyoruz, sadece ulusal bağımsızlık çıkarları değil.**

Lenin

Vergi Üzerine Rapor

Alıntı çeviri

Birçoğunuz, Dokuzuncu Parti Kongresi'nde çabaları ekonomik cepheye çevirme sorununun gündeme getirildiğini hatırlayabilir. O zamanlar tüm dikkatler buna odaklanmıştı. Savaşla işimizin bittiğini düşünüyorduk: ne de olsa burjuva Polonya'ya inanılmaz derecede uygun barış koşulları teklif etmiştik. Ancak barış bozuldu ve Polonya savaşı bunu izledi. **Dokuzuncu ve Onuncu kongreler arasındaki dönem neredeyse tamamen bir savaş dönemiydi.** Polonyalılarla çok yakın bir zamanda son bir barış anlaşması imzaladığımızı biliyorsunuz ve **birkaç gün önce Türklerle,** Kafkasya'daki bitmez tükenmez savaşlardan **bizi tek başına kurtaracak olan bir barış anlaşması imzaladık**. Britanya ile dünya çapında önemi olan bir ticaret anlaşmasını daha yeni tamamladık. İngiltere ancak şimdi bizimle ticari ilişkilere girmek zorunda kaldı. Örneğin Amerika hala bunu yapmayı reddediyor. Bu size **kendimizi savaştan kurtarmanın ne kadar zor olduğuna dair bir fikir verecektir.** Dokuzuncu Kongre'nin beklentilerini hemen gerçekleştirebilseydik, elbette çok daha fazla miktarda ürün sağlayabilirdik.

Komintern, YUNAN - TÜRK SAVAŞI

7 Nisan 1921

Anadolu'da Yunanlılarla Türkler arasındaki savaş yeniden alevlendi. Gerçi Batı proletaryasının dikkati Orta ve Güney Avrupa'daki iç savaş üzerinde yoğunlaşmış bulunuyor, ama Yunanlılarla Türklerin arasındaki savaş da öyle ikinci dereceden bir savaş sayılmamalıdır. Çünkü bu savaş İttifak Devletlerinin Sovyet Rusya'ya karşı yürüttüğü inatçı mücadelenin bir uzantısıdır.

Bolşeviklerin mücadele yöntemine karşı Sosyal Demokrasinin en çok başvurduğu savlardan biri de Bolşeviklerin yarı-feodal "devrimci" Kemal Paşa ile ittifak yaptıkları, böylece emperyalist - «Bonapartçıları olduklarını kanıtladıkları ve artık kendilerine proleter hükümeti demeye hakları olmadığıdır. Rus proletaryasının bu «iyi niyetli)) dostların, dünyanın tek işçi hükümetinin kapitalist dünyaya karşı mücadelesi ile Rus devletinin İttifak Devletleri **emperyalizmine karşı mücadelesi arasındaki farkı göremiyorlar**. İttifak Devletlerinin devrimi ezmek için sarf ettikleri çeşitli çabalara, karşı - devrimci paralı askerlere, başta Polonya olmak üzere satılmış sınır devletlerine karşı üç yıl süren savaş, sınıfsal bir nitelik taşıyordu. Bu sınıf mücadelesinde Sovyet hükümeti, sınıf yoldaşlarıyla, Avrupa ve Amerika'nın proleter kitleleriyle ittifaktan da yararlandı. Proletaryanın 'bilinci, komünist ajitasyon sayesinde o denli gelişmişti ki, İttifak Devletleri kendi işçi ve köylülerinin eline Sovyet iktidarına karşı kullanmak üzere silah veremez olmuşlardı. Arhangelsk macerası ve Odessa'da Fransız tayfalarının ayaklanması, İttifak Devletlerine Batı proletaryasının duygularının ne denli güçlü olduğunu gösterdi. İşte bu yüzden İttifak Devletleri, kendileri için bu denli önemli olan 'bir savaşta ancak satılmış uşaklar kullanabildiler. Onların bu tecrit olmuş müdahalesi, yenilgiyi başından beri içinde taşıyordu.

Asya'da ise durum daha başkadır. Orada bilinçlendirilmiş kitleler yoktur, yüz milyonlarca köleleştirilmiş ve sömürülen insanı uyandıracak ajitasyon henüz başlamamıştır.

Buna karşılık, **Ankara'nın burjuva devrimci hükümetiyle** ittifak olanağı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. **Bu hükümet de emperyalizme karşı mücadele ediyor.** Birkaç ay önce, bu ittifakın gerekliliği her iki tarafça da anlaşıldığında Gürcistan (ve Ermenistan) Sovyet Rusya ile Türkiye'yi birbirinden ayırmaktaydı. İttifak Devletleri bu ülkeleri Sovyet Rusya ya, Bakü petrolüne, Kuban tahılına ve Donets kömür havzasına yöneltecekleri bir saldırının üssü olarak görüyorlardı.

Ama bu ülkeler aynı zamanda Türkiye içinde bir tehditti. Milletler Cemiyetinin bu devletlerden hareket edecek olan müttefik orduları, Sevr Antlaşmasının* uygulanması ile Ermenistan'ı Türkiye toprakları zararına genişletip İttifak Devletleri emperyalizminin ön Asya'daki güçlü bir kalesi haline· getirebilirlerdi. Ayrıca Ankara hükümetinin demokratik bir nitelik taşıması ve İstanbul Saltanatına göre büyük bir ilerlemeyi temsil etmesi de bir olgu olarak göz önünde bulun'" durulursa, Sovyet Rusya'nın Kemal'le ittifak yapmasının ne denli doğal olduğu ortaya çıkar. Bunun yansıra Kemal, komünist ajitasyona büyük bir özgürlük tanımıştır. Son zamanlarda bu bir ölçüde kısıtlanmış olmakla birlikte, Doğudaki kitlelerin bilinçlendirilmesi için gene de büyük bir fırsat demektir.

Türkler tarafından bugüne değin onaylanmayan Sevr Antlaşmasının en önemli noktalan şunlardır: Türkiye'nin Anadolu dışındaki tüm eski topraklarından vazgeçmesi. Yani Türkiye, Suriye' den, Filistin, Mısır, Arabistan ve Mezopotamya'dan Fransızlarla İngilizlerin yararına: Trakya, İzmir ve dolaylarından da Yunanlıların yararına vazgeçecektir. İstanbul kentinin ve İstanbul ve Çanakkale

Boğazlarının İttifak Devletleri tarafından sürekli işgali. Antlaşmanın uygulanmasını güvence altına almak için de Türkiye'nin bu bölgeler üzerindeki egemenlik haklarının çeşitli İttifak Devletleri komisyonları yoluyla (örneğin Çanakkale komisyonu. Mali Komisyon vb. gibi) kaldırılması.

İttifak Devletleri, Müslüman dünyasında hala önder rol oynayan **Türkiye'nin Sovyet Rusya ile ittifak yapmasının kendilerinin Doğudaki egemenliği açısından** nasıl bir tehlike oluşturduğunu kavradılar. İttifak Devletleri, bir yandan eski düşmanlarına karşı barış antlaşmalarının tam olarak ve kayıtsız şartsız uygulanmasında diretirken, öte yandan Sevr **Antlaşmasını değiştirme yolunda pazarlıklara giriştiler,** hatta kendi müttefikleri olan Yunanistan'ın zararına bazı önerilerde bile bulundular (İstanbul'un koşullu olarak boşaltılması, İzmir üzerinde Türk egemenliği gibi). Üstelik **Sevr Antlaşması, Kemal hükümetiyle yapılmamıştır** ve **Kemalistlerin varlık nedeni, bu antlaşmayı başından beri reddetmeleridir.**

Londra Konferansı, Türk Dışişleri Komiseri Bekir Sami Bey yönetimindeki Türk heyetinin hükümete bilgi vermek üzere Ankara'ya **dönmesiyle kapandı.** Türk heyeti, yol üzerinde Paris'e uğrayarak Fransa ile bir anlaşma yaptı. Bu anlaşmaya göre, **Türkler Fransızların işgali altındaki Kilikya'ya saldırılarını durduracaklardı.**

Durum böyle iken, Londra Konferansında tarafların tüm önerilerine inatla karşı çıkan ve Kemal hükümetinin cevabını beklemeyen **Yunanlılar, ortada doğrudan bir neden olmadığı halde, silaha sarıldılar.** Geçen yıl Venizelos'un yönetimindeki savaş hareketi sonucunda İzmir'in yüz kilometre kadar doğusuna uzanılması, ayrıca Ege kıyılarının İstanbul'a değin Yunan ordusunun elinde olması sayesinde İzmir'in güvenliği yeterince sağlanmıştı. Uzun ve dağlık bir cepheye dağılmış olan, sürekli savaşmaktan yorgun düşmüş Yunan ordusunun (100-130 bin asker dolaylarında) büyük bir

savaş gücü olamazdı. Üstelik İttifak Devletleri, Yunan - Türk savaşında “tarafsızlıklarını” ilan ettiler.

Bu da Yunanlıların şimdilik doğrudan doğruya İttifak Devletleri tarafından desteklenme umudunu ortadan kaldırdı.

Bu savaş, İttifak Devletleri tarafından başlatılan savaşlardan ancak biri olarak görülmelidir. Londra

Konferansı toplanırken, bir yandan da Moskova'da Rusya - Türkiye ittifakının açıklanmasıyla ve sağlamlaştırılmasıyla sonuçlanan görüşmeler yapılıyordu.

Böylece Londra Konferansının sebebi, yani İttifak Devletlerinin ödünlerine **karşılık Kemal'in de Rusya ile ittifaktan vazgeçmesi** ve böylece yeni bir Kafkas cephesinin açılması olanağı da ortadan kalmaktaydı. Nitekim Rusya - Türkiye anlaşmasının kesin biçimini almasından sonra bu tür umutların hepsi suya düştü. Buna karşılık sürgünden dönen Yunanistan kralı ve Gunaris hükümeti, İttifak Devletlerine karşı iyi niyetlerini kanıtlamak ve savaş sırasında takındıkları Alman dostu tutumu unutturmak için her türlü maceraya hazırdılar. Üstelik Konstantin'in yapacağı başarılı bir seferin iç siyasette Venizeloscularla Konstantinciler arasında bir köprü kuracağını da düşünüyorlardı.

Venireloscularla Konstantinciler arasındaki çatışmanın coğrafi temelleri de vardır: Yeni Yunanistan (Trakya ve Ege) ile İstanbul Venizeloscu, Eski Yunanistan ise Konstantincidir. Yunan kamuoyunun böyle bölünmesine yol açan şey, eski Başbakanın Yunan halkını dokuz yıldır savaşa zorlayan ve Yunanistan zaferler kazandığı halde halkın büyük bölümünü pasifleştiren **emperyalist siyasetidir.** Yunanistan'daki değişiklikte, Yunanistan'ın genç sosyalist (komünist) partisinin militarizme karşı yaptığı propagandanın payı

az değildir. Kral Konstantin'in ülkeye geri çağrılması, bir çıkış yolu bulmak için boş yere çırpınan burjuva pasifizminin sonucudur. Ama şimdi de Konstantin, ülkedeki iki düşman kampı, kendini ittifak Devletleri emperyalizminin hizmetine sunarak birleştirmeye çalışıyor!

Yunan saldırısının başka bir nedeni olarak, **Yunanlıların Anadolu cephesindeki Türk kuvvetlerini olduğundan zayıf gördüklerini söyleyebiliriz.** Yunanlılar, Türklerin yedek kuvvetlerinin uzaklardaki Ermenistan'da bulunduğunu sanıyorlar. Orduların oradan cepheye gelmesi, yolsuz izsiz Anadolu'da haftalar, hatta aylar alır.

Bu durumdan da anlaşılacağı gibi, İttifak Devletlerinin <tarafsızlık» bildirisi, bir **yüksek politika oyunundan başka bir şey değildir.** Bu davranışın nedeni, Türklerin, yani Müslümanların düşmanlarını açıkça destekleyerek İngilizlerin Hindistan, İran, Mezopotamya ve Arabistan'daki güç durumunu büsbütün güçleştirmemek, öte yandan da Suriye ve Bağdat demiryolunun anahtarı olan ve Kemalistlerle yapılan anlaşmaya göre Fransa'ya geçen Kilikya iline yeni **Türk saldırılarını önlemek kaygısıydı.** Bu «tarafsızlığın» gerçekte ne menem bir şey olduğunu, .savaş başlamadan az önce İttifak Devletleri tarafından Yunanistan'a açılan kredi ve -ne kadar yalanlarsa yalanlasın- **İngiltere'nin Yunanistan'a silah vermesi gösteriyor.** Ayrıca şu durum da «tarafsız» bir devlet için oldukça garip kaçmıyor mu; Savaş başlayana, yani İngiltere tarafsızlığını ilan edene kadar **Yunan 11. tümeni, İngiliz kumandası altında bulunuyordu**, şimdi de İngiliz ordusunun İzmit cephesini üs olarak kullanmaktadır. Yani zafer durumunda Yunanlılar, İttifak Devletlerinin acil desteğini elde edebilecektir.

Yunan saldırısının hedefi olarak, İstanbul - Konya demiryolunun (Bağdat demiryolunun ilk kesimi)

Eskişehir'le Afyonkarahisar arasındaki bölümü saptanmıştı. Yunanlılar iki kanattan saldırdılar. Üs olarak Bursa'yı kullanan sol kanat, demiryolunun düğüm noktası olan Eskişehir üzerinden Ankara 'ya doğru yürüdü; sağ kanat ise İzmir - Afyon demiryolu boyunca ilerleyerek Menderes vadisine girdi. Direniş zayıf olduğu için Yunanlılar, saldırı hattından aşağı yukarı yüz kilometre uzaktaki Eskişehir ve Afyon'a Mart ayı sonunda varabildiler.

Milliyetçi Yunan basınının sevinci sonsuzdu. Varılan yerin saldırının sadece ilk bölümü olduğu, saldırının süreceği ilan edildi. İttifak Devletlerinin çiçeği burnundaki tarafsızlığı da sallanmaya başlamıştı. Fransızlar, Yunanistan konusundaki coşkulu tutumlarıyla, gerçek tasarılarını açığa vurdular. O soğukkanlı İngilizler bile ateşli rüyalar görmeye başladı. {(**Times gazetesinin İstanbul** muhabiri, oradaki İngiliz çevrelerinin görüşü olarak, **Kemal Paşa'nın merkezi olan Ankara'ya** (Eskişehir'e 300 km uzaklıkta) **dişe dokunur bir güçlükle karşılaşılmaksızın on gün içinde girilebileceğini bildiriyordu.**

Gerçekten de Türkler için askeri durum kötüleşebilirdi. Yunanlıların dayanmış olduğu demiryolu hattı, Kemal ordusunun Kuzey ve Güney bölümleri arasındaki tek ulaşım olanağıydı. Yunanlılar eğer doğuya doğru 30-40 km daha ilerleyerek, demiryolunu Kemalistlerin elinden alabilirlerse, çok önemli bir ikinci üs elde etmiş olacaklardı. Bu üs hem Yunanlılara hem de İttifak Devletlerine, demiryoluyla İzmir ve İstanbul'dan büyük kitleler taşıyarak **Anadolu'da geniş çaplı bir saldırı düzenleme olanağı verecekti.**

Ama bu başarılamadı. Türk ordusunun, Yunanlıların sandığı gibi **Kafkasya'da değil de burunlarının dibindeki Ankara'da toplanmış olan esas güçleri,** Yunan saldırısı sırasında demiryoluyla Eskişehir

yakınlarına getirildi ve Eskişehir'in Yunanlılar tarafından alınmasından hemen sonra bu güçler karşı - saldırıya geçtiler.

Bir haftadır dağlık ve çetin bir yörede çarpışarak ilerleyen ve tuttuğu hat üzerinde birazcık soluk almak isteyen yorgun Yunanlılar, bu taze ve sayıca üstün Türk kuvvetleriyle başa çıkamadılar. **İki gün süren çarpışmalardan sonra, Yunanlılar panik içinde geri çekilmeye başladı**. Saldırı sırasında iki Yunan kanadı birbirine oldukça uzak olduğu için, o ana kadar Simav ve Kütahya'da bulunan Türk birlikleri, şimdi yandan saldırıya geçti. Yunanlıların Kuzey kanadının böylece parçalanması güney kanadının durumunu da etkileyecektir ve genel bir Yunan geri çekilmesi beklenebilir. Üstelik Türkler, Kilikya'dan çektikleri kuvvetlerle Güneyde önemli bir destek yaratmışlardır. Şimdi sorun, **birdenbire yeniden tarafsızlaşıveren** ve **bu işle hiçbir ilgileri bulunmadığını söyleyen İttifak Devletlerinin yardımı olmaksızın**, Yunanlıların, Türkleri saldın öncesindeki Nazilli - Uşak - Bursa - İzmit cephesinde durdurup durduramayacağıdır. Aksi halde Türkler, İzmir, Bursa ve İstanbul'a doğru ilerleyeceklerdir. Orta Doğu'da durum son derece keskinleşmiş bulunuyor.

Güçlerinin bilincinde olan Kemalistler, **İttifak Devletleri emperyalizmine karşı mücadeleyi sürdürecektir.** Öte yandan Yunanlı kitleler de komünistlerin anlattığı şu gerçeği kavrayacaktır: ((Barışçıl kral da tıpkı Cumhuriyetçi Venizelos gibi, Yunanlıların kanını akıtarak «milletin iyiliğini», yani kendi çıkarını, sağlamaya çalışıyor. Sonuç olarak Konstantin'in savaş macerası, Yunanistan devriminin gelişmesine hizmet edecektir.

Kommunismus (Kominternin Güneydoğu Avrupa ü1keleri için yayın organı), cilt 13, 14, 15 · Haziran 1921

Komintern - Yakın Doğuda Bunalım

A. Bolgar

3 Ekim 1922

Doğrusu geçen yıl tanık olduğumuz dünya siyaseti uygulamalarından sonra, Yakın Doğudaki büyük çatışma gene işe yaramaz bir uzlaşmayla bağlanır ve geçici bir çözüm çırpıştırılıp bunalım dindirilirse, hiç şaşmayız. Gerçi birtakım çevrelerin, özellikle de İtalyanların, böyle bir çözümü tüm başka sonuçlara yeğ lediğini gösteren belirtiler vardır, ama bu derece önemli bir bunalımın üstü örtülerek uzun süre ertelenip ertelenemeyeceği de su götürür.

Çünkü burada **söz konusu olan** coğrafi açıdan sınırları kesinlikle belli, **yerel bir bunalım değil,** Avrupa'nın bu en kokuşmuş noktasında başlayan **dünya çapında bir çöküştür.**

Dünya siyasi bunalımı, bu kadar geniş çaplı bir iktisadi bunalımla el ele yürümese bile muazzam önem taşır: Ne de olsa burada söz konusu olan, Fransa'nın yavaş yavaş tüm cephelerde başarıyla karşı çıktığı geleneksel İngiliz üstünlüğünün, yani İngiliz emperyalizminin kısa bir süre içinde birbirinin peşi sıra uğradığı yenilgilerdir. İngiltere ve Fransa arasındaki uzlaşmaz çelişme, genel dünya bunalımının bir sürü belirtisinden sadece biri olmakla birlikte, bu bunalımın patlak vermesine yol açabilecek tüm unsurları içinde taşımaktadır. Çünkü bu çelişmenin içinde -coğrafi zorunluluklar ve tarihi gelenekler bir yana- dünya savaşını doğuran, fakat bu savaşın hiçbir biçimde çözemediği ya da yarım yamalak çözdüğü pek çok şey yeniden ortaya çıkmaktadır, üstelik samimiyetsiz bir ittifakla sahte bir barış anlaşması da bütün bunlara tüy dikmektedir. Olaylar zincirinin bir halkası da bundan böyle **İngilizlerle Türkler arasında açık çatışma aşamasına dönüşmekte olan** Yunan - Türk savaşıdır. Bütün bunlar sorunu daha geniş boyutlara ulaştırıyor. Bu sorun, neredeyse **emperyalist siyasetin en**

açık, en çarpıcı örneği olmuştur ve hem geçmiş dünya savaşını anlama hem de dünya çapında yeşeren yeni çatışmanın tohumlarını kavrama açısından özel bir önem taşır.

Türk - Yunan savaşı, bugünkü dünya siyasetinin merkezi bir sorunudur, çünkü aşağıda belirtilen son derece önemli sorunlara sımsıkı bağlıdır:

1. İttifak Devletlerinin var olması ya da yok olması,

2. Barış anlaşmalarının dokunulmazlığı ya da yeniden ele alınması,

3. Balkanlar ve Yakın Doğu ile ilgili sorunların tümünün yeniden ortaya atılması.

Birinci sorun konusunda, önce **Yunan yenilgisinin bir sonucu olarak** İngiltere'nin diplomatik üstünlüğünü ve dünyadaki öteki güçlü devletler arasındaki yerini tehdit eden tehlikeye işaret edildi.

> «Her kim Türklerin isteklerini desteklemişse, o ya İttifak Devletlerinden şüphe ediyordur ya da onları yıkmak isteğindedir. Hindistan, Mezopotamya ve Mısır'daki sorumluluğu yüzünden İngiltere'nin karşılaştığı tehlike herhangi bir başka devletinkinden fazladır. Bütün çabalar, Yakın Doğuda bir barışın sağlanmasına yöneltilmelidir. Ama bu, Egede Rumlarının güvenliğini güvence altına alan bir barış olmalıdır. »

Bu sözler, «Daily Chronicle» gazetesinde yer alıyor. Ve İngiliz resmi makamları sık sık şunu tekrarlıyorlar: Boğazların serbestliği sağlanmalıdır ve İstanbul her koşul altında korunmalıdır, çünkü ((**İngiltere için savaşın en büyük kazançlarından biri,** dominyonlarının desteğiyle sağladığı 'boğazların serbestliğidir.' İngiltere, bu kazancı tehlikeye atacak herhangi bir siyaseti asla onaylayamaz.

Çünkü bu İngiliz silahlarının Türkiye'ye karşı kazandığı savaşı yitirmek demek olur. Demek ki, aslında barış anlaşmalarının hiç de bağ naz bir taraftarı olmayan İngiltere'nin Sevr Anlaşmasını olağanüstü bir kararlılıkla savunmasının kendince bir nedeni vardır. İngiltere bu anlaşmayı, başka anlaşmaların uygulanmasını neredeyse sapık bir inatla istediği halde Sevr Anlaşmasını seve seve gözden çıkaran Fransa'ya karşı da savunuyor.

Balkan ülkeleri, Yakın Doğuda kaynayan bunalım kazanıyla herkesten çok ilgilidir. Yeni patlak veren Yunan Devrimi ve niteliği konusunda haberler çok yetersiz ve bu devrimin herhangi bir biçimde komşu devletlere sıçrama olasılığı şu an için çok zayıf da olsa, **Türklerin zaferi ve Yunanlıların yenilgisinin bir sonucu olarak** Bulgaristan'ın güçlenmesi, bunların Romanya ve Yugoslavya üzerindeki etkileri, Balkanlardaki bunalımı geçici bir çözümle dinmeyecek **biçimde keskinleştiren son derece önemli etkenlerdir.**

Ama ilkinde olduğu gibi, gene Balkanlarda başlaması olası bir ikinci dünya savaşının ne anlama geldiğini artık milliyetçi kamp da anlamaktadır. Bu «Deutsche Allgemeine Zeitung" gazetesinin bir makalesinde açıkça ortaya çıkıyor. Yazıda şöyle deniyor:

> «Bugüne kadar 'galip devletlerin' dışında kaldığı toplumsal huzursuzluk ve devrimler tehlikesi, İkinci bir büyük savaşta onların üstünde sadece bir bulut gibi dolaşıp akla kalmayacaktır. Böyle bir durumda, kapitalist devletlerde toplumsal devrimi gerilerde kalmış bir şey olarak değil de önümüzde duran bir olay olarak görenler haklı çıkabilir. »

Bu durum karşısında burjuva diplomasisinin eski oyunları tamamen iflas ediyor. Konferanslar siyaseti çözümü hızlandıramayacaktır. Hele öngörülen uluslararası toplantılarda, şu anda Rusya ve Bulgaristan'a karşı planlandığı gibi, rahatsız edici unsurlar saf dışı bırakılırsa, bu

hiç mümkün olmayacaktır. Bunalımın şu an için durulmasına karşın, durum son derece gergindir ve bu durum karşısında ne denli zekice uzlaşma eğilimleri ortaya çıkarsa çıksın, olayların diyalektik akışı, savaş tehlikesinin karşısına, hatta bizzat savaşa karşı, proletaryanın devrimci güçlerini başarıyla çıkaracaktır.

Internationale Presse - Korrespondenz,

3 Ekim 1922, sayı 193, s. ınsı – 1282

Komintern - Doğu Meselesi Üzerine Tartışma 5 Aralık 1922

Komünist Enternasyonal Dördüncü Kongresi

Yoldaşlar! Aslında Kongrede Doğu meselesini döne döne tartışmamız gerekirdi. **Bu meseleyi sermayenin saldırısı ile iç içe tartışmamız gerekirdi,** çünkü sermayenin saldırısından söz ettiğimizde, bu saldırının bugün dayandığı ya da gelecekte dayanabileceği kaynakları göz ardı edemeyiz. Ne var ki bu yapılmamıştır.

Ve nihayet bu meseleye sıra geldiğinde de tartışmaya ayrılan zaman öyle kısıtlanmıştır ki, bu kısacık sürede meseleyi az çok anlaşılabilir bir biçimde bile ele almak olanaksızdır. Dolayısıyla Doğu ülkelerindeki durumu size kapsamlı ve ayrıntılı bir biçimde anlatabileceğimi pek sanmıyorum. Oysa bana kalırsa, Batı ülkelerindeki hareketin nihai zafere ulaştırılması açısından, Doğu ülkelerindeki durum oldukça önemlidir. Ama gene de bana tanınan sürenin kısalığına karşın, elimden geleni · yapacağım.

Komünist Enternasyonal'in II. Kongresinde sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki milli kurtuluş mücadelesine ilişkin temel ilkeler saptanmıştı. Bu temel ilkeler, ekonomik bakımdan ileri ülkelerdeki proletarya devrimi ve **proletarya hareketi ile geri halkların milli mücadelesi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla saptanmıştı.**

Ama 1920 yıllarında, yani Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi sırasında sahip olduğunuz tecrübe henüz daha kapsamlı ilkeler saptamaya yeterli değildi. O günden bu yana, son iki yıl içinde sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki hareket, uzun bir gelişme dönemi geçirmiştir. Yapılması gerekli pek çok şey yapılmamış olduğu, özellikle de Komünist Enternasyonal ve Batı ülkelerinin komünist partileri bu hareketleri geliştirmek için onlarla daha yakın bağlar kurmayı ihmal ettikleri halde, biz bugün sömürge ve yarı-sömürge

ülkelerdeki hareketlerden daha fazla bilgi, tecrübe ve anlayışla söz edebilecek durumdayız.

Komünist Enternasyonal'in II. Kongresinde kabul edilen tezlere göre sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki **Ulusal hareket nesnel olarak ve dayandığı temel açılandan devrimci bir savaştır; b**u niteliği ile de **dünya devrim mücadelesinin 'bir parçasını oluşturmaktadır.** Dolayısıyla Batı ülkelerinin özellikle de emperyalist ülkelerin komünist partilerinin, bu hareketleri desteklemek için ellerinden geleni yapmaları kararlaştırılmıştı. Ama biz o zamanlar II. Kongrenin bu kararını, bu talimatını nasıl hayata geçireceğimizi bilemiyorduk. Çünkü o günlerde, «sömürge ve yarı-sömürge» gibi kapsamlı bir deyimin, çok çeşitli bölge ve halkları içine aldığını bilenlerin sayısı pek azdı. Bu bölge ve halkların ise, toplumsal gelişme düzeyleri çok çeşitli, içinde bu1undukları siyasi ve sınai gerilik birbirinden farklıydı. O zamanlar biz, bu ülkelerin hepsi siyasi, ekonomik ve toplumsal bakımdan geri olduklarına göre; topunu **aynı sepete atabileceğimizi**' ve bu meseleyi de gene bir mesele olarak çöze'bileğimizi sanıyorduk. Bu yanlış bir görüştü.

Bugün artık Doğu ülkelerinin ne siyasi ne ekonomik ne de toplumsal bakımdan bağdaşık bir birimmiş gibi ele alınamayacağını hepimiz biliyoruz. Bu yüzden Doğu meselesi, Komünist Enternasyonal için -Tabii eğer Komünist Enternasyonal onu ciddiye almak isterse- Batıdaki mücadeleden daha karmaşık bir meseledir.

Batı ülkelerindeki hareketin toplumsal niteliği, mücadele açısından aynıdır. Oysa Doğuda durum farklıdır. Doğu ülkelerini üçe ayırabiliriz. **İlkin,** kapitalizmin oldukça yüksek bir gelişme düzeyine ulaştığı ülkeleri görüyoruz. Bu ülkelerde sanayi, sadece büyük sermaye merkezlerinden ithal edilen sermayeler sayesinde gelişmiş değildir, bunun yanında yerli bir kapitalizm de yeşermiştir. Bu kapitalizm, sınıf bilinci gelişmiş bir burjuvaziyle, bunun karşıtı olan bir proletaryanın

oluşmasına yol açmıştır. Aynı şekilde, bu proletarya da kendi sınıf bilincini geliştirmekte ve yavaş yavaş siyasi aşamaya yönelen ekonomik mücadeleler vermektedir.

İkinci olarak, kapitalist gelişmenin başladığı, ama henüz geri bir düzeyde bulunduğu, toplumun belkemiğini ise hala feodalizmin oluşturduğu ülkeleri sayabiliriz.

Üçüncü olarak ise, ilkel ilişkilerin egemen olduğu, feodal ataerkil düzenin topluma damgasını vurduğu ülkeler vardır.

Peki, o zaman «sömürge ve yarı-sömürge» başlığında toplanan ve böylesine çeşitli gruplara ayrılan bu ülkelerde devrimci hareketi geliştirmek için genel bir program çizmek ya da genel bir taktik yol göstermek nasıl mümkün olacaktır?

Bugün önümüzde II. Kongre tarafından saptanmış olan bu temel ilkeleri derinlemesine geliştirme görevi duruyor. Bugün karşımızdaki somut sorun, bu ülkelerdeki hareketin gelişmesine yardımcı olmak için ne yapmamız gerektiğidir. Çünkü, yukarıda saydığım farklılıklara karşın, **bu ülkelerin her birinde devrimci bir hareketle karşı karşıyayız.** Ne var ki, bu ülkelerin toplumsal yapısı farklılıklar gösterdiği için, **devrimci hareketin doğası da farklıdır**. Toplumsal nitelik farklı olduğu oranda hareketlerin programı da farklı olmalı, ona göre farklı taktikler uygulanmalıdır.

Kongremize katılan tüm Doğu heyetleri, bu gerçeği göz önünde tutmuş ve Komünist Enternasyonal'in Doğu Şubesiyle ortak olarak bazı tezler hazırlamışlardır. Bu tezler Kongreye sunuldu. Söz konusu tezlerde Doğudaki genel durum saptanıyor ve hareketin II. Kongreden bu yana gösterdiği gelişme anlatılıyor.

Ayrıca, bu ülkelerdeki hareketin gelişmesini sağlayacak olan yöntemler de sıralanıyor.

II. Kongre sırasında, yani emperyalist savaştan hemen sonra, sömürge halklarında genel bir ayaklanma durumu saptadık.

Bu ayaklanmalar, savaşın getirdiği yoğun ekonomik sömürünün bir sonucuydu. Bu büyük devrimci ayaklanma durumu bütün dünyanın ilgisini uyandırdı. 1919 yılında hem Mısır halkının hem de Kore halkının birden ayaklandığını görüyoruz.

Bu iki uç noktanın arasında kalan ülkelerde ise, derece derece yoğunluk ve yaygınlıkta devrimci ayaklanmalar oldu. Ama o tarihlerdeki bu hareketler büyük kendiliğinden ayaklanmalar olmanın ötesine geçmedi. O günden bu yana toplumsal ekonomik temelin gelişmesi oranında, 'bu hareketleri oluşturan çeşitli unsur ve toplumsal etkenler de berraklaşmıştır. Sonuç olarak, iki yıl önce bu hareketlere etkin bir biçimde katılmış olan unsurların giderek uzaklaştığını hatta hareketi terk ettiğini saptıyoruz. Örneğin kapitalizmin daha gelişmiş ·olduğu ülkelerde 'burjuvazinin en üst tabakası, yani ülkede bir şeylere sahip olan, daha büyük bir sermaye yatırımı yapmış ve bir sanayi kurmuş olan kesimi, bugün emperyalizmin himayesi altında bulunmayı kendisi için daha yararlı görmektedir. Çünkü savaşın sonuna doğru büyük toplumsal ayaklanmalar baş gösterip devrimci bir fırtınaya dönüştüğünde, bunun yol açabileceği **sonuçlar sadece yabancı emperyalistleri değil yerli burjuvaziyi de korkutmuştur.** Söz konusu ülkelerin hiçbirinde burjuvazi, yabancı emperyalizmin yerini doldurmayı umacak ve emperyalizmin yıkılışından sonra «düzeni ve huzuru» koruyacak kadar gelişmiş değildir. Aslında şimdi onlar, yabancı hakimiyetini yıkacak devrimci ayaklanmanın ardından bir anarşi, kargaşa ve iç · savaş döneminin gelmesinden korkuyorlar.

Böyle bir dönem onların çıkarlarına da zarar verecektir. Başka bir deyişle, burjuvazinin sanayiyi geliştirebilmek için, yabancı emperyalizmin bu ülkelerin çoğuna getirmiş olduğu düzene ve huzura ihtiyacı vardır. İşte bu düzen ve huzurun tehlikeye düşmesi, kargaşa ve devrimci ayaklanmalar olasılığının

belirmesi karşısında yerli burjuvazi emperyalist efendilerle uzlaşmayı daha uygun sayıyor.

Doğal olarak bu durum bazı ülkelerdeki hareketleri geriletmişse de bu **geçici uzlaşma hareketlerin temellerini zayıflatamaz**. **Emperyalizm, bu ülkelerde iktidarı elde tutabilmek için yerel destek bulmak,** bir toplumsal temele dayanmak, o toplumun şu ya da bu sınıfının desteğini sağlamak zorundadır. Bugün emperyalizm artık eski sömürü yöntemlerini terk etmeyi uygun görüyor, yerli burjuvaziye ya da yerli burjuvazinin belli bir kesimine çeşitli siyası ve ekonomik ödünler veriyor. Bu ödünler, yerli burjuvaziyi şimdilik yumuşatmakla birlikte, önünde yeni ufuklar da açmıştır. Bu ödünler sonucunda yerli burjuvazi, ekonomik gelişmenin tadını tatmış, ortaya kapitalist bir rekabet çıkmıştır. **Çünkü, sömürge ülkelerde sanayi bir kez gelişmeye başladı mı**, emperyalist sermayenin **tekelci konumunun temelleri de sarsılmaya başlar.** Dolayısıyla **yerli burjuvaziyle emperyalist burjuvazi arasındaki bugünkü uzlaşma kalıcı olamaz**. Bu uzlaşma, gelecek çatışmaların tohumlarını bağrında taşıyor.

Toplumdaki yönetici unsurları, **tefeci sermaye ve ticaret sermayesiyle feodal bürokrasi** ve feodal militarizmin oluşturduğu ve **milli harekete bunların önderlik ettiği ikinci tür ülkelerde** de bu emperyalist uzlaşma siyaseti uygulanmıştır. Ne var ki buralarda bu siyaset, öteki ülkelerde görüldüğü oranda istenen sonuçları verememiştir. Bunun nedeni, feodal bürokrasiyle yerli burjuvazinin çıkarlarını uyuşturmak kadar kolay olmamasıdır.

İşte bundan dolayıdır ki, **geçtiğimiz yılda Türkiye'deki mücadelenin,** Türkiye'deki **milliyetçi mücadelenin, sömürgelerdeki tüm mücadelelerden üstün olduğunu gördük.** Ama Türkiye'deki son olaylar, aynı zamanda bu durumun zayıf yanlarını da gözler önüne seriyor. Hepimiz biliyoruz ki, bir **halkın toplumsal ekonomisi feodal ataerkil**

sisteme bağlı kaldığı sürece, oradaki milli mücadele, siyasi anlamda millet olma duygusunu geliştirmeye yetmez. Toplumun önderliğini üstlenecek bir burjuvazi bulunmadığı sürece, tüm devrimci olanaklarıyla bir milli mücadele oluşamaz. **Bu ülkelerin tümünde milli mücadele, burjuvazinin gelişmesine paralel olarak derinleşmiştir**. Sömürge ülkeler burjuvazisinin emperyalist burjuvaziyle sürekli olarak uzlaşmasının tehlikelerini bilsek bile, yukarıdaki tespitten dolayı, sömürgelerdeki burjuva milliyetçi hareketlerin nesnel olarak devrimci olduğunu ve bu nedenle de desteklenmesi gerektiğini her zaman için ilke olarak savunmalıyız. Ama bunun yansıra; bu **nesnel gücü kayıtsız şartsız kabul etmenin doğru olmadığını** ve özel tarihi nedenlerin de göz önünde bulundurulması gerektiğini aklımızdan çıkarmamalıyız. Burjuvazi, miyadını doldurmuş **geri toplum biçimlerine karşı ayaklandığı zaman, devrimci bir etken olur.** Yani, mücadele özünde feodal düzene yöneliyor ve burjuvazi bu mücadelede halka önderlik ediyorsa, durum böyledir. O zaman burjuvazi, devrimin öncüsü durumundadır.

Gelgelelim Doğu ülkelerinin yeni burjuvazisinin ya da bu burjuvazinin çoğunluğunun böyle bir durumu olduğu söylenemez. **Bu ülkelerde mücadeleye burjuvazi önderlik etmektedir ama, mücadele feodalizme karşı değildir.** Buralarda söz konusu olan, zayıf, gelişmemiş ve ezilmiş bir burjuvazi ile güçlü ve gelişmiş bir burjuvazi arasındaki mücadeledir. Bu bir sınıf mücadelesi olmayıp bir tür rekabet mücadelesidir, dolayısıyla uzlaşmanın unsurlarını da içinde barındırmaktadır.

Dolayısıyla sömürgelerdeki milliyetçi mücadele, **milli gelişme için devrimci hareket,** yalnızca burjuva ideolojisinden esinlenen ve yalnızca burjuvazinin önderliğindeki bir harekete dayandırılamaz. Bugün 'bu ülkelerdeki tüm bu yönetici unsurların, yani daha ileri ülkelerde liberal burjuvazi, ikinci grup ülkelerde ise feodal

askeri zümrelerin, emperyalist yönetimle ve emperyalist kapitalizmle yavaş yavaş uzlaşma yolları aradığını görüyoruz.

Komünist Enternasyonal,

Dördüncü Kongre Tutanağından

Komintern - Balkanlarda Durum

H. Kabakçıyef, 5 Ocak 1923

""Dördüncü Komünist Balkan Konferansının daha geçen yılın Mayıs ayında Sofya'da toplanabilmesine karşılık, Beşinci Konferan s, Balkanları kasıp kavuran beyaz terör yüzünden 12 Aralık'ta yurt dışında, Moskova'da toplanmak zorunda kaldı . Son aylarda Balkanlarda meydana gelen olayların aşağıdaki özeti, Kabakçiyef yoldaşın Konferansa sunduğu rapordan alınmıştır.""

Yazı Kurulu

1.Yunanistan'ın Yenilgisi

Yunanistan'ın yenilgiye uğramasının tek sorumlusu, Yunan burjuvazisinin maceracı ve caniyane siyasetidir. Bu yenilgi **sadece Yunan 'burjuvazisinin milliyetçi istila siyasetinin değil,** aynı zamanda tüm Balkan burjuvazilerinin siyasetinin; Bulgaristan'ın 1913-1918 yılları arasındaki, Sırbistan'ın 1915, Romanyanın 1916 ve Yunanistan'ın l922'deki siyasetlerinin de bir yenilgisidir Balkan devletlerinin hepsinde Balkan burjuvazisinin uyguladığı siyaset, halkları peş peşe yenilgilere, felaketten felakete sürükledi, şu ya da bu ülkenin kazandığı geçici başarılara karşın tam bir iflasla sonuçlandı.

Yunan yenilgisinin ilk sonucu, Yunanistan'da patlak veren şiddetli iç siyaset bunalımıdır. Yunan halkı büyük kurbanlar vermiş, şimdi de korkunç bir sefalete düşmüştür. Cepheden dönen işçi ve köylüler isyan ederek yöneticilerden hesap soruyor. Eski hükümet devrilmiş, kral kovulmuştur. Ama milli burjuvazi ve onun subaylar arasındaki taraftarları, bu hareketin önderliğini ele geçirerek hedeflerini sınırlandırmayı başardılar. Gene de kitlelerin hoşnutsuzluğu artmakta ve devrimci bir kitle hareketinin koşulları hızla olgunlaşmaktadır.

Yunanistan Komünist Partisini önemli, büyük görevler beklemektedir. Bu parti, işçi ve köylü kitlelerine nüfuz edebilmek, devrimci şiarlar etrafında onların bağımsız sınıf mücadelesini örgütleyebilmek için gereken herşeyi yapmak zorundadır. Yunanistan Komünist Partisi, kendi bağımsızlığını koruyarak cumhuriyet mücadelesini desteklemeli, aynı zamanda bu mücadeleyi daha da ileriye götürmek, Yunanistan Sovyetler Cumhuriyeti ve Federal Balkan Sovyetler Cumhuriyeti uğruna bir mücadeleye dönüştürmek için çaba göstermelidir.

Yunanistan'ın yenilgisi aynı zamanda, İngiliz emperyalizminin de yenilgisidir. Çünkü **Türklerle savaşta Yunanistan'ın arkasında İngilizler vardı.** İttifak Devletlerinin, özellikle de İngiliz emperyalizminin Balkanlardaki ve Anadolu'daki durumu, Yunanistan'ın yenilgisi ve milli Türk ordularının İstanbul'a ilerlemesi sonucu zayıflamıştır. Bu, emperyalizmin ve karşı-devrimin Balkanlardaki **devrimci harekete Güneyden saldırma tehlikesini azaltıyor.**

Ama İttifak Devletleri, Balkan devletlerini yeniden bir savaş ve hanedan birliğinde toplamaya çalışıyorlar. **Amaçları**, bu birliğin yardımıyla **Balkan halklarını Türkiye'ye ve Rusya'ya karşı savaşa zorlamaktır.** Yunan yenilgisinin ve Türk ordularının İstanbul'a yaklaşmasının hemen ardından Yugoslavya, seferberlik hazırlıkları için İttifak Devletlerinden 800 milyon frank tutarında borç istedi. Büyük bir hazır orduya sahip olan Romanya ise yeni kurraları askere çağırıyor. İngiltere'nin etkisiyle Romanya, Fransa'nın etkisiyle de Yugoslavya savaş için tüm hazırlıkları yapıyorlar. İttifak Devletlerinin bilinçsiz aletleri olan ve kendi istila hırsı dolu siyasetlerinden bir türlü vazgeçmeyen Balkan hükümetleri, Balkanlarda sahneye kanlı bir facia koyabilirler.

Beliren bu yeni savaş tehlikesi karşısında Balkan komünist partileri, işçi ve köylü yığınlarının mücadelesini

örgütlemelidir. **İttifak Devletleri emperyalizmin Balkan halklarını Türkiye'ye karşı savaşa sürmek için gösterdiği çabalar ancak bu yolla etkisiz kılınabilir.**

Balkan komünist partileri, İttifak Devletleri emperyalizmine karşı milli bağımsızlığı için mücadele eden Türkiye ile Balkan halkları arasında barış talep etmelidirler.

II. Türkiye ve Trakya Sorunu

Milli **Türk ordularının başarıları İngiltere'nin sömürgeler üzerindeki egemenliğini sarstı,** tüm **Doğu haklarının özgürlük mücadelesini canlandıran itici bir güç oldu.** İstanbul ve **Anadolu'da, Avrupa emperyalizmine karşı mücadele**de, Balkan halklarının doğal müttefiki olacak bağımsız bir Türkiye'nin kurulması, Avrupa emperyalizminin sömürgeleştirdiği **Balkan halklarının son derece yararınadır.**

Komünist Enternasyonal ve komünist partileri, tüm sömürge ve yan-sömürge halklarının emperyalizme karşı mücadelesini destekler. Balkan komünist partileri de Avrupa emperyalizmine karşı çıktığı, dolayısıyla da devrimci bir nitelik taşıdığı sürece Türk milli hareketini desteklemektedir ve desteklemeye devam edecektir. Ama bu hareket yabancı halkları istila etmeye, boyunduruk altına almaya başladığı an, yani Türkiye, Boğazlar ve İstanbul üzerindeki egemenliğiyle yetinmeyerek Trakya'yı da istila etmeye kalkıştığı an, bu harekete kararlıkla karşı çıkacaklardır. Türkiye Komünist

Partisi milli hareket karşısında tam bağımsızlığını korumalıdır. Türkiye Komünist Partisi **Türk milli burjuvazisini teşhir etmeli**, hem Türk **burjuvazisinin sömürücü siyasetine karşı** hem de burjuvazinin yabancı halkları boyunduruk altına almaya, Avrupa emperyalizmi ile anlaşmaya yönelik her türlü çabasına karşı mücadele etmelidir. Milli Türk ordularının Balkanlara yaklaşması, **Trakya üzerinde egemenlik**

sorununu yeniden ön plana çıkartmıştır. Yunanistan, Batı Trakya'ya egemen olmak ve bu egemenliğini her ne pahasına olursa olsun korumak istiyor. Bulgaristan, Trakya 'nın özerkliğini talep ediyor, ama bu özerklik maskesi altında ilhak girişiminde bulunuyor. Gerek Yunan burjuvazisi gerekse Bulgar burjuvazisi Trakya'yı istila emelleri gütmektedirler.

Onlar, Trakya'da yaşayan halkların bağımsızlığının ve özerkliğinin düşmanlarıdır. Balkan komünist partileri, özellikle Bulgaristan ve Yunanistan Komünist Partileri, Trakya'da yaşayan halkların milli, özgürlük ve özerklik mücadelesini destekleyecek, bu halkların milli bağımsızlığa ancak işçi ve köylülerin devrimci mücadelesi yoluyla, ancak Federal Balkan Sosyalist Sovyetler Cumhuriyetini gerçekleştirerek kavuşacaklarını açıkça belirteceklerdir. Öte yandan bu komünist partileri, Yunanistan ve Bulgaristan'ın Trakya üzerindeki istilacı emellerini her zaman teşhir edecek ve bu tür girişimlere karşı amansızca mücadele edeceklerdir.

III. Lozan Konferansı

Lozan Konferansı, emperyalist devletlerin öncelikle de İngiltere ve Fransa'nın Türkiye'ye ve Balkanlara karşı güttükleri istilacı hedefleri yeniden saptama olanağı verdi. Emperyalist savaştan sonra İngiltere'nin ve Fransa'nın Yakın Doğu siyaseti ana hatlarıyla şöyledir:

Deniz ve kara gücüne dayanan İngiltere başlıca düşmanları olan emperyalist Almanya ile Rusya'nın Yakın Doğuda uğradığı yenilgiden de yararlanarak Boğazları ve İstanbul'u ele geçirmeyi, böylece Türkiye'yi parçalayarak onu Balkanlarda ve Anadolu'da kendi egemenliğine sokmayı amaçlıyor; bunun yanı sıra Asya'daki sömürgeleri üzerindeki etkisini de güvence altına almaya çalışıyor. Fransa, Türkiye'nin bölünmesini istemiyor. Çünkü alacaklarını ve Türkiye'ye yaptığı yatırımları korumayı düşünüyor;

Türkiye'yi iktisadi ve mali açıdan ele geçirerek onu sömürgeleştirmek istiyor.

Fransa ile İngiltere'nin emperyalist çıkarları arasındaki bu zıtlık, Türkiye'ye karşı uyguladıkları siyasetteki çelişkiyi açıklamaktadır.

Ama Türkiye tam bağımsız bir devlet olma isteğini dile getirir getirmez, **tüm kapitülasyonları, mali denetimi büyük kapitalist devletlere olan her türlü bağımlılığı silkip atma yoluna gider gitmez,** İngiltere ile Fransa arasındaki bu düşmanlık da derhal geri plana düştü. İngiltere ve Fransa, T**ürkiye'nin sırtından geçici bir birlik kurdular.** Buna göre İngiltere, Almanya'nın Fransa tarafından sömürülmesi ve ona tabi olması konusunda, ayrıca tazminatlar sorununda ödün veriyor, buna karşılık Fransa, İngiltere'nin Boğazlar ve İstanbul'u işgal etmesini kabul ediyor. Büyük emperyalist devletler isteklerini uygulayabilmek amacıyla Lozan Konferansında birleşiyorlar.

İngiltere, "Boğazların serbestliği" şiarıyla Boğazların ve İstanbul'un tek hâkimi olmak, Karadeniz'i bir İngiliz gölüne dönüştürmek istiyor. Böylece **hem Sovyet Rusya'ya karşı mevzilerini sağlamlaştıracak hem** de Yakın Doğudaki sömürge egemenliğini güvence altına almış olacak. Boğazların İngiltere tarafından işgal edilmesi, Karadeniz kıyılarında yaşayan halkların, dolayısıyla özellikle Balkan halklarının çıkarları ve bağımsızlığı açısından korkunç derecede büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Bu nedenle **Balkan halkları, Türkiye'nin Avrupa emperyalizmine karşı bağımsızlık için verdiği mücadeleyi desteklemek zorundadırlar.** Balkan halkları, Boğazların ve İstanbul'un Türklere verilmesini ve Karadeniz'in emperyalist devletlerin savaş filolarına kapatılarak kıyılarında yaşayan halka ait olmasını talep etmelidirler.

Cenevre'de olduğu gibi **Lozan'da da emperyalizme karşı mücadele eden ezilen halkların safında yer alan tek devlet**

Sovyet Rusya oldu. Bu gerçek Balkan halklarına, kendilerini Avrupa emperyalizminin aleti durumuna düşüren burjuvazi ve hanedanlarının siyasetine kararlılıkla karşı çıkma ve Sovyet Rusya'yı savunmak zorunda olduklarını gösterdi. Bu gerçek onlara, milli kurtuluş mücadelesinde Balkan halklarının biricik desteği yüce Sovyet Rusya Cumhuriyeti ile ittifak yapması için, kendi hükümetlerini sıkıştırmaları gerektiğini gösterdi.

IV. Yugoslavya ve Öteki Balkan Devletlerindeki Milli Hareketler

Dördüncü Balkan Konferansında Balkan devletlerindeki ezilen halkların ve milli azınlıkların mücadelesine karşı tavrımızı belirlemiştik. Zorbalık, şiddet, hakların gasp edilmesi, milliyetsizleştirme siyaseti, ezilen halkların her türlü milli, siyasi ve kültürel özgürlüklerini ortadan kaldırma siyaseti Makedonya'da, Voyvodina'da ve Hırvatistan'da gitgide artan büyük bir hoşnutsuzluk doğuruyor. Makedonya'da bu hoşnutsuzluk temelinde milliyetçi ve komitacı bir hareket oluşmakta, Bulgar burjuvazisi de kendi gerici emelleri ve milliyetçi ilhak siyasetini sürdürmek için bu hareketten yararlanmaktadır.

Balkan komünist partileri, Sırp, Yunan ve Bulgar burjuvazisinin milliyetçi siyasetinin, Makedonya'da yaşayan halklara karşı beslediği gerçek emelleri açığa çıkartacak ve bu halkların milli bağımsızlık mücadelesini bütün gücüyle destekleyecektir. Makedonya'daki millî hareketi komşu devletler 'burjuvazisinin etkisinden kurtarmaya çalışacak, bu hareketin Makedonya Sovyet Cumhuriyeti ve Federal Balkan Sovyetler Cumhuriyetinin kurulması yolunda vereceği devrimci mücadeleyi destekleyecektir.

Romanya burjuvazisi Besarabya, Transilvanya ve Dobruca'nın vb. ezilen halklarının haklarını gasp etmeyi ve terör yönetimini sürdürüyor. Romanya Komünist Partisi, boyunduruk altındaki halkların ve milli azınlıkların milli

bağımsızlık mücadelesini destekler, Balkan halklarının milli ve toplumsal kurtuluşunu ancak işçi-köylü devriminin zaferinin sağlayacağını ısrarla belirtir.

Intemationale Presse Korrespon.denz, 6 Ocak 1923, Sayı 4, s. Z - 26.

Komintern - Türkiye ve Trakya Sorunu

6 Ocak 1923

Dördüncü Komünist Balkan Konferansının daha geçen yılın Mayıs ayında Sofya'da toplanabilmesine karşılık, Beşinci Konferans, Balkanları kasıp kavuran beyaz terör yüzünden 12 Aralık'ta yurt dışında, Moskova'da toplanmak zorunda kaldı. Son aylarda Balkanlarda meydana gelen olayların aşağıdaki özeti, Kabakçiyef yoldaşın Konferansa sunduğu rapordan alınmıştır.

Yazı Kurulu

Ulusal Türk ordularının başarıları İngiltere'nin sömürgeler üzerindeki egemenliğini sarstı, tüm Doğu halklarının özgürlük mücadelesini canlandıran itici bir güç oldu. İstanbul ve **Anadolu'da, Avrupa emperyalizmine karşı mücadelede,** Balkan halklarının doğal müttefiki olacak bağımsız bir Türkiye'nin kurulması, Avrupa emperyalizminin sömürgeleştirdiği Balkan halklarının son derece yararınadır.

Komünist Enternasyonal ve komünist partileri, tüm sömürge ve yan-sömürge halklarının emperyalizme karşı mücadelesini destekler. Balkan komünist partileri de **Avrupa emperyalizmine karşı çıktığı, dolayısıyla da devrimci bir nitelik taşıdığı sürece Türk ulusal hareketini desteklemektedir ve desteklemeye devam edecektir.** Ama bu hareket yabancı halkları istila etmeye, boyunduruk altına almaya başladığı an, yani Türkiye, Boğazlar ve İstanbul üzerindeki egemenliğiyle yetinmeyerek Trakya'yı da istila etmeye kalkıştığı an, bu harekete kararlıkla karşı çıkacaklardır. Türkiye Komünist Partisi milli hareket karşısında tam bağımsızlığını korumalıdır.

Türkiye Komünist Partisi Türk milli burjuvazisini teşhir etmeli, hem Türk ·burjuvazisinin sömürücü siyasetine karşı

hem de burjuvazinin yabancı halkları boyunduruk altına almaya, Avrupa emperyalizmi ile anlaşmaya yönelik her türlü çabasına karşı mücadele etmelidir. Milli Türk ordularının Balkanlara yaklaşması, Trakya üzerinde egemenlik sorununu yeniden ön plana çıkartmıştır. Yunanistan, Batı Trakya'ya egemen olmak ve bu egemenliğini her ne pahasına olursa olsun korumak istiyor. Bulgaristan, Trakya'nın -özerkliğini talep ediyor, ama bu özerklik maskesi altında ilhak girişiminde bulunuyor. Gerek Yunan burjuvazisi gerekse Bulgar burjuvazisi Trakya'yı istila emelleri gütmektedirler.

Onlar, Trakya'da yaşayan halkların bağımsızlığının ve özerkliğinin düşmanlarıdır. Balkan komünist partileri, özellikle Bulgaristan ve Yunanistan Komünist Partileri, Trakya'da yaşayan halkların milli, özgürlük ve özerklik mücadelesini destekleyecek, bu halkların milli bağımsızlığa ancak işçi ve köylülerin devrimci mücadelesi yoluyla, ancak Federal Balkan Sosyalist Sovyetler Cumhuriyetini gerçekleştirerek kavuşacaklarını açıkça belirteceklerdir. Öte yandan bu komünist partileri, Yunanistan ve Bulgaristan'ın Trakya üzerindeki istilacı emellerini her zaman teşhir edecek ve bu tür girişimlere karşı amansızca mücadele edeceklerdir.

III. Lozan Konferansı

Lozan Konferansı, emperyalist devletlerin öncelikle de İngiltere ve Fransa'nın Türkiye'ye ve Balkanlara karşı güttükleri istilacı hedefleri yeniden saptama olanağı verdi. Emperyalist savaştan sonra İngiltere'nin ve Fransa'nın Yakın Doğu siyaseti ana hatlarıyla şöyledir:

Deniz ve kara gücüne dayanan İngiltere baş düşmanları olan emperyalist Almanya ile Rusya'nın Yakın Doğuda uğradığı yenilgiden de yararlanarak **Boğazları ve İstanbul'u ele geçirmeyi, böylece Türkiye'yi parçalayarak** onu Balkanlarda ve Anadolu'da kendi egemenliğine sokmayı amaçlıyor; bunun yanısır**a Asya'daki sömürgeleri üzerindeki etkisini**

de güvence altına almaya çalışıyor. Fransa, Türkiye'nin bölünmesini istemiyor. Çünkü alacaklarını ve Türkiye'ye yaptığı yatırımları korumayı düşünüyor; Türkiye'yi iktisadi ve ·mali açıdan ele geçirerek onu sömürgeleştirmek istiyor. Fransa ile İngiltere'nin emperyalist çıkarları arasındaki bu zıtlık, Türkiye'ye karşı uyguladıkları siyasetteki çelişkiyi açıklamaktadır.

Ama Türkiye tam bağımsız bir devlet olma isteğini dile getirir getirmez, tüm kapitülasyonları, mali denetimi büyük kapitalist devletlere olan her türlü bağımlılığı silkip atma yoluna gider gitmez, **İngiltere ile Fransa arasındaki bu düşmanlık da derhal geri plana düştü.** İngiltere ve Fransa, Türkiye'nin sırtından geçici bir birlik kurdular. Buna göre İngiltere, Almanya'nın Fransa tarafından sömürülmesi ve ona tabi olması konusunda, ayrıca tazminatlar sorununda ödün veriyor, buna karşılık Fransa, İngiltere'nin Boğazlar ve İstanbul'u işgal etmesini kabul ediyor. Büyük emperyalist devletler isteklerini uygulayabilmek amacıyla Lozan Konferansında birleşiyorlar.

İngiltere, "Boğazların serbestliği" şiarıyla Boğazların ve İstanbul'un tek hâkimi olmak, Karadeniz'i bir İngiliz gölüne dönüştürmek istiyor. Böylece **hem Sovyet Rusya'ya karşı mevzilerini sağlamlaştıracak** hem de Yakın Doğudaki sömürge egemenliğini güvence altına almış olacak.

Boğazların İngiltere tarafından işgal edilmesi, **Karadeniz kıyılarında yaşayan halkların, dolayısıyla özellikle Balkan halklarının çıkarları ve bağımsızlığı açısından korkunç derecede büyük bir tehlike oluşturmaktadır**. Bu nedenle Balkan halkları, Türkiye'nin Avrupa emperyalizmine karşı bağımsızlık için verdiği mücadeleyi desteklemek zorundadırlar. Balkan halkları, Boğazların ve İstanbul'un Türklere verilme sini ve Karadeniz'in emperyalist devletlerin savaş filolarına kapatılarak kıyılarında yaşayan halka ait olmasını talep etmelidirler.

Cenevre'de olduğu gibi Lozan'da da emperyalizme karşı mücadele eden ezilen halkların safında yer alan tek devlet Sovyet Rusya oldu. Bu gerçek Balkan halklarına, kendilerini Avrupa emperyalizminin aleti durumuna düşüren burjuvazi ve hanedanlarının siyasetine kararlılıkla karşı çıkma ve Sovyet Rusya'yı savunmak zorunda olduklarını gösterdi. Bu gerçek onlara, milli kurtuluş mücadelesinde Balkan halklarının biricik desteği yüce Sovyet Rusya Cumhuriyeti ile ittifak yapması için, kendi hükümetlerini sıkıştırmaları gerektiğini gösterdi.

Intemationale Presse Korrespon.denz,

6 Ocak 1923, Sayı 4, s. Z - 26.

DEVLET VE DEVRİM

PARİS KOMÜNÜ DENEYİMİ (1871)

MARKS'IN ÇÖZÜMLEMESİ

1. KOMÜNCÜLERİN GİRİŞİMİ NEDEN ÖTÜRÜ KAHRAMANCADIR?

(…)

Marks'ın bu parçasında, üzerinde özellikle durulması gereken iki nokta var. Önce, çıkardığı sonucu Avrupa'yla sınırlandırıyor. Bu, 1871'de, İngiltere henüz salt kapitalist, ama hem militarizmi hem de geniş bir ölçüde, bürokrasisi olmayan bir ülke örneğiyken, anlaşılır bir şeydi. Bundan dolayı, devrimin, hatta halk devriminin olanaklı göründüğü ve gerçekten "hazır devlet makinesi"nin önceden yıkılmaksızın da bu işin olanaklı olduğu İngiltere için, Marks bir ayrıklama yapıyordu.

Bugün, 1917'de, birinci büyük emperyalist savaş çağında, **Marks'ın bu sınırlaması artık geçerli değildir.** Amerika gibi İngiltere de Anglosakson özgürlüğünün (militarizm ve bürokratizm yokluğu) dünyadaki bu en büyük ve son temsilcileri de her şeyi kendilerine bağımlılaştıran ve her şeyi kendi ağırlıkları altında ezen askeri ve bürokratik kurumların aşağılık ve kanlı Avrupai bataklığı içine boylu boyunca battılar. Şimdi, Amerika'da olduğu gibi İngiltere'de de "**her gerçek halk devriminin ilk koşulu",** (bundan böyle bütün emperyalist ülkelerde olduğu gibi, bu ülkelerde de 1914'ten 1917'ye dek, "Avrupai" bir yetkinliğe eriştirilmiş olan) "**hazır devlet makinesini" parçalamak, yıkmaktır.**

İkinci olarak, üzerinde özel bir dikkatle durulması gereken şey, Marks'ın askeri ve bürokratik devlet makinesinin yıkılması "her gerçek halk devriminin ilk koşuludur" biçimindeki o çok derin düşüncesidir. Bu "halk" devrimi kavramı Marks'ın ağzında şaşırtıcı görünebilir ve Rusya'da

Plekhanov'un çömezleriyle Menşevikler, yani Struve'nin şu Marksist geçinen çırakları, Marks'ın bu sözünü pekâlâ bir "dil sürçmesi" olarak nitelendirebilirler. Onlar Marksizm'i öylesine yavanca liberal bir öğretiye indirgemişlerdir ki, **onlar için, burjuva devrimi ve proleter devrimi antitezi dışında hiçbir şey yoktur;** üstelik bu antitezi de en skolastik bir biçimde anlarlar.

Örnek olarak 20. Yüzyıl devrimleri alınırsa, Portekiz ve Türk devrimlerini burjuva devrimleri olarak kabul etmek besbelli kaçınılmaz bir şey olacaktır. Ama bu devrimlerin her ikisi de "halk" devrimi değildir; çünkü halk yığınları, halkın geniş çoğunluğu, kendine özgü ekonomik ve siyasal istemlerle, etkin, bağımsız ve hissedilir bir biçimde, bu devrimler içinde görünmezler. **Buna karşılık,** 1905-1907 **Rus burjuva devrimi,** Portekiz ve Türk devrimlerinin, zaman zaman kazandıkları kadar "parlak" başarılar kazanmış olmaksızın, söz götürmez bir "gerçek halk" devrimi oldu. Çünkü **halk yığınları, halk çoğunluğu, halkın baskı ve sömürü altında bunalmış en derin "aşağı" toplumsal katmanları**, kendiliklerinden ayaklanmış ve devrimin tüm gidişi üzerinde, kendi isteklerinin yıkılmakta olan eski toplum yerine kendi gönüllerince yeni bir toplum kurma girişimlerinin izini bırakmışlardır.

1871'de, proletarya Avrupa kıtası ülkelerinden hiçbirinde halk çoğunluğunu oluşturmuyordu. Devrim, ancak proletarya ve köylüleri kapsayarak "halk" devrimi olabilir ve çoğunluğu gerçekten (sayfa: 55) harekete sürükleyebilirdi. Halk, işte bu iki sınıftan oluşuyordu. Bu iki sınıf, "bürokratik ve askeri makine" onları horladığı, ezdiği, sömürdüğü için birleşmişti. "Halk"ın, halk çoğunluğunun, işçilerin ve köylü çoğunluğunun çıkarı, gerçekten bu makineyi parçalamak'ta, onu yıkmakta'dır; yoksul köylülerle proleterler arasındaki özgür bağlaşmanın "ilk koşulu" budur ve bu bağlaşma olmaksızın, sağlam demokrasi olmaz, sosyalist dönüşüm olmaz.

Paris Komünü, bilindiği gibi, bu bağlaşmaya yol açıyordu. Türlü iç ve dış nedenlerle ereğine ulaşamadı.

Öyleyse, **Marks, "gerçek bir halk devrimi"nden sözederken**, (sık sık sözünü ettiği) küçük-burjuvazinin özelliklerini asla unutmaksızın, 1871 Avrupa'sında kıta devletlerinin çoğundaki gerçek sınıf ilişkilerini en büyük bir kesinlikle hesaba katıyordu. Öte yandan, devlet makinesinin "yıkılması"nın, işçi ve köylülerin çıkarları tarafından zorlandığını; **devlet makinesinin işçileri ve köylüleri birleştirerek, onlara ortak bir görev verdiğini saptıyordu:** Bu "asalak"ın ortadan kaldırılması ve yeni bir şeyle değiştirilmesi.

Ama neyle?

Lenin,

Rusyada Ulusal Sorunun Somut Özelliklerinden

Batıda, Avrupa kıtasında, burjuva demokratik devrimler dönemi, belirli bir zaman süresi içine girer; yaklaşık olarak 1789'dan 1871'e kadar. Bu dönem, ulusal hareketler dönemi ve ulusal devletlerin kurulması dönemidir. Bu dönem sona erdiği zaman, Batı Avrupa, genel kural olarak, aynı ulusu içeren kararlı burjuva devletler sistemi haline geldi. Bu nedenle, bugünkü Batı Avrupa'nın sosyalistlerinin programlarında, ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkını aramak, Marksizm'in alfabesini bile bilmediğini açığa vurmak demektir.

Doğu Avrupa'da ve Asya'da burjuva demokratik devrimler dönemi, ancak 1905'te başladı. Rusya'da, İran'da, Türkiye'de ve Çin'deki devrimler, Balkan Savaşları. - İşte "Doğu"muzdaki, bizim dönemimizin dünya ölçüsündeki olaylar zinciri böyledir. Ve ancak kör olanlar, bu olaylar zincirinde, aynı ulustan oluşan bağımsız devletler kurma yolunda çaba gösteren, bir dizi burjuva demokratik ulusal hareketlerin uyanışını göremezler. İşte özellikle Rusya ve ona komşu olan ülkeler, bu dönemden geçmekte oldukları içindir ki, programımıza, ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı ile ilgili bir madde koymak zorundayız.

Zeri populit

Albanian Telegraphic Agency News Bulletin, October 26-29,1983.

29 Ekim 1983'te Türk halkı, 60 yıl önce 29 Ekim 1923'te Türkiye Cumhuriyeti'nin ilan edildiği asırlık tarihinin önemli bir gününü kutluyor.

….

Türkiye Cumhuriyeti'nin bu yıldönümünde, Arnavutluk halkı Türkiyeni dost halkına en içten selamlarını, mutluluklarını ve refahlarını en iyi dilekleriyle ifade ettiklerini, aynı zamanda ilişkilerinin iki halkımız ve ülkelerimiz arasındaki dostluğun daha da derinleşip ve güçlenmesini diliyor.

Enver Hoca

Enver Hoca'nın konuşmasından

Alıntı

Arnavut halkının, büyük cesaret ve demokratik ilerici fikirlerden esinlenerek Türkiye'yi ve cesur halkını, diğer halkları Sultanın imparatorluğunu karakterize eden kölelik kompleksinden özgürleştiren, Türk ulusunun birliğini ve gerçek bağımsızlığını pekiştiren ve Türkiye'yi demokrasi ve ilerleme yoluna başlatan Mustafa Kemal Atatürk'e özel hayranlığı ve saygısı vardır. Arnavut halkı, Arnavut halkının zorbası olan Kral Zog'a karşı çıkan Kemal Atatürk'ün, Arnavutluk'a karşı duyduğu iyi niyetinin farkındaydı. .....

Seçkin bir demokrat olarak, Osmanlı İmparatorluğunu ve Hilafeti yıkıp yeni demokratik Türkiye kuran Türk halkının büyük lideri Mustafa Kemal Atatürk'e onur ve saygı duyuyoruz. Halklarını ezip haklarını çiğneyen ve sömürgeciliği canlı tutan, sahte sözlerle kaplanmış bütün sahte demokratlar ve sahte sosyalistler, Osmanlı İmparatorluğu'nun "Gordiyon düğümünü" kılıcıyla kesen Kemal Atatürk örneğini takip etsinler.

Lenin
ENTERNASYONALİN İFLASI (BATKISI)

(…)

Marks ve Engels'e yapılan uydurma iletmeler, bu durumda, sosyal-şovenizmin iki elebaşısının "ağır" kanıtını oluşturuyor: Plehanov, Prusya'nın 1813 ve Almanya'nın 1870'teki ulusal savaşını anımsatıyor; Kautsky, bilginler bilgini bir havayla, Marks'ın 1854-1855, 1859, 1870-1871 savaşlarında başarısı en çok istenen kamp (yani burjuvazi) sorununu irdelediğini, Marksistlerin de 1876-1877 ve 1897 savaşlarında aynı şeyi yaptıklarını tanıtlıyor. **Bütün safsatacıların her zamanki yöntemidir bu: ana öğelerinde birbirlerine benzemeyen durumlarla ilgili örnekleri almaya dayanır**. Bize örnek olarak verilen daha önceki savaşlar, bir başka ulus tarafından dayatılmış bulunan yabancı boyunduruğa ve (Türk ve Rus) mutlakıyetine karşı burjuva ulusal hareketler tarafından uzun yıllar boyunca izlenen "siyasanın bir uzantısı" idiler. O zaman şu ya da bu burjuvazinin başarısını yeğ tutmanın gerekip gerekmediğini bilmekten başka bir şey söz konusu olamazdı; Marksistler, Marks'ın Rusya'ya karşı savaş için 1848'de ve daha sonra yaptığı, Engels'in 1859'da Almanların baskıcılarına karşı, Napoleon III ile Rus çarlığına karşı ulusal nefretini körüklediği gibi, ulusal nefretleri körükleyerek halkları bu türlü savaşlara önceden çağırabiliyorlardı.

Feodalite ile mutlakıyete karşı savaşım siyasetinin, kurtuluş yolundaki **burjuvazi siyasetinin "uzantısı"nı,** feodallerle bağlaşma içinde, proletaryayı ezen günü geçmiş -yani emperyalist, yani tüm dünyayı soymuş bulunan- ve gerici bir **burjuvazi "siyasetinin uzantısı" ile bir tutmak**, metrelerle kilogramları bir tutmak demektir. Bu, "burjuvazi temsilcileri" Robespierre, Garibaldi ve Jelyabov'u, "burjuvazi temsilcileri" Millerand, Salandra, Guçkov ile bir tutmaya benzer. **Dünya tarihinin kendilerine burjuva "ana vatanları"ları adına konuşma hakkı kazanan** ve feodal sisteme karşı savaşım

içinde, yeni ulusların **milyonlarca insanını uygar yaşama yükseltmiş büyük burjuva devrimciler için en büyük saygıyı duymadıkça Marksist olunamaz**. Ve Belçika'nın Alman emperyalistleri tarafından boğazlanması konusunda ya da Avusturya ile Türkiye'nin soyulması için, İngiliz, Fransız, Rus ve İtalyan emperyalistleri tarafından varılan anlaşma konusunda "yurt savunması"ndan söz eden Plehanov ile Kautsky'nin safsatacılığını aşağısamaya mahkûm etmedikçe (nefret duymayınca) de Marksist olunamaz.

Sosyal-şovenizmin öbür "Marksist" teorisi: sosyalizm, kapitalizmin hızlı gelişmesine dayanır; ülkenin zaferi, orada kapitalizmin gelişmesini, dolayısıyla sosyalizmin gelişini hızlandıracaktır; ülkenin yenilgisi ise, onun iktisadi gelişmesini, dolayısıyla sosyalizmin gelişini geciktirecektir. Bu struveci öğreti, ülkemizde Plehanov, Almanlar arasında Lensch ve öbür yazarlar tarafından sergilenmiştir. Kautsky bu kaba teoriye karşı, onu açıkça savunan Lensch'e karşı, onu gizliden gizliye destekleyen Cunow'a karşı kalemiyle saldırıyor, ama yalnızca daha ince, daha ikiyüzlü bir şoven konum üzerinde yer alarak, bütün ülkeler sosyal-şovenlerinin uzlaşmasını sağlamak için saldırıyor.

Bu kaba teorinin çözümlenmesine uzun boylu takılıp kalacak değiliz. Struve'nin Eleştirel Notlar'ı 1894'te yayınlandı ve yirmi yıldan beri, Rus sosyal-demokratları, kültürlü Rus burjuvalarının kendi görüş ve isteklerini, her türlü devrimci ruhtan arındırılmış bir "Marksizm" örtüsü altında kabul ettirmek için kullandıkları bu "usul"ü tamamiyle tanımasını öğrendiler. Struvecilik yalnızca bir Rus akımı değil, ama son olayların özel bir açıklıkla gösterdiği gibi, "ajitasyon", "demagoji", "blankici ütopi" dışında, Marksizm'in "gerçekten bilimsel" "bütün" yön ve öğelerini kabul ediyormuş gibi görünerek, Marksizm'i "tatlılıkla" öldürmeyi, onu daha iyi boğmak için kucaklamayı amaçlayan burjuvazi teorisyenlerinin uluslararası bir akımıdır da. Başka bir

deyişle: Reformlar için savaşım da içinde, (proletarya diktatorası olmaksızın) sınıflar savaşımı da içinde, "sosyalist ülküler"in "genel" kabulü ve kapitalizm yerine "yeni bir rejim"in geçirilmesi de içinde, Marksizm'den liberal burjuvazi için kabul edilebilir ne varsa almak ve "yalnızca" Marksizm'in yaşayan ruhunu, "yalnızca" devrimci anlayışını yadsımak.

Marksizm, proletaryanın kurtarıcı hareketinin teorisidir. Öyleyse bilinçli işçilerin, Marksizm yerine struveciliğin geçirilmesi sürecine çok büyük bir dikkat göstermek zorunda olmaları kolay anlaşılır. Bu sürecin itici güçleri çok ve çeşitlidir. Yalnızca belli başlı üçünün sözünü edeceğiz: 1) Bilimin ilerlemesi, Marks'ın düşüncesinin doğruluğunu tanıtlayan gereci gitgide daha bol bir biçimde sağlıyor. Öyleyse, Marksizm'in ilkelerine açıkça karşı çıkmadan, ama onu kabul eder gibi görünerek, safsatalarla onu içeriğinden yoksun bırakarak, Marksizm'i burjuvazi için zararsız, kutsal bir "ikon" durumuna getirerek, onunla ikiyüzlüce savaşmak zorunlu. 2) Sosyal-demokrat partiler içinde yayılan oportünizm, onu her türlü oportünist ödünü doğrulayabilecek bir biçimde uyarlayarak; Marksizm'in bu "revizyon"unu destekliyor. 3) **Emperyalizm dönemi, dünyanın, bütün öbür ulusları ezen ayrıcalıklı "büyük" uluslar arasında paylaşılması dönemidir**. Bu ayrıcalıklardan ve bu ezgiden gelen ganimet kırıntıları, hiç kuşkusuz, bazı küçük-burjuvazi katmanlarına olduğu gibi, işçi sınıfı aristokrasi ve bürokrasisine de düşüyor. Proletarya ve emekçi yığınların son derece küçük bir azınlığı olan bu katmanlar "struvecilik"e doğru yönelmişlerdir, çünkü struvecilik onlara bütün ulusların ezilen yığınlarına karşı "kendi" ulusal burjuvazileri ile bağlaşmalarının bir doğrulamasını sunar. Enternasyonalin batkı nedenleri üzerinde konuşacağımız zaman, bu konuya bir kez daha dönmemiz gerekecek.

Komintern - Sömürgelerde Devrimci Hareketin Sorunları 1928

Rothstein (Büyük Britanya)

Komünist Enternasyonal Altıncı Kongresi

(17 Temmuz - 1 Eylül 1928)

(. . . . .)

«Çizilen tablo, savaştan sonra Türkiye'nin mali sermayenin denetimi altına girmesine Ankara'nın nasıl isyan ettiğini gösterecek yerde, İstanbul'un İngilizler tarafından işgal edilmesini vurguluyor. Bu işgal, **emperyalizmle sömürge halkları arasında görülen savaş sonrası çatışmaların** en belirleyici örneği olarak gösteriliyor. Oysa, olgular bunun tam tersinin doğru olduğunu kanıtlamaktadır. **Doğru bir tablo çizmek için Ankara'nın isyanı vurgulanmalıydı**. Ankara'nın isyanı, **yabancı mali sermayenin** Türkiye'yi sultanlık aracılığıyla sömürmesine karşı **Türk burjuvazisinin** ve küçük burjuvazisini köylülük tarafından desteklenen yanıdır.

Mali sermayenin Türkiye'de başlatmış olduğu iktisadi gelişme, bu isyana yol açan önemli nedenlerden biri olmuştur.

(••••••)

Komünist Enternasyonal

Altıncı Kongre Tutanağı,

Almanca, Cilt llI, s. i.75.

Kurtuluş Savaşının
Marksist Leninistlerce Değerlendirilmesi

"darkafalının düzeyine inerek kendini alçaltmayan Marksizm, belli bir savaşın ilerici sayılıp sayılmayacağını, demokrasinin gerekleriyle proletaryanın çıkarlarına hizmet edip etmediğini ve bu anlamda haklı, meşru, vb. olup olmadığını belirlemek amacıyla, her savaşın tarihsel bir tahlilden geçirilmesini gerektirir."

9 781329 202665